



УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ
О САМОВРЕДНОВАЊУ



Ниш, март 2013.



САДРЖАЈ:

УВОД

1. Поступак самовредновања
 - 1.1. Субјекти поступка самовредновања
 - 1.2. Опис поступка самовредновања
2. Методологија

Први део

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

1. Преглед историјског развоја
2. Сумарни приказ актуелног стања
3. Мисија и визија Факултета

Други део

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

1. Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета
2. Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета
3. Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета
4. Стандард 4: Квалитет студијског програма
5. Стандард 5: Квалитет наставног процеса
6. Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада
7. Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника
8. Стандард 8: Квалитет студената
9. Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
10. Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
11. Стандард 11: Квалитет простора и опреме
12. Стандард 12: Финансирање
13. Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета
14. Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Трећи део

ПРИЛОЗИ

1. Списак прилога
2. Прилози



УВОД

1. Поступак самовредновања

У току припрема за први циклус акредитације марта 2008. године, Правни факултет Универзитета у Нишу спровео је поступак самовредновања, у свим областима обезбеђења квалитета, предвиђених: *Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање* („Сл. гласник РС“, 106/2006), *Правилником о квалитету Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“, 104/2007).

У току припрема за други циклус акредитације (марта 2013. године), након редовног поступка израде извештаја после три године од прве акредитације (2008-2011), Правни факултет Универзитета у Нишу, марта 2013. године, спровео је поступак самовредновања, у свим областима обезбеђења квалитета, предвиђених: *Законом о високом образовању* (бр. 76/2005, 100/2007 - аутентично тумачење, 97/2008, 44/2010 и 93/2012), *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање* („Сл. гласник РС“, 106/2006, 112/2008, 70/2011 и 101/2012), *Правилником о квалитету Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“, 104/2007) и *Правилником о самовредновању* („Билтен Правног факултета у Нишу“, 122/2008).

Поступајући према оценама садржаним у *Извештају о спољашњој провери осигурања квалитета Правног факултета Универзитета у Нишу*, бр. 612-00-01826/2011-042, од 21.12.2012. године, Факултет предузима све неопходне корективне и подстицајне мере за осигурање квалитета рада.

Извештаји о самовредновању пружају неопходне информације о свим аспектима квалитета и оцену испуњености услова за акредитацију и представљају основ за отклањање уочених слабости и свеукупно унапређење квалитета.

1.1. Субјекти поступка самовредновања

У поступку самовредновања учествовали су бројни органи и тела Факултета.

Поступком је управљао *Одбор за квалитет*, који чине представници наставног и ненаставног особља и студената. Чланове Одбора, из реда наставника и сарадника, изабрало је Наставно-научно веће, тајним гласањем, већином гласова укупног броја чланова. Члана Одбора из реда студената изабрао је Студентски парламент, а члан из реда ненаставних радника изабран је на заједничком састанку ненаставних радника, тајним гласањем, већином гласова.

Прикупљање и анализа података поверени су: *Комисији за праћење и унапређивање студирања* и *Комисији за односе са студентима*, као сталним комисијама Одбора за квалитет, образованим у складу с одредбама Правилника о квалитету.

У прикупљању података учествовале су све организационе јединице Факултета.

Послове прикупљања и обраде података обавиле су посебно образоване комисије, односно, радна тела Факултета.

1.2. Опис поступка самовредновања

Факултет је, схватајући значај изградње и примене културе квалитета, почев од сачињавања првог Извештаја 2008. године, у складу са *Законом о високом образовању* и прописаним стандардима, наставио поступак перманентне провере достигнутог нивоа квалитета и његовог унапређивања.



Извод из Извештаја о самовредновању 2008. године

Поступак првог самовредновања спроведен је у складу с *Правилником о самовредновању* („Билтен Правног факултета у Нишу“, бр. 122/2008).

Одбор за квалитет, на седници од 11. 01. 2008. године, утврдио је *План самовредновања*, којим су дефинисани: циљеви самовредновања, субјекти самовредновања, њихова одговорност и задужења, методологија прикупљања података, одговорност и задужења и временска динамика.

Поступак самовредновања спроведен је у три фазе, у периоду 11. 01– 21. 02. 2008. године.

У *првој фази* утврђени су: начин прикупљања података, списак извора података, инструменти за прикупљање података (методологија анкетања, време анкетања, садржина анкетних упитника, индикатори квалитета, репрезентативни узорак и др).

У *другој фази* спроведени су поступци анкетања и други поступци за прикупљање података, извршена је обрада и анализа података и припремљени су извештаји о резултатима спроведених поступака за прикупљање података: Извештај о анкетању студената, Извештај о анкетању наставног особља, Извештај о анкетању ненаставног особља, Извештај о анкетању послодаваца, Извештај о анкетању дипломираних правника, некадашњих студената Факултета, Извештај о положају дипломираних правника на тржишту рада, Извештај о успеху студената на испитима, Извештај о успеху студената у студирању. Наставно-научно веће Факултета и Студентски парламент размотрили су и усвојили све наведене извештаје. Извештаји о анкетању студената, Извештај о анкетању наставних радника и Извештај о анкетању ненаставних радника размотрени су и на збору ненаставних радника. Одбор за квалитет, на седници од 12.02.2008. године, размотрио је извештаје и утврдио *Предлог мера за унапређење квалитета*.

У оквиру друге фазе поступка самовредновања, 11. 02. 2008. године одржана је и *Радионица за израду Стратешког плана развоја Факултета (2008-2010)*. На радионици је учествовало укупно 25 особа, чланови Деканата, чланови Колегијума, представници наставног и ненаставног особља Факултета, представници студената и представници друштвене заједнице: председник Општинског суда у Нишу, два представника Националне службе за запошљавање – филијала у Нишу и секретар Електронског факултета у Нишу, као члан Савета Факултета. На радионици су дефинисане *мисија* и *визија* Факултета, извршена је *SWOT анализа* и дефинисан је *Стратешки план развоја Факултета за период 2008-2010*.

У *трећој фази*, на основу свих расположивих података, анализа и предлога, Комисија за припрему извештаја о самовредновању припремила је *Нацрт извештаја о самовредновању*. На заједничком састанку чланова Комисије, декана и продекана Факултета, одржаном 14. 02. 2008. године, вођена је дискусија о Нацрту. У Нацрт извештаја интегрисани су предлози изнети током дискусије и ревидирана верзија Извештаја усвојена је на седници Наставно-научног већа од 21. 02. 2008. године.

2. Методологија

У поступку самовредновања коришћени су разноврсни извори и методи за прикупљање података, примерени овом типу истраживања: анализа службене документације, дискусије у оквиру фокус група, анкетање, SWOT анализа и др.

Самовредновање је засновано на холистичком приступу, при чему су вршене разноврсне квантитативне и квалитативне анализе. Примењена методологија омогућила је да се из различитих перспектива сагледа квалитет студијских програма и наставног процеса, исходи учења, услови рада студената, наставника и сарадника, рад факултетских служби и др, и на тај начин стекне целовит и објективни увид у све области квалитета.



Једна од кључних метода за прикупљање података била је анкетање студената и других релевантних група испитаника (наставно и ненаставно особље, некадашњи студенти и послодавци). Непосредни циљ анкетања био је да се испита како поједине групе испитаника перципирају квалитет студија, наставе, услова студирања и рада на Факултету, како би се тачно и објективно проценио квалитет рада и утврдило у којим сегментима делатности квалитет рада није на задовољавајућем нивоу, као и да се пројектују адекватне мере и активности, у циљу превазилажења уочених слабости. Анкетање је део новоуспостављеног институционалног система управљања квалитетом, који треба да обезбеди унапређивање рада Факултета у свим областима обезбеђења квалитета, развијање културе квалитета, као и мотивисање свих запослених, за веће лично залагање и поштовање утврђених стандарда квалитета.

Први поступак анкетања, на Факултету, спроведен је у периоду 11-20. јануар 2008. године, на основу одлуке Одбора за квалитет. Поступак анкетања студената спроведен је према одредбама *Правилника о студентском вредновању квалитета студија Универзитета у Нишу* и *Правилника о студентском вредновању квалитета студија Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 111/2008) и у складу са *Упутством за анкетање студената, обраду, коришћење и презентовање података шк. 2007/2008*, које је 08.01.2008. године донео Одбор за квалитет. Овим упутством предвиђене су стриктне процедуре у погледу припреме и руковања анкетним материјалом, обраде података, припреме извештаја и начина презентовања прикупљених података.

У складу са правилима о анкетању, Одбор за квалитет утврдио је: методологију анкетања, време анкетања, садржину анкетних упитника, индикаторе квалитета, као и репрезентативни узорак.

Анетање је спровела Комисија за праћење и унапређивање студирања Правног факултета Универзитета у Нишу. За уношење и обраду података образована је посебна комисија, која је у Рачунском центру Факултета, уз подршку особља Центра, кодирала одговоре и унела податке у табеле. Тако унети подаци су потом трансферисани у SPSS формат и обрађени помоћу SPSS програмског пакета.

Комисија за праћење и унапређивање студирања Правног факултета у Нишу припремила је појединачне извештаје о резултатима анкетања, за сваку групу испитаника и доставила их Одбору за квалитет. У прикупљању података о успеху студената на испитима и у студирању коришћене су базе података из службене евиденције, коју води Служба за наставу и студентска питања. Обрада и презентација података вршена је према методолошким упутствима Одбора за квалитет.

Извод из Извештаја о самовредновању 2011. године

Правни факултет Универзитета у Нишу, после добијене акредитације, а на основу чл. 17, ст. 2 *Закона о високом образовању* („Службени гласник РС“, бр. 76/2005, 100/2007- аутентично тумачење, 97/2008 и 44/2010) спровео је поступак самовредновања, у свим областима обезбеђења квалитета предвиђених *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа* („Сл. гласник РС“, бр. 106/2006), *Правилником о квалитету Правног факултета Универзитета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“, бр. 104/2007) и *Правилником о самовредновању Правног факултета Универзитета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“, бр. 122/2008).

Извештај о самовредновању урађен је према *Упутству за припрему извештаја о самовредновању*, које је дала Комисија за акредитацију високошколских установа Републике Србије.



У поступку самовредновања коришћени су разноврсни извори и методи за прикупљање података, примерени овом типу истраживања: анализа службене документације, анкетање и др.

Аналізу прикупљених података и текст Нацрта извештаја о самовредновању урадила је Комисија за праћење и унапређивање студирања, стална Комисија Одбора за квалитет, као највишег органа у процесу обезбеђивања квалитета, на Правном факултету Универзитета у Нишу.

Извештај о самовредновању 2013. године

Усвајању Извештаја о самовредновању из марта 2013. године на седници Наставно-научног већа од 26. марта 2013. године, претходила је активност на провери и оцени свих сегмената квалитета, предвиђених прописаним стандардима, у периоду 01.07.2011-25.03.2013. године.

Посебан квалитет овом Извештају дају активности на сагледавању и отклањању недостатака, констатованих у *Извештају о спољашњој провери осигурања квалитета Правног факултета Универзитета у Нишу*, бр. 612-00-01826/2011-042, од 21.12.2012. године.

Из закључних коментара и резимеа препорука, Одбор је одмах отпочео са неопходним активностима, како би отклонио све уочене недостатке (обезбеђење пуне јавности рада Одбора за квалитет иновирањем и ажурирањем Интернет презентације Факултета, почетак израде Плана интегритета Факултета, у складу са позитивним прописима и др).

На седницама Одбора за квалитет, Комисије за праћење и унапређивање студирања, као и Комисије за односе са студентима (13.02. и 22.02.2013. године), а затим на бројним посебним недељним састанцима Комисије за односе са студентима, предузете су следеће активности, односно корективне мере:

- Евидентирање и утврђивање следећих предлога јединственог текста записника, извештаја и табеларних прегледа:

1. Извештај о резултатима студентске анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника у шк. 2012/2013. (јесењи семестар);
2. Извештај о резултатима студентске анкете о квалитету уџбеника у шк. 2012/2013. (јесењи семестар);
3. Табеларни преглед одржане наставе за јесењи семестар шк. 2012/2013. године;
4. Табеларни преглед одржане наставе за пролећни семестар шк. 2011/2012. године;
5. Табеларни преглед одржане наставе за јесењи семестар шк. 2011/2012. године;
6. Табеларни преглед одржаних часова у пролећном семестру шк. 2010/2011. године;
7. Табеларни преглед одржаних часова у јесењем семестру шк. 2010/2011. године;
8. Извештај о пролазности студената у шк. 2011/2012. години;
9. Извештај о пролазности студената у шк. 2010/2011. години;
10. Извештај о пролазности студената у шк. 2009/2010. години.

Од посебног је значаја и то што су сви наведени документи благовремено учињени доступним студентима и јавности, и то: објављивањем на Интернет страници Факултета и инкорпорирањем у званични Извештај о раду Факултета за претходни период. То ће уједно бити и припремљени материјал за Информатор о раду Факултета.

- Разматрање мишљења Студентског парламента, које се односило на: предложене измене студијског програма основних академских студија права, као и на постојећа



правила студија на Факултету, у периоду након акредитације 2008. године; иновирање анкетних листова и самог поступка анкетања (за вредновање студијског програма, наставе и услова рада на Факултету, о педагошком раду наставника и сарадника и квалитету уџбеника);

- Интензивирање учешћа студената у активностима везаних за континуирану промоцију Факултета (упис нове генерације студената, наставне и ваннаставне активности, оживљавање издавачке делатности студената - лист студената "Правник", припреме за конституисање новог сазива Студентског парламента и активније учешће представника студената у свим органима и телима Универзитета, Факултета и Града);

- Заједничке активности управе, Секретаријата и студената на увођењу система електронске пријаве испита, као и система обавештавања студената о појединачном распореду полагања испита, почев од јануарско-фебруарског испитног рока, школске 2012/2013. године;

- Обједињавање активности Одбора за квалитет, Комисије за односе са студентима и служби на спровођењу и реализацији система on-line анкетања студената, у поступку контроле квалитета.

Израда Извештаја о самовредновању из 2013. године ослања се, у методолошком смислу, на приказивање континуираности праћења резултата самовредновања свих 14 стандарда квалитета, односно, налази своје утемељење у представљању наставка квалитативне и квантитавне анализе показатеља стандарда квалитета на Факултету, почев од првог Извештаја о самовредновању из 2008. године.



Први део

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

Назив високошколске установе:
Правни факултет у Нишу

Адреса: Трг краља Александра бр. 11
Web адреса: www.prafak.ni.ac.rs
E-mail: pravni@prafak.ni.ac.rs

Образовно-научно поље:
Друштвено-хуманистичке науке

Правни факултет у Нишу (у даљем тексту: Факултет) је високошколска образовно-научна установа са својством правног лица, у саставу Универзитета у Нишу, са правима и обавезама које му припадају на основу Закона и Статута. Факултет је матичан за следеће уже научне области: правно-теоријска; јавно-правна; кривично-правна; грађанско-правна; трговинско-правна; међународно-правна; правно-историјска; правно-политичка; правно-социолошка и правно-економска.

Факултет је регистрован код Трговинског суда у Нишу. Матични број јединственог регистра је 07174691.

1. Историјска ретроспектива

Правни факултет у Нишу основан је 1960. године, као Правни одсек Правно-економског факултета у Нишу, у саставу Универзитета у Београду. Од 1.10.1970. године Факултет је самостална високошколска установа у саставу Универзитета у Нишу.

Настава на основним студијама започела је 1. октобра 1960. године. Прву генерацију студената школске 1960/61. године чинила су 503 студента. У истој школској години, Факултет је имао само четири наставника и два сарадника, у сталном радном односу.

Од оснивања до 1965. године и од 1978. до 1986. године, Факултет је организовао наставу у двогодишњем и четворогодишњем трајању, за стицање дипломе вишег образовања (правник), односно дипломе високог образовања (дипломирани правник). Све до 1992. године, настава је посебно организована за редовне и ванредне студенте. Због великог броја ванредних студената, Факултет је, у периоду од 1964-1977. године оснивао центре за ванредно студирање изван свог седишта, а у току 1977. године, формирао је Одељење у Зајечару, које је радило све до 1988. године.

Факултет је перманентно унапређивао наставни програм, усвајањем нових наставних планова (1960, 1974, 2003, 2007). У периоду од 1960. до 1965. године, настава је извођена само на правосудном смеру, иако су постојала још два смера: привредно-правни и политичко-управни смер. Од 1979-1974. године, наставни план предвиђао је, поред обезбедних, и изванредних предмета, чије је изучавање обезбеђивало извесну специјализацију. Од 1974. до 2003. године, Факултет је образовао правне стручњаке општег профила. Наставним планом од 2003. године предвиђено је осам наставних група, што је омогућило студентима да профилишу своје правничко образовање.

Од 1970. године, на Факултету се остварују последипломске студије: магистарске студије у двогодишњем трајању и специјалистичке студије у трајању од једне године. Према Наставном плану од 2003. године магистарске студије обухватају 18 смерова, а специјалистичке 10 смерова.



Током 53 године континуираног рада Факултета звање дипломирани правник стекло је 6.332 студената, а звање правник 6.435 студената. Научно звање магистра за одговарајуће области права стекао је 121 студент, а звање специјалисте за одговарајуће области права стекло је 55 студената. Звање доктора правних наука стекла су 72 кандидата.

2. Сумарни приказ актуелног стања

Извод из Извештаја о самовредновању из 2008. године

На Факултету се тренутно реализују основне - правне студије у четворогодишњем трајању, за стицање звања дипломирани правник, као и магистарске и специјалистичке студије, према Наставном плану од 2003. године. На основним студијама је 3.532 студената: 975 студената прве године, 1.255 студената друге године, 1.038 треће и 264 четврте године. На магистарским и специјалистичким студијама укупно је 135 студената. Израду докторске дисертације пријавило је 10 докторанада.

| Основне студије | Магистарске студије | Специјалист. студије | Докторанди |
|-----------------|---------------------|----------------------|------------|
| 3.532 | 130 | 5 | 10 |

Према новом Статуту Факултета од 19.01.2007. године („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 96/2007), Факултет организује и остварује основне и дипломске академске студије, докторске студије и струковне студије. На Факултету се организује научноистраживачки рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука. Факултет остварује облике студија за иновацију знања, стручног образовања и усавршавања у области правних и других друштвено-хуманистичких наука и организује полагање стручних испита. Факултет, самостално или у сарадњи са другим организацијама, обавља основна, примењена и развојна истраживања у циљу развоја образовне делатности и публикује резултате научног рада.

На Факултету је стално запослено 55 наставника и сарадника, а три наставника су уговором ангажована за извођење наставе из страних језика (немачки, француски и руски).

| Редовни професори | Ванредни професори | Доценти | Асистенти | Асистенти приправници | Сарадници у настави | Наставник Енглеског језика |
|-------------------|--------------------|----------|-----------|-----------------------|---------------------|----------------------------|
| 18 | 11 | 6 | 11 | 4 | 4 | 1 |

Ненаставно особље чини укупно 33 стално запослених различитог профила, и то 8 са високом стручном спремом, 4 са вишом стручном спремом, 11 са средњом стручном спремом и 10 помоћних радника са основном школом.

| | |
|---|--|
| Укупан простор | 8.257,93 квм |
| Простор Библиотеке са читаоницама | 542.42 квм |
| Број рачунара | 142 |
| Број библиотечких јединица из области из које се изводи наставни процес | 81000 УКУПНО Од тога: 27.634 књига – 5.253 уџбеника и 53.366 свезака часописа (509 наслова) |



Факултет сарађује са 18 образовних установа у земљи и иностранству и са 21 правосудном и другим институцијама, с којима има склопљене уговоре о сарадњи.

Имајући у виду друштвене потребе и своје људске и просторне ресурсе, Факултет се определио да своју образовну делатност остварује кроз основне академске студије, дипломске академске студије и докторске студије права. Факултет је припремио студијске програме ових студија, који су усвојени на седници Сената Универзитета у Нишу, од 04.03.2008. године.

Реализација нових студијских програма започела је доношењем Одлуке о упису 21 студента на докторске студије. Прва генерација студената основних академских студија и дипломских академских студија биће уписана шк. 2008/2009. године.

Извод из Извештаја о самовредновању из 2011. године

Правни Факултет Универзитета у Нишу је у претходном акредитационом периоду добио акредитацију за три студијска програма из области права:

- 1) Студијски програм основних академских студија, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ);
- 2) Студијски програм дипломских академских студија, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ); и
- 3) Студијски програм докторских студија, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Сенат Универзитета у Нишу, својим одлукама од 04.03.2008. године, усвојио је студијске програме Правног факултета.

Сва три студијска програма акредитована су 28.11.2008. године, Одлуком Комисије за акредитацију и проверу квалитета Министарства науке Републике Србије.

Сенат Универзитета у Нишу је својом Одлуком, бр. 8/16-01-006/11-008, од 06.09.2011. године, усвојио измене и допуне Студијског програма основних академских студија права и Одлуком, бр. 8/16-01-004/11-007, од 06.09.2011. године, усвојио измене и допуне Студијског програма дипломских академских студија права.

Током 51 године континуираног рада Факултета, звање дипломирани правник стекло је 5.978 студената, а звање правник 6.405 студената. Научно звање магистра за одговарајуће области права стекао је 121 студент, а звање специјалисте за одговарајуће области права стекло је 55 студената. Звање доктора правних наука стекло је 58 кандидата.

Према Извештају о самовредновању из 2011. године, наведено је да је на Правном факултету Универзитета у Нишу у току реализација Студијског програма основних академских студија права и Студијског програма докторских академских студија права.

Студенти који студирају према акредитованом Студијском програму основних академских студија права, из 2008. године, у школској 2011/2012. години, уписују четврту годину студија.

На Факултету, на основним студијама студира:



Стари наставни план

| Година студија | Број студената |
|----------------|----------------|
| 1 | 26 |
| 2 | 343 |
| 3 | 289 |
| 4 | 659 |
| Укупно | 1.317 |

Нови студијски програм

| Година студија | Број студената |
|----------------|----------------|
| 1 | 625 |
| 2 | 594 |
| 3 | 217 |
| Укупно | 1.436 |

На докторским студијама је укупно 62 кандидата.

Факултет, поред организације основних, мастер и докторских студија организује и научноистраживачки рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука. Факултет остварује облике студија за иновацију знања, стручног образовања и усавршавања, у области правних и других друштвено-хуманистичких наука и организује полагање стручних испита. Факултет, самостално или у сарадњи са другим организацијама, обавља основна, примењена и развојна истраживања, у циљу развоја образовне делатности, организује научне конференције и публикује резултате научног рада.

На Факултету је стално запослено 62 наставника и сарадника, а три наставника су уговором ангажована за извођење наставе из страних језика (немачки, француски и руски).

| Редовни професори | Ванредни професори | Доценти | Асистенти | Сарадници у настави | Наставник Енглеског језика |
|-------------------|--------------------|---------|-----------|---------------------|----------------------------|
| 24 | 8 | 9 | 16 | 4 | 1 |

Ненаставно особље чини укупно 35 стално запослених, различитог профила, и то 13 са високом стручном спремом, 5 са вишом стручном спремом, 8 са средњом стручном спремом и 9 помоћних радника са основном школом.



| | |
|---|---|
| Укупан простор | 8.509,38 квм |
| Број рачунара | 108 десктоп рачунара и 53 лаптоп рачунара |
| Број библиотечких јединица из области из које се изводи наставни процес | 30.086 научних књига и уџбеника и 54.914 свезака стручних часописа УКУПНО: 85.000 библиографских јединица |

Факултет сарађује са **27** образовних установа у земљи и иностранству и са **22** правосудне и друге институције, са којима има склопљене уговоре о сарадњи.

Актуелно стање према Извештају о самовредновању из 2013. године

У периоду након 2011. године (први циклус самовредновања након акредитације), звање дипломирани правник стекла су 354 студента, а звање правник 30 студената. Звање доктора правних наука стекло је 14 кандидата.

Према Извештају о самовредновању из 2011. године, наведено је да је на Правном факултету Универзитета у Нишу у току реализација Студијског програма основних академских студија права и Студијског програма докторских академских студија права.

Почев од школске 2011/2012. године започела је реализација и Студијског програма мастер академских студија права.

Студенти који студирају према акредитованом Студијском програму основних академских студија права, из 2008. године, у школској 2012/2013. години, уписали су ову школску годину, у складу са Законом и одлукама стручног органа Факултета.

На Факултету, на основним студијама студира:

Стари наставни план

| Година студија | Број студената |
|----------------------------------|----------------|
| 1 | 10 |
| 2 | 14 |
| 3 | 106 |
| 4 | 179 |
| Апсолвената-са обновљеним стажом | 1.249 |
| Укупно | 310.249 |



Нови студијски програм

| Година студија | Број студената |
|----------------|----------------|
| 1 | 728 |
| 2 | 541 |
| 3 | 417 |
| 4 | 532 |
| Укупно | 2218 |

На докторским академским студијама права студира 79 студената, а на мастер академским студијама права 71 студената.



Факултет, поред организације основних, мастер и докторских студија, организује и научноистраживачки рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука, као и облике студија за иновацију знања, стручног образовања и усавршавања у области правних и других друштвено-хуманистичких наука. Факултет, самостално или у сарадњи са другим организацијама, обавља основна, примењена и развојна истраживања у циљу развоја образовне делатности, организује научне конференције и публикује резултате научног рада.

На Факултету је запослено 58 наставника и сарадника, а три наставника су уговором ангажована за извођење наставе из страних језика (немачки, француски и руски).

| Редовни професори | Ванредни професори | Доценти | Асистенти | Сарадници у настави | Наставник Енглеског језика |
|-------------------|--------------------|---------|-----------|---------------------|----------------------------|
| 21 | 8 | 9 | 16 | 3 | 1 |

Ненаставно особље чини укупно 42 стално запослена лица, различитог профила, и то: 14 са високом стручном спремом, 6 са вишом стручном спремом, 8 са средњом стручном спремом и 14 помоћних радника са основном школом.

| | |
|---|--|
| Укупан простор | 8.509,38 квм |
| Број рачунара | 96 десктоп рачунара и 79 лаптоп рачунара |
| Број библиотечких јединица из области из које се изводи наставни процес | 30.750 научних књига и уџбеника и 53.606 свезака стручних часописа УКУПНО: 84.420 библиографских јединица |

Факултет сарађује са 27 образовних установа у земљи и иностранству и са 22 правосудне и друге институције, са којима има склопљене уговоре о сарадњи.

3. Мисија и визија

Мисија:

Мисија Правног факултета у Нишу је да, као референтна образовно-научна установа у Републици и у региону југа и истока Србије, организује, спроводи и перманентно унапређује све видове и нивое високошколског образовања правника, научно-истраживачки и стручни рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука, у складу са највишим стандардима квалитета, дајући тиме допринос развоју правног система, правне науке и правне струке и просперитету друштвене заједнице.



Визија:

Визија Правног факултета у Нишу огледа се у достизању максималног нивоа квалитета студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада студената свих нивоа студија и стручњака правне струке, кроз перманентно унапређивање целокупне делатности и развијање културе квалитета, што ће омогућити да Факултет постане препознатљива, модерна и атрактивна високошколска институција у Републици, и у региону југа и истока Србије, упоредива са институцијама сличног профила и капацитета, која ужива поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини.



ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности

Поштујући традиционалну тежњу за остваривањем високих стандарда квалитета рада, привржен вредностима и принципима савременог европског универзитетског образовања, имајући у виду стандарде и смернице Националног савета за високо образовање, свесан чињенице да је неопходно успостављање институционалног система управљања квалитетом, чије ће функционисање обезбедити континуирано праћење, процену, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима рада Факултета, Правни факултет Универзитета у Нишу усвојио је **Стратегију управљања квалитетом 2007-2010** (у даљем тексту: Стратегија). Овим основним и општим развојним документом у области обезбеђења квалитета, дефинисани су мисија, визија, циљеви, опредељења и принципи институционалног система обезбеђења и унапређивања квалитета, утврђене су области обезбеђења квалитета и субјекти система обезбеђења квалитета, као и мере за обезбеђење квалитета и начин операционализације система обезбеђења квалитета.

Циљ новоуспостављеног система управљања квалитетом огледа се у обезбеђивању високих стандарда квалитета образовног, научно-истраживачког и стручног рада, ради стварања услова за укључивање Факултета у јединствени европски академски простор и давање доприноса развоју друштвене заједнице у условима опште трансформације друштва. Обезбеђењем и сталним унапређивањем квалитета биће достигнут највиши ниво квалитета студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, перманентно унапређење целокупне делатности и развијање културе квалитета, што ће омогућити да Факултет постане модеран и атрактиван европски правни факултет, упоредив се истакнутим факултетима у региону сличног профила и капацитета.

У изјави о квалитету, која је садржана у Стратегији, Факултет је преузео одговорност за праћење, унапређивање и развој квалитета свог рада и изразио је своју спремност да наставну делатност обавља поштујући високе стандарде квалитета, да се укључи у процес европске интеграције високог образовања и да квалитетом својих услуга обезбеди поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини. Факултет је стратешки опредељен да у свом раду перманентно повезује образовну делатност (преношење знања), научно-истраживачку делатност (производњу знања) и стручну делатност (примену знања).

Усвајањем Стратегије, Факултет се определио да перманентно прати и уважава нове идеје, принципе и трендове у развоју европског високошколског образовања, настојећи да својим квалитетним радом допринесе изградњи друштва знања, одрживом развоју заједнице, развијању концепта доживотног учења и промовисању универзалних вредности и циљева савременог универзитетског образовања.

Имплементација и развој система управљања квалитетом засновани су на проактивном приступу, што подразумева укључивање свих запослених на Факултету, као и пуну партиципацију студената.

Усвајањем Стратегије, Факултет се определио за целовит, конзистентан, стабилан, функционалан, ефикасан, флексибилан и у пуној мери транспарентан систем управљања квалитетом, којим ће гарантовати усклађеност квалитета наставног и научно-истраживачког рада са постављеним стандардима. Успостављени систем ће омогућити ефикасно и континуирано праћење, процену, унапређивање и развој квалитета у обављању свих делатности Факултета, успостављање и развијање културе квалитета, што



подразумева мотивисање за веће лично залагање и повећање одговорности свих запослених и студената за поштовање утврђених стандарда квалитета, обезбедиће да студенти стекну гарантовани минимум сврсисходних знања и вештина и допринеће повећању ефикасности студирања и бољој припремљености студената за професионални рад, учење током читавог живота и живот у демократском грађанском друштву.

Успостављени систем управљања квалитетом је флексибилан, тј. изграђен је на начин који обезбеђује његово несметано прилагођавање и интегрисање у јединствени систем управљања квалитетом на Универзитету у Нишу, који је у процесу изградње, уз уважавање интегративне функције Универзитета и потребе за успостављањем хармоничног система управљања квалитетом на нивоу Универзитета.

Стратегија управљања квалитетом из 2007. године учињена је доступном јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета Универзитета у Нишу“ и на Интернет страници Факултета: [http://www.prafak.ni.ac.yu/sr/normativa/strategija %20upravljanja.pdf](http://www.prafak.ni.ac.yu/sr/normativa/strategija%20upravljanja.pdf)

Текст Стратегије, заједно са Правилником о квалитету, штампан је у виду брошуре, која је дистрибуирана наставницима, сарадницима, ненаставним радницима и студентима, преко Студентског парламента.

Стратешки циљеви, дефинисани Стратегијом, у протеклом периоду, у претежном делу су реализовани, а нереализовани циљеви последица су општих економских и друштвених прилика.

Настављајући правни континуитет, Савет Факултета је на седници одржаној 17.10.2011. године усвојио **Стратегију управљања квалитетом, за период 2011–2015.** (доступно на сајту Факултета: http://www.prafak.ni.ac.rs/files/kvalitet/Strategija_upravljanja_kvalitetom_18oct2011.pdf)

Осим тога, на 3. седници Одбора за квалитет Факултета, одржаној 15.11.2012. године, једногласно је усвојен Акциони план за спровођење стратегије управљања квалитетом, за школску 2012/2013. годину, чији је текст доступан на Интернет презентацији Факултета http://www.prafak.ni.ac.rs/files/kvalitet/Akcioni_plan_za_sprovođenje_strategije2012.pdf

Предности:

Охрабрујући резултати у изградњи система обезбеђивања квалитета и примени Стратегије управљања квалитетом, за период 2007–2010. и 2011–2015. године.

Слабости:

1. Недовољна мобилност студената.
2. Конзервативизам једног броја наставника и сарадника у прихватању нових метода и критеријума.

Могућности:

1. Континуирано унапређивање система обезбеђивања квалитета
2. Укључивање што већег броја наставника и сарадника у едукативне семинаре, посвећене обезбеђивању квалитета
3. Организација округлих столова или панел дискусија који имају за циљ упознавање правне и шире јавности са функционисањем система за обезбеђивање квалитета на факултетима, проблемима, уоченим недостацима и резултатима у примени стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета

Опасности:



1. Недовршен процес децентрализације система високог образовања.
2. Неложална конкуренција приватних факултета.

Процена испуњености Стандарда 1 и предлог корективних мера:

Доношењем Стратегије управљања квалитетом испуњен је Стандард 1.

Сагласно опредељењу дефинисаном у 6. делу Стратегије под насловом „Унапређивање стратегије“, надлежни органи Правног факултета Универзитета у Нишу врше преиспитивање и унапређивање Стратегије на крају сваке школске године, на бази стеченог увида у резултате функционисања система управљања квалитетом. Прво преиспитивање Стратегије и њене евентуалне корекције било је извршено октобра 2008. године, чиме је створен ваљан основ за израду акционих планова у области обезбеђења квалитета.

У периоду који је следио, надлежни органи Правног факултета Универзитета у Нишу вршили су преиспитивање и унапређивање Стратегије, за период 2010-2015. година, на бази стеченог увида у резултате функционисања система управљања квалитетом, како би се обезбедила што боља основа за израду акционих планова за обезбеђење квалитета.

Континуираним доношењем стратегија управљања квалитетом, и то: прве 2007-2010. и друге 2011-2015. испуњен је Стандард 1.

У току трајања сваке школске године, почев од марта 2008. године, надлежни органи Правног факултета Универзитета у Нишу вршили су и врше преиспитивање и унапређивање Стратегије. Увидом у резултате из спроведених поступака самовредновања, у свих 14 тачака контроле квалитета рада Факултета, доносе се акциони планови за спровођење функционисања система управљања квалитетом. Циљ је израда таквих акционих планова који ће пратити потребе што ефикаснијег и квалитетнијег поступка за обезбеђење квалитета нашег Факултета.

г) Прилози: НАШИ ПРИЛОЗИ

- 1.1. Одлука Наставно-научног већа о усвајању Предлога Стратегије управљања квалитетом (2011-2015)
- 1.2. Одлука Савета Правног факултета у Нишу о усвајању Стратегије управљања квалитетом (2011-2015)
- 1.3. Текст Стратегије управљања квалитетом (2011-2015)
- 1.4. Акциони план за спровођење Стратегије управљања квалитетом (2012-2013)
- 1.5. Извештају о спољашњој провери осигурања квалитета Правног факултета Универзитета у Нишу, бр. 612-00-01826/2011-042, од 21.12.2012. године
- 1.6. Одлука ННВ од 26.03.2013. године о усвајању Извештаја о самовредновању бр.01-655/2-2013



Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

Савет Правног факултета, на седници од 07.11.2007. године, усвојио је Правилник о квалитету, којим је уређен институционални систем управљања квалитетом у свим областима рада Факултета, утврђена су подручја обезбеђења квалитета, стандарди за обезбеђење квалитета, тј. минимални ниво квалитета рада и уређени су поступци за обезбеђење квалитета, што укључује регулисање састава, надлежности, овлашћења и начин поступања субјеката надлежних за управљање, праћење, процену, унапређивање и развој квалитета.

Правилник о квалитету, као и друга акта, битна за институционални систем управљања квалитетом у свим областима рада Факултета, доступна су јавности, објављивањем у *Билтену Правног факултета у Нишу* и на Интернет страници Факултета, под називом: *Норматива – Јединица за квалитет*
http://www.prafak.ni.ac.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=1852&Itemid=1474&lang=cir

Текст Правилника о квалитету, заједно са Стратегијом управљања квалитетом, штампан је у виду брошуре, која је дистрибуирана наставницима, сарадницима, ненаставним радницима и студентима, преко Студентског парламента.

Предности:

1. Усвојени стандарди и поступци за унапређивање и обезбеђивање квалитета
2. Изграђен систем обезбеђивања квалитета на Факултету
3. Трогодишња примена стандарда и поступка за унапређивање и обезбеђивање квалитета

Слабости:

Конзервативизам једног броја наставника и сарадника у прихватању нових метода и критеријума.

Могућности:

1. Повећање коришћења сопствених потенцијала у подизању квалитета студијских програма, наставе и услова рада
2. Активније учешће студената у процесу унапређивања квалитета

Опасности:

Оптерећеност времена предвиђеног за наставне активности радом на Правном факултету у Нишу и Високошколској јединици без својства правног лица у Медвеђи, као и велики број редовних и ванредних испитних рокова организованих за студенте који студирају по прописима донетим пре ступања на снагу Закона о високом образовању.



Процена испуњености Стандарда 2 и предлог корективних мера:

Усвајањем Правилника о квалитету испуњен је Стандард 2.

Правилником о квалитету утврђени су: 1) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета студијских програма; 2) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставног процеса (стандарди и поступци за обезбеђење квалитета планова рада (силабуса), стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставе и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета оцењивања); 3) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника; 4) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника; 5) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета студената; 6) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника и литературе; 7) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета библиотечких и информатичких ресурса; 8) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке; 9) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета простора и опреме; 10) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета финансирања; и 11) стандарди и поступци за обезбеђивање активне улоге студената у самовредновању и провери квалитета. Тиме је успостављен систем обезбеђења и унапређивања квалитета и утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета за сваку област обезбеђења квалитета.

Правилник о квалитету је први документ Факултета у области обезбеђења квалитета, чија је примена започела 2007. године. С обзиром на то, потребно је да Одбор за квалитет и остали субјекти система обезбеђења квалитета перманентно прате, сагледавају и евалуирају његову имплементацију, како би се стекао увид у његове практичне ефекте и оценило остваривање планираних циљева. За случај да поједини стандарди и механизми за обезбеђење квалитета не буду верификовани у пракси, потребно је извршити неопходне измене и допуне Правилника. Утврђени стандарди и поступци за обезбеђење и унапређивање квалитета се периодично преиспитују, у циљу њиховог унапређивања, са тенденцијом да се минимални ниво квалитета подиже и креирају што ефикасније подстицајне и корективне мере за унапређење квалитета.

г) Прилози:

2.1 .Одлука Савета о усвајању Правилника о квалитету

2.2 Текст Правилника о квалитету



Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

Институционални систем обезбеђења квалитета установљен је и регулисан: *Статутом Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“, 177/11), *Стратегијом управљања квалитетом*, *Правилником о квалитету и Пословником о раду Одбора за квалитет* („Билтен Правног факултета у Нишу, бр. 104/07) и *Пословником о раду Комисије за односе са студентима* („Билтен Правног факултета у Нишу, бр. 104/07).

Успостављање целовитог институционалног система управљања квалитетом израз је сазнања да традиционални приступи и начини обезбеђења квалитета нису адекватни и транспарентни јер не омогућавају унутрашњу и спољашњу оцену квалитета рада, не обезбеђују интерперсоналну и временску компарацију квалитета рада и не доприносе у пуној мери развоју културе квалитета, развијању свести о важности квалитета и личном доприносу и одговорности за квалитет. Подаци о појединим индикаторима квалитета не прикупљају се систематски, изостаје адекватна интерпретација података, а сами подаци су ретко основ за предузимање академских и административних мера у циљу превазилажења уочених слабости и проблема. У досадашњем периоду, обезбеђење квалитета традиционално је било ослоњено на катедре и превасходно је било производ личних иницијатива појединих наставника и сарадника. Због свега тога, било је неопходно установити целовит и јединствен систем управљања квалитетом, којим ће бити утврђени политика и начин управљања квалитетом, јасни стандарди и мерљиви индикатори квалитета и развијене стандардне процедуре које се примењују у циљу спречавања некавалитетног рада и унапређивања квалитета рада сваког појединца, органа и службе.

Систем обезбеђења квалитета утврђен је тако што су предвиђени: субјекти обезбеђења квалитета, дефинисани њихова улога, задаци и надлежност, као и улога и задаци наставног и ненаставног особља, студената, органа и служби Факултета, области обезбеђења квалитета, као и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета.

Сагласно општим актима Факултета, субјекти институционалног система обезбеђења квалитета су: Одбор за квалитет, Комисија за праћење и унапређивање студирања, Комисија за односе са студентима и Менаџер квалитета (чл. 6. Правилника о квалитету).

Одбор за квалитет је највиши орган у процесу обезбеђења квалитета, који је одговоран за праћење, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима. Одбор има седам чланова, и то три члана из реда наставника, два члана из реда сарадника, једног члана из реда студената, и једног члана из реда ненаставног особља.

У складу са чл. 7. Правилника о квалитету, чланови првог састава Одбора за квалитет, из реда наставника и асистената изабрани су на седници Наставно-научног већа, тајним гласањем чланова, Студентски парламент усвојио је предлог за члана одбора из реда студената, а ненаставни радници су тајним гласањем изабрали свог представника. Према одлуци декана, чланови Одбора за квалитет били су: проф. др Милорад Божић, председник Одбора, проф. др Миомира Костић, заменик председника, проф. др Мирослав Лазич, ас. мр Небојша Раичевић, ас. мр Дејан Вучетић, Весна Стојановић као представник ненаставног особља и Маја Здравковић, представник студената. (Одлука бр. 03-4155/-07 од 27.12.2007. године).

Крајем 2010. године изабраним члановима првог Одбора за квалитет је истекао мандат, па су изабрани нови чланови: проф. др Радмила Ковачевић Куштримовић, председник Одбора, проф. др Миомира Костић, заменик председника, проф. др Срђан Голубовић, мр Мира Симовић, мр Маја Настич, Бранко Стевановић из реда ненаставних радника и Александар Бзенић, студент.



Одлука бр. 01-3605/6-2010 од 23.12.2010. године. Одлуком бр. 01-607/33-2012 од 10.04.2012. године из реда студента именован је Немања Божанић, на предлог Студентског парламента Одлуком бр. 02-635 од 10.04.2012. године.

Уместо пензионисане проф. др Радмиле Ковачевић Куштримовић, на место новог члана изабрана је проф. др Милена Јовановић Затила Одлуком бр. 01-1769/6 од 15.10.2012. године.

Правилником о квалитету (чл. 8-12) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Одбора за квалитет, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења Одбором и друга питања од важности за рад Одбора. Начин рада и одлучивања Одбора ближе су уређени *Пословником о раду Одбора*, који је донео Одбор.

Комисија за праћење и унапређивање студирања је стална комисија Одбора за обезбеђење квалитета, која има укупно пет (5) чланова, и то: продекана за наставу, као председника, два члана из реда наставника, једног члана из реда сарадника, и једног члана из реда студената. У складу са чл. 13 Правилника о квалитету, декан је својом одлуком број 03-4155/3-07 од 27.12.2007. године, на предлог надлежних органа, за чланове Комисије именовано: проф. др Ирону Пејић, председник Комисије, проф. др Слободанку Константиновић Вилић, проф. др Драгана Николића, члан, асс. мр Наталију Жунић, члан и Алексовски Марка, члан.

У другом сазиву *Комисије за праћење и унапређивање студирања*, декан је својом одлуком број 01-3822 од 30.12.2010. године, на предлог надлежних органа, именовано следеће чланове: проф. др Наташа Стојановић, председник Комисије, проф. др Милева Анђелковић, доц. др Небојша Раичевић, асс. Милош Прица и Владимир Младеновић, студент. Одлуком бр. 01-635/2-2012 од 10.04.2012. године из реда студената именован је Стефан Стошић.

Правилником о квалитету (чл. 14-16) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Комисије за праћење и унапређивање студирања, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења и друга питања од важности за рад Комисије. Начин рада и одлучивања Комисије ближе су уређени *Пословником о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања*, који је донео Одбор.

Комисија за односе са студентима је стална комисија Одбора за квалитет, која има укупно пет (5) чланова, и то: једног члана из реда наставника, једног члана из реда сарадника, студента-продекан, шефа службе за студентска питања, једног студента дипломских академских студија (студент-саветник).

У складу са чл. 17. Правилника о квалитету, декан је одлуком, број 03-4155/4-07 од 27.12.2007. године, на предлог надлежних органа, за чланове Комисије именовано: проф. др Зорана Тирића, председник, асс. мр Миру Симовић, члан, Мирољуба Јаковљевића, члан и Мају Миловановић, студент-саветник.

У другом сазиву *Комисије за односе са студентима* декан је одлуком, број 01-3823, од 30.12.2010. године, на предлог надлежних органа, за чланове Комисије именовано: проф. др Милу Јовановић, председника Комисије, асс. Михајла Цветковића, Миљану Живковић, студента-продекана, Милену Станковић, шефа Службе за наставу и студентска питања и Николу Стојановића, студента. Одлуком 01-635/1 од 10.04.2012. године из реда студента именовано Слободана Луковића. Такође, декан је својом одлуком, бр. 01-2137, од 2011.2012. године уместо проф. др Миле Јовановић именовано доц. др Славишу Ковачевића. Уместо досадашњег члана Комисије Милене Станковић, стручног сарадника за наставу, декан је одлуком бр. 01-372 од 22.02.2013. године именовано Бојана Гњатовића, референта за наставу Правног факултета у Нишу.



Правилником о квалитету (чл. 18-20) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Комисије, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења и друга питања од важности за рад Комисије. Начин рада и одлучивања Комисије ближе су уређени *Пословником о раду Комисије за односе са студентима*, који је донео Одбор.

Менаџер квалитета, који ће пружати стручну и техничку подршку у праћењу, обезбеђењу и унапређивању квалитета, још увек није изабран. Његов избор зависиће од финансијских могућности отварања новог радног места.

Правилником о квалитету јасно су дефинисани улога, задаци и послови наставника, сарадника, студената, органа управљања и пословођења, катедри и других стручних органа, факултетских служби у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета. Према одредбама чл. 3. Правилника о квалитету, декан Факултета управља квалитетом, а праћење, вредновање и унапређивање квалитета дужност је свих јединица, органа и служби Факултета, као и свих запослених и студената.

Правилником о квалитету обезбеђено је учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступка и културе обезбеђења квалитета. Сагласно чл. 224. Правилника о квалитету, активна улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се: радом студентских организација и студентских представника у телима Факултета, учешћем представника студената у раду органа за обезбеђење квалитета, периодичним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника, сарадника и факултетских служби путем анкетирања, изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, разматрањем извештаја о резултатима анкетирања и других облика самовредновања и извештаја о резултатима екстерног оцењивања квалитета и др.

Факултет је Правилником о квалитету утврдио стандарде и поступке за обезбеђење квалитета. Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Факултета, којима се обезбеђује остваривање мисија и циљева Факултета. Поступцима за обезбеђење квалитета утврђени су стандардни поступци за праћење и контролу квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера чија примена обезбеђује остваривање стандарда који гарантују задовољавајући ниво квалитета свих сегмената образовног, научноистраживачког и стручног рада Факултета.

Одлуке о формирању Одбора за квалитет, Комисије за праћење и унапређивање студирања и Комисије за односе са студентима, као и пословници о раду ових тела, учињени су доступним јавности, објављивањем на Интернет страници Факултета. http://www.prafak.ni.ac.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=189&Itemid=1472&lang=cir

Предности:

1. Континуирани рад Одбора за квалитет, Комисије за праћење и унапређивање студирања и Комисије за односе са студентима током целе школске године

Слабости:

1. Повремени раскорак између наставног процеса и испитних рокова са поступком анкетирања.
2. Недовољна иницијатива студената у предлагању корективних мера за обезбеђење квалитета наставног процеса и услова рада
3. Неажурност у погледу достављања извештаја о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања и Комисије за односе са студентима, па



континуираност њиховог рада није пропраћена засведочењем у писменој форми.

Могућности:

1. Унапређивање система обезбеђења квалитета.
2. Регионално повезивање са другим сродним високошколским установама, у циљу размене искуства у побољшању квалитета.
3. Повезивање и размена искустава, путем предавања и радионица, са Јединицом за квалитет Универзитета у Нишу, као и са другим високошколским установама у Нишу, које имају разумењени систем контроле квалитета, у квантитативном и квалитативном смислу.

Опасности:

1. Недовољно повезивање студената нашег факултета са студентима са других сродних факултета у циљу размене искустава, везаних за унапређивање квалитета.
2. Рестриктивне могућности за обезбеђивање финансијских средстава.
3. Недовољна агилност наставника и сарадника на прихватању новина, у смислу учешћа и присуствовања радионицама, презентацијама, на којима се стичу знања о култури квалитета.

Процена испуњености Стандарда 3 и предлог корективних мера:

Одредбама Статута Факултета, усвајањем одговарајућих правилника о наставком рада Одбора за квалитет са пратећим комисијама, испуњен је Стандард 3.

Такође, неопходно је изабрати Менаџера за квалитет, као и повереника за ЕСП бодове. Избор менаџера квалитета зависиће од финансијских могућности Факултета, док би повереник за ЕСП бодове био предложен и изабран од стране наставника Факултета. Тиме ће бити заокружен систем обезбеђења квалитета и створени још бољи услови за његово функционисање.

У наредном периоду, потребно је континуираним праћењем утврдити у којој мери је механизам постојећег система за обезбеђење и контролу квалитета делотворан и на основу тих процена, извршити потребне промене.

Имплементација система за обезбеђење квалитета вршиће се кроз циклично смењивање самовредновања и акционог планирања по обрасцу: планирање, спровођење, провера, побољшање.

У наредном периоду посебна пажња биће посвећена ширењу културе квалитета међу запосленима и студентима путем сталних разговора о квалитету, расправа о начинима побољшања квалитета и сл. Такође, путем одговарајућих мера унапређиваће се институционална подршка наставном и ненаставном особљу ради повећања њихових стручних компетенција, укључујући и одговарајућу едукацију у циљу унапређења знања, способности и вештина за разумевање саме идеје квалитета, начина функционисања система обезбеђења квалитета, као и предузимање мера ради побољшања услова рада и повећања мотивисаности за рад.



Прилози:

- 3.1 Пословник о раду Одбора за квалитет,
- 3.2 Пословник о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања
- 3.3 Пословник о раду Комисије за односе са студентима
- 3.4. Одлуке о формирању Одбора за квалитет
- 3.5. Одлуке о формирању Комисије за праћење и унапређивање студирања
- 3.6. Одлуке о формирању Комисије за односе са студентима
- 3.7. Усвојени годишњи Извештај о раду Одбора за квалитет, за 2011 и 2012 годину, у оквиру Извештаја о раду Факултета за 2011 и 2012. годину
- 3.8. Планови рада Одбора за квалитет (за 2011, 2012 и 2013. годину, у оквиру Програма рада Факултета за 2011, 2012 и 2013. годину)



Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

1. Изводи из Извештаја о самовредновању из 2008. године

Правни Факултет у Нишу има вишедеценијско искуство у организацији и остваривању основних и последипломских студија у области права. Прилагођавајући се савременим захтевима и стандардима високошколског образовања, имајући у виду људске, просторне, техничке, библиотеке, информатичке и друге ресурсе, Факултет је припремио три нова студијска програма из области права, за које је поднео захтев за акредитацију:

- 4) Студијски програм основних академских студија, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ);
- 5) Студијски програм дипломских академских студија, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ); и
- 6) Студијски програм докторских студија, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Сенат Универзитета у Нишу, својим одлукама од 04.03.2008. године, усвојио је студијске програме Правног факултета.

Студијски програми су били јавно доступни у Информатору за бруцоше и на интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.yu>.

Студијски програми су пројектовани уз пуно поштовање стандарда Националног савета за високо образовање и резултат су критичког преиспитивања постојећих студијских програма, које је извршено уз пуно уважавање ставова, мишљења и предлога стручне правничке јавности. У току израде студијских програма, Факултет је имао у виду и заључке *Конференције правних факултета у Србији*, одржане у Београду 19.10.2005. Ови закључци необавезујућег карактера базирани су на принципима новог Закона о високом образовању Републике Србије и ставовима усвојеним на састанку Европских правних факултета у Љубљани (29. септембар - 1. октобар 2005. године), а усмерени ка унапређењу квалитета и конкурентности правничког образовања и унапређења мисије академске заједнице дипломираних правника у развоју друштва. Текст закључака био је објављен је на Интернету http://www.ius.bg.ac.yu/informacije/konferencija_pravnih_fakulteta_srbije.htm

Студијски програми основних и дипломских академских студија

Садржина студијских програма усклађена је са релеватним одредбама *Закона о високом образовању* и *Статута Факултета* (чл. 17). Структура и основни елементи студијских програма у складу су са *Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања*, које је донео Национални савет за високо образовање.

На основу анализе предложених студијских програма основних и дипломских академских студија и пратеће документације за акредитацију ових студијских програма, могу се извести следећи закључци:

Предложени студијски програми основних и дипломских академских студија садрже све елементе утврђене Законом, Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија и Статутом Факултета;

- Студијски програми основних и дипломских академских студија научно су утемељени;



- Студијски програми основних и дипломских академских студија у потпуности су усклађени са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
- Студијски програми имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- У складу са Законом о високом образовању, услови за упис студената на студијске програме, утврђени су Статутом Универзитета (чл. 87), Статутом Факултета (чл. 22. и 23), одредбама студијских програма. Статутом Факултета утврђени су садржина и начин полагања пријемног испита, критеријуми за избор пријављених кандидата и начин објављивања ранг листе (чл. 23, 24. и 25. Статута Факултета).
- Услови и поступци који су неопходни за завршетак студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани, уводним одредбама студијских програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ бр. 114/2008 и на интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.yu>;
- Циљеви студијских програма, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Правног факултета;
- Курикулумима студијских програма основних и дипломских академских студија утврђени су: листа и структура обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, структура и садржај студијског програма у погледу односа опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
- Курикулумима студијских програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита;
- Курикулуми студијских програма основних и дипломских академских студија и силабуси наставних предмета конципирани су тако да подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктиван начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе;
- Студијски програми основних и дипломских академских студија усклађени су са савременим светским токовима и стањем науке и струке у области права и упоредиви су са студијским програмима одговарајућих страних високошколских установа;

У прилозима су дате структуре студијских програма основних и дипломских академских студија и интернет странице страних високошколских установа са упоредивим студијским програмима.

Анализа структуре и научних компетенција наставног особља Факултета показује да наставно особље има све потребне научне и стручне квалификације за извођење студијских програма основних и дипломских академских студија;

Степен оптерећења наставника и сарадника у реализацији студијских програма креће се у границама утврђеним Стандардима;

За извођење студијских програма обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру студијских програма и предвиђеном броју студената;

Студијски програми омогућавају мобилност наставника и студената;



Правилником о квалитету предвиђени су стандарди квалитета студијских програма, као и поступци за обезбеђење квалитета.

Одредбама чл. 21. Правилника о квалитету предвиђени је минимални ниво квалитета студијских програма прописивањем 11 стандарда квалитета: 1) јасно одређени циљеви студијског програма и њихова усклађеност са тим циљевима; 2) усклађености студијског програма са основним задацима и циљевима Факултета, 3) структурираност студијског програма на начин који обезбеђује оптимални баланс између опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина; 4) студијски програм обезбеђује стицање одговарајућих општих и стручних знања; 5) професионалних вештина и способности и припрема студенте за учење током читавог живота; 6) студијски програм обезбеђује усвајање вредности које чине основу демократског грађанског друштва и подстиче изградњу критичких и непристрасних перспектива у разматрању стратешких изазова пред којима се друштво налази; 7) студијски програм обезбеђује оспособљавање студената за практичну примену знања и вештина, за стваралачки начин размишљања, као и за праћење достигнућа правне науке и струке; 8) студијски програм обезбеђује ефикасност и рационалност образовног процеса; студијски програм је флексибилан и отворен за примену иновативних метода наставе и свих стилова учења; 9) студијски програм обезбеђује адекватно радно оптерећење студената; 10) студијски програм омогућава вертикалну и хоризонталну проходност; и 11) студијски програм обезбеђује широку могућност запошљавања, даљег школовања и личног развоја студената.

Статутом Факултета и Правилником о квалитету утврђени су поступци за припрему, усвајање, праћење и контролу студијских програма, као и процедуре за осавремењавање студијских програма.

Учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма обезбеђено је тиме што су представници студената чланови Одбора за квалитет и осталих тела у систему обезбеђења квалитета. Студенти оцењују квалитет студијских програма и на седницама Студентског парламента, који је, пред осталог, надлежан да разматра питања у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, анализом ефикасности студирања, унапређењем мобилности студената и подстицањем научно-истраживачког рада студената (чл. 149. т. 7. Статута Факултета).

Према чл. 24-26. Правилника о квалитету, квалитет студијских програма процењује се на основу квалитативних и квантитативних показатеља.

Правилником о квалитету (чл. 27) предвиђене су процедуре за обезбеђење квалитета студијских програма: редовно праћење и провером циљева, структуре и садржине студијских програма, редовно праћење и провера укупног радног оптерећења студената и радног оптерећења студената у савладавању појединих предмета, прикупљање информација о квалитету студијских програма од унутрашњих и спољашњих корисника система обезбеђења квалитета, и осавремењивање курикулума и обезбеђивање њихове упоредивости са курикулумима одговарајућих домаћих и страних високошколских установа. За праћење, оцењивање и побољшање квалитета студијских програма одговорни су Одбор за квалитет, Наставно-научно веће Факултета и катедре.

Чл. 28. Правилника о квалитету предвиђено је да Одбор за квалитет организује редовно и систематско прикупљање и анализу података који пружају увид у квалитативне и квантитативне показатеље квалитета студијских програма.

Квалитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се испитивањем мишљења о квалитету студијских програма: свих студената на студијским програмима које Факултет остварује, наставника и сарадника Факултета, некадашњих студената Факултета, адвоката, представника правосудних органа, органа државне управе, привредних друштава, банака, осигуравајућих друштава и других послодаваца из окружења, као и службеника Националне службе за запошљавање. Мишљење студената о квалитету студијских програма, утврђује се путем анонимног анкетирања студената, које



се спроводи једном годишње, приликом уписа јесењег семестра (чл. 29. Правилника о квалитету).

Квантитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се на основу података из службених евиденција. Према чл. 30. Правилника о квалитету, Служба за наставу и студентска питања подноси Одбору годишњи извештај, који садржи податке о: просечном трајању студија и просечној оцени, броју студената који су завршили студије, броју студената који су завршили студије у односу на број студената исте генерације који су уписали прву годину студија на истом студијском програму, односу буџетских и самофинансирајућих студената, броју студената који су завршили студије без поновног уписивања предмета са студијског програма, броју студената којима је престао статус студента, односно статус студента чије се школовање финансира из буџета, и броју студената којима мирује статус. Одбор прибавља једном годишње извештај Националне службе за запошљавање, који садржи податке о: броју правника и дипломираних правника који се налазе на Евиденцији Националне службе за запошљавање, просечној дужини периода од дипломирања до првог запослења, броју студената који су се у току године запослили, броју студената који су се у току године запослили у струци и ван струке, и број студената који су се запослили у складу са својим квалификацијама.

Правилником о квалитету (чл. 31.) предвиђено је да на крају сваке академске године Одбор разматра прикупљене податке о квалитету свих студијских програма и на основу тога припрема годишњи извештај. Годишњи извештај о квалитету студијских програма садржи налаз и мишљење Одбора у погледу квалитета студијских програма, као и предлоге за унапређивање њиховог квалитета. Извештај Одбора доставља се катедрама Факултета на разматрање. Катедре су дужне да размотре извештај и утврде предлоге за осавремењивање студијских програма и обезбеђивање њихове упоредивости са студијским програмима домаћих и страних правних факултета сличног профила и капацитета. На основу извештаја Одбора и предлога катедри, Наставно-научно веће усваја измене и допуне студијског програма у циљу унапређивања његовог квалитета.

Студијски програм докторских студија

Садржина студијског програма докторских студија усклађена је са релеватним одредбама *Закона о високом образовању* и *Статута Факултета* (чл. 17). Структура и основни елементи студијских програма у складу су са *Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања*, које је донео Национални савет за високо образовање.

Имајући у виду број одбрањених магистарских теза и докторских дисертација број публикација у међународним часописима са листе ресорног министарства за науку за последњих 10 година, број ангажованих наставника и њихову научну компетенцију, број научноистраживачких пројеката који су реализовани на Универзитету у Нишу и број оних који се тренутно реализују на Факултету, може се констатовати да је Правни факултет у Нишу компетентан за извођење докторских студија, чију акредитацију тражи.

На основу анализе предложеног студијског програма докторских студија и пратеће документације за акредитацију овог програма, може се закључити:

- Студијски програм докторских студија садржи све елементе утврђене Законом;
- Студијски програм је научно утемељен;
- Курикулум докторских студија у потпуности је усклађен са Стандардима за акредитацију студијског програма докторских студија;
- Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- Циљ студијског програма докторских студија је јасно дефинисан и усклађен је са основним задацима и циљевима Факултета;



- Курикулум студијског програма докторских студија садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и њихов опис;
- Курикулум студијског програма докторских студија садржи докторску дисертацију као завршни део студијског програма докторских студија;
- Студијски програм докторских студија усклађен је са савременим светским токовима и стањем науке у области правних наука и упоредив је са студијским програмима докторских студија одговарајућих страних високошколских установа;
- Услови за упис студената на студијски програм докторских студија утврђени су Законом о високом образовању, Статутом Универзитета (чл. 87), Статутом Факултета (чл. 22. и 23) и уводним одредбама Студијског програма докторских студија. Статутом Универзитета у Нишу (чл. 91) и Статутом Факултета (чл. 28) утврђени су услови за упис на докторске студије;
- Услови и поступци који су неопходни за завршетак докторских студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани, уводним одредбама студијског програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ бр. 113/2008 и на Интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.yu>;
- Курикулумом студијског програма докторских студија утврђени су: структура и садржај студијског програма, листа обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет и самостални научни и истраживачки рад предвиђен студијским програмом, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
- Циљеви студијског програма докторских студија, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Правног факултета;
- Курикулумима студијског програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.
- Докторска дисертација се оцењује на основу њеног научног доприноса;

У прилозима је дата структура студијског програма докторских студија и Интернет странице страних високошколских установа са упоредивим студијским програмима.

Анализа научне компетентности наставника ангажованих на докторским студијама и досадашњих резултата у менторском раду са магистрантима и докторантима показује да наставно особље има потребне научне квалификације за извођење студијског програма докторских студија.

За извођење студијског програма докторских студија обезбеђени су одговарајући просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и предвиђеном броју студената;

Правилником о квалитету предвиђени су стандарди квалитета студијског програма, као и поступци за обезбеђење квалитета. Статутом Факултета и Правилником о квалитету утврђени су поступци за припрему, усвајање, праћење и контролу студијског програма, као и процедуре за осавремењавање студијског програма.

Квалитет важећег Наставног плана основних студија (2003. и раније)

Реализација студијских програма основних и дипломских студија за које је Факултет поднео захтев за акредитацију започео је шк. 2008/2009. На Факултету се тренутно реализује наставни план основних студија у четворогодишњем трајању, према Наставном



плану од 2003. године и раније. Како су нови студијски програми припремани имајући у виду (позитивна и негативна) искуства у реализацији постојећег програма основних студија, у наставку текста изложени су резултати вредновања важећег програма основних студија.

У току припрема за акредитацију, Факултет је, у складу са Правилником о квалитету, спровео поступак самовредновања, у оквиру којег је, поред осталог, процењиван квалитет важећег студијског програма основних студија права путем анонимног анкетања дипломираних правника - некадашњих студената Факултета, послодавац са подручја које гравитира Факултету, као и наставног особља Факултета.

Квалитет студијских програма некадашњих студената факултета и послодаваца оцењиван је кроз 14 индикатора, тј. стручних компетенција које би савремени студијски програм требало да развије: 1) способност правилне квалификације правних ствари; 2) познавање садржине правних појмова и института, 3) правилно тумачење правних норми, 4) способност праћења измена у законодавству, 5) способност аналитичког и критичког размишљања, 6) способност да се у стручним дискусијама убедљивим аргументима брани стручно мишљење, 7) састављање правних писмена, 8) позитиван став према стицању нових знања и вештина, 9) обученост за рад на рачунару, 10) знање страног језика, 11) оспособљеност за тимски рад, 12) развијеност радних навика, 13) развијеност комуникацијских вештина, и 14) поштовање правила правног професионализма.

Резултати анкетања показују да важећи студијски програм основних студија права углавном обезбеђује остваривање образовних циљева, односно стицање задовољавајућег нивоа стручних компетенција студената, али да има извесне мањкавости и недостатке, које су узете у обзир приликом креирања нових студијских програма. У наставку су приказани кључни налази анкетања послодаваца, некадашњих студената и наставног особља Факултета.

Послодавци су стручне компетенције дипломираних правника, некадашњих студената Факултета, вредновали просечном оценом 3.61, на скали од 1 до 5, што упућује на закључак да програм основних студија права у просеку остварује планиране исходе. Структура оцена којима су послодавци оценили ниво стручних компетенција дипломираних студената показује, међутим, да студијски програм обезбеђује стицање великог квантума теоријских знања и да подстиче студенте на самоучење, али да могућност развијања правничких вештина и критичког размишљања није у потпуности обезбеђена. Послодавци су били консеквентни у својим ставовима и кад су се изјашњавали о мерама за унапређење квалитета студијског програма. Према фреквенцији одговора који се тичу ових мера, највећи број испитаника сматра да образовном програму недостаје *више практичне наставе* и да је *неопходно организовати адекватну стручну праксу*. Нешто мањи број испитаника сматра да у већој мери треба *развијати код студената способност критичког мишљења, користити интерактивне наставне методе*, да више пажње треба посветити *оспособљавању студената за састављање правних докумената, развијању реторичких способности студената и оспособљавању студената за тимски рад*. Анализа ставова послодаваца показује да су је њихова основна порука за унапређење студијског програма: – “мање теорије, више праксе”.

Резултати анкетања дипломираних правника, некадашњих студента Факултета, показује да су они високо оцењују стручне способности и компетенције које су стекли на студијама. Судећи према оценама које су некадашњи студенти Факултета дали вреднујући своје стручне компетенције, може се закључити да студије права на Факултету обезбеђују више него задовољавајуће исходе учења; једино што би требало унапредити јесте знање страних језика и обученост за рад на рачунару. Међутим, иако су високим оценама вредновали своје стручне компетенције, некадашњи студенти Факултета имали су примедбе у погледу наставног програма, који је, по преовлађујућем мишљењу, преобиман. Анализа одговора које су дипломирани правници, некадашњи студенти Факултета, дали у



погледу мера којима се може унапредити образовање дипломираних правника, показује да они препознају и мапирају мере за унапређење правничког образовања имајући у виду потребу за развијањем оних стучних компетенција које су најважније за њихов квалитетан и ефикасан рад у пракси. На лествици мера које треба предузети, на првом месту је *организовање адекватне стручне праксе*, а затим, *развијање критичког мишљења*.

Слични су ставови и запажања наставника и сарадника Факултета. На скали 1-5, они су усклађеност наставне материје са фондом часова оценили просечном оценом 3.6, а нешто већом оценом (4.2) оценили су у којој мери студијски програм подстиче студенте да о наставном градиву размишљају критички и аналитички.

У поступку самовредновања, квалитет важећег студијског програма основних студија оцењиван је и према индикаторима везаним за успех студената у студирању и на испитима.

По налогу Одбора за квалитет, Служба за наставу и студентска питања припремила је Извештај о успеху студената уписаних на студије шк. 2002/2003. године. Избор ове генерације студената извршен је имајући у виду да студије трају четири године и да је у шк. 2007/2008. њима истекао апсолвентски стаж, што омогућава да се континуирано прати напредак и успех студената. Анализа података из овог извештаја пружа следећу слику:

Школску 2002/2003. годину уписало је 685 студената

Од тога се у току студија исписало 40 студената

13 је дипломирало

215 њих су у статусу студента

71 су апсолвенти са истеклим стажом

62 су апсолвенти у стажу

284 њих је без статуса у школској 2007/2008 години

Дипломирани правници

Дипломирало је 13 студената један у апсолвентском стажу (6 месеци)

Просечна дужина студирања је 5 година и 1 месец.

Статус студента има 215

Прву годину обновило 7 студената .

| Број студената | Заостало испита са прве године |
|----------------|--------------------------------|
| 1 | 4 |
| 3 | 6 |
| 3 | 7 |

Другу годину је уписао 1 студент без заосталих испита са прве године

Другу годину је обновило 53 студента

8 од њих има заостале испите са 1 године

| Број студената | Заостало испита са прве године |
|----------------|--------------------------------|
| 4 | 1 |
| 4 | 2 |



Од 45 њих који немају заостале испите са 1 године

| Број студената | Заостало испита са друге године |
|----------------|---------------------------------|
| 1 | 1 |
| 1 | 2 |
| 7 | 3 |
| 11 | 4 |
| 7 | 5 |
| 18 | 6 |

Трећу годину уписало 12 студената свих 12 са заосталим испитима са друге године

| Број студената | Заостало испита са друге године |
|----------------|---------------------------------|
| 2 | 1 |
| 10 | 2 |

Трећу годину обновило је 92 студента
49 има заостале испите са друге

| Број студената | Заостало испита са друге године |
|----------------|---------------------------------|
| 28 | 1 |
| 21 | 2 |

Од 43 њих који немају заостале испите са друге

| Број студената | Заостало испита са треће године |
|----------------|---------------------------------|
| 1 | 4 |
| 11 | 5 |
| 11 | 6 |
| 10 | 7 |
| 10 | 8 |

Четврту годину је уписало 50 студената сви са по 2 заостала испита са треће године.

Апсолвенти у стажу

Има их 62

54 има заостале испите са 3 године

| Број студената | Заостало испита са треће године |
|----------------|---------------------------------|
| 17 | 1 |
| 37 | 2 |

8 има право полагања испита са четврте године

| Број студената | Заостало испита са четврте године |
|----------------|-----------------------------------|
| 4 | 4 |
| 1 | 6 |
| 2 | 8 |
| 1 | 9 |



Апсолвенти са истеклим стажом 71

17 има заостале испите са треће године

| Број студената | Заостало испита са прве године |
|----------------|--------------------------------|
| 5 | 1 |
| 12 | 2 |

54 има заостале испите са четврте године

| Број студената | Заостало испита са прве године |
|----------------|--------------------------------|
| 4 | 1 |
| 2 | 2 |
| 12 | 3 |
| 36 | Са 4 и више испита |

Студенти без статуса

Већ школске 2003/2004 године 94 студента из генерације 2002/2003 није ни уписало ни обновило годину, 2004/2005 тај број се попео на 168, 2005/2006 тај број је износио 217, 2006/2007 године тај број је био 271 а ове године 284.

Испис

Већ 2002/2003 године исписало се 12 студената

2003/2004 исписало се 7,

2004/2005 исписало се 7

2005/2006 исписало се 5

2006/2007 исписало се 9 студената

По налогу и по упутствима Одбора за квалитет, Служба за наставу и студентска питања припремила је *Извештај о успеху студената на испитима* у шк. 2005/2006. и 2006/2007. години, у коме су компаративно приказани резултати на испитима из свих предмета.

Према подацима из Извештаја, просечна пролазност на испитима је 42,99%, при чему је највећа пролазност на првој години, а најмања пролазност на другој години; просечна оцена је 7,23, и то: просечна оцена је 7,03 на првој години, 7,11 на другој години, 7,24 на трећој години и 7,56 на четвртој години.

Одбор за квалитет је разматрао податке о успеху студената у студирању и пролазност на испитима и констатовао да успех студената није на задовољавајућем нивоу, иако постоји благи тренд побољшања, да су узроци таквог стања веома комплексни (режим студија, могућност уписивања године са заосталим испитима, преоптерећеност студената градивом, немотивисаност студената, превисоки критеријум на испиту из појединих предмета и др.) и да је неопходно наставити са редовном анализом стања, пратити тренд успеха студената на испитима и примењивати све мере предвиђене Правилником о квалитету, које обезбеђују објективно оцењивање студената (полагање пред комисијом, полагање путем теста) и примену савремених метода и технике оцењивања студената.



Изводи из Извештаја о самовредновању из 2011. године и Извештај о самовредновању из 2013

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 4

Правни Факултет Универзитета у Нишу је у претходном акредитационом периоду добио акредитацију за три студијска програма из области права:

- 7) Студијски програм основних академских студија, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ);
- 8) Студијски програм дипломских академских студија, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ); и
- 9) Студијски програм докторских студија, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Сенат Универзитета у Нишу, својим одлукама од 04.03.2008. године, усвојио је студијске програме Правног факултета.

Студијски програми су јавно доступни у Информатору за бруцоше и на интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>.

Факултет је, узимајући у обзир одредбе Закона о високом образовању, трогодишњу примену Студијског програма основних академских студија права и уочене недостатке у Студијском програму дипломских академских студија права, у школској 2010/2011. години радио на изменама и допунама студијских програма. Извршене су минималне измене и допуне студијских програма са циљем да се што више приближе европском образовном простору и ради боље организације рада.

Сенат Универзитета у Нишу је својом Одлуком, бр. 8/16-01-006/11-008, од 06.09.2011. године, усвојио измене и допуне Студијског програма основних академских студија права и Одлуком, бр. 8/16-01-004/11-007, од 06.09.2011. године усвојио измене и допуне Студијског програма дипломских академских студија права.

Студијски програми основних и мастер академских студија

Садржина студијских програма усклађена је са релеватним одредбама Закона о високом образовању и Статута Факултета. Структура и основни елементи студијских програма у складу су са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања, које је донео Национални савет за високо образовање.

На основу анализе акредитованих студијских програма основних и мастер академских студија и пратеће документације за акредитацију ових студијских програма, могу се извести следећи закључци:

Акредитовани студијски програми основних и мастер академских студија садрже све елементе утврђене Законом, Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија и Статутом Факултета;

- Студијски програми основних академских и мастер студија научно су утемељени;
- Студијски програми основних академских и мастер студија у потпуности су усклађени са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;



- Студијски програми имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- У складу са Законом о високом образовању, услови за упис студената на студијске програме, утврђени су Статутом Универзитета, Статутом Факултета, одредбама студијских програма. Статутом Факултета утврђени су садржина и начин полагања пријемног испита, критеријуми за избор пријављених кандидата и начин објављивања ранг листе.
- Услови и поступци који су неопходни за завршетак студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани, уводним одредбама студијских програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ и на Интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>.
- Циљеви студијских програма, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Правног факултета;
- Курикулумима студијских програма основних и дипломских академских студија утврђени су: листа и структура обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, структура и садржај студијског програма у погледу односа опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
- Курикулумима студијских програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита;
- Курикулуми студијских програма основних и дипломских академских студија и силабуси наставних предмета конципирани су тако да подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктиван начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе;
- Студијски програми основних академских и мастер студија усклађени су са савременим светским токовима и стањем науке и струке у области права и упоредиви су са студијским програмима одговарајућих страних високошколских установа;

У прилозима су дате структуре студијских програма основних академских и мастер студија и интернет странице страних високошколских установа са упоредивим студијским програмима.

Анализа структуре и научних компетенција наставног особља Факултета показује да наставно особље има све потребне научне и стручне квалификације за извођење студијских програма основних академских и мастер студија;

Степен оптерећења наставника и сарадника у реализацији студијских програма креће се у границама утврђеним Стандардима;



За извођење студијских програма обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру студијских програма и предвиђеном броју студената;

Студијски програми омогућавају мобилност наставника и студената;

Правилником о квалитету предвиђени су стандарди квалитета студијских програма, као и поступци за обезбеђење квалитета.

Квалитет студијских програма процењује се на основу квалитативних и квантитативних показатеља.

Квалитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се испитивањем мишљења о квалитету студијских програма студената, наставника и сарадника, послодаваца и дипломираних правника – некадашњих студената Факултета. Мишљење студената о квалитету студијских програма, утврђује се путем анонимног анкетирања. Анализа података из анкетних упитника показује да је 50,16% студената основних студија делимично задовољно студијским програмом, док је за 31,80% студената, студијски програм у потпуности оправдао очекивања. Не мали број студената, у процентима 18,03, сматра да студијски програм није добар. По мишљењу студената основних студија требало би: да буде више изборних предмета, да избор студијске групе буде у другој години студија, да се из студијског програма избаце непотребни предмети, да се на другачији начин изврши распоред предмета по годинама студија, да се уведе више праксе, да се сведе на најмању могућу меру историјскоправни и упоредноправни приступ одређеним правним институтима, да се кроз предиспитне активности ослобађају 2/3 градива и да више испита полажу у писаној форми. Када је реч о садржини уписаних предмета, 41,41% студената задовољно својим избором. Садржином изабраних предмета делимично је задовољно 40,40% студената, док 18,18% студената уопште нису задовољни уписаним предметима.

Квантитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се на основу података из службених евиденција. Четворогодишња примена Студијског програма основних академских студија права на Правном факултету Универзитета у Нишу показује:

Упис

| Школска година | Година студија | Упис | | Укупно уписало |
|----------------|----------------|-------------|----------|----------------|
| | | od 37 do 48 | preko 48 | |
| 2009/2010 | 2 | 107 | 298 | 405 |
| 2010/2011 | 2 | 110 | 306 | 416 |
| | 3 | 64 | 153 | 217 |
| 2011/2012 | 2 | 97 | 289 | 386 |
| | 3 | 222 | 150 | 372 |
| | 4 | 50 | 157 | 207 |
| 2012/2013 | 2 | 116 | 270 | 386 |
| | 3 | 214 | 155 | 369 |
| | 4 | 132 | 351 | 483 |



Обновило

| Школска година | Година студија | до 37 |
|----------------|----------------|-------|
| 2009/2010 | 1 | 92 |
| 2010/2011 | 1 | 112 |
| | 2 | 176 |
| 2011/2012 | 1 | 133 |
| | 2 | 185 |
| | 3 | 8 |
| 2012/2013 | 1 | 151 |
| | 2 | 155 |
| | 3 | 47 |
| | 4 | 48 |

У школској 2012/2013. години апсолвентски стаж обновило је 1.249 студената, и то: 105 студената са једним преосталим испитом, 90 студената са 2 преостала, 123 студента са 3 испита, 106 студената са 4 испита. Више од 10 преосталих испита има 371 студент са обновљеним апсолвентским стажом

Студијски програм докторских студија

Садржина студијског програма докторских студија усклађена је са релеватним одредбама *Закона о високом образовању* и *Статута Факултета*. Структура и основни елементи студијских програма у складу су са *Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања*, које је донео Национални савет за високо образовање.

Имајући у виду број одбрањених магистарских теза и докторских дисертација, број публикација у међународним часописима са листе ресорног министарства за науку за последњих 10 година, број ангажованих наставника и њихову научну компетенцију, број научноистраживачких пројеката који су реализовани на Универзитету у Нишу и број оних који се тренутно реализују на Факултету, може се констатовати да је Правни факултет Универзитета у Нишу компетентан за извођење докторских студија.

На основу анализе предложеног студијског програма докторских студија и пратеће документације за акредитацију овог програма, може се закључити:

- Студијски програм докторских студија садржи све елементе утврђене Законом;
- Студијски програм је научно утемељен;
- Курикулум докторских студија у потпуности је усклађен са Стандардима за акредитацију студијског програма докторских студија;
- Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- Циљ студијског програма докторских студија је јасно дефинисан и усклађен је са основним задацима и циљевима Факултета;
- Курикулум студијског програма докторских студија садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и њихов опис;



- Курикулум студијског програма докторских студија садржи докторску дисертацију као завршни део студијског програма докторских студија;
- Студијски програм докторских студија усклађен је са савременим светским токовима и стањем науке у области правних наука и упоредив је са студијским програмима докторских студија одговарајућих страних високошколских установа;
- Услови за упис студената на студијски програм докторских студија утврђени су: Законом о високом образовању, Статутом Универзитета, Статутом Факултета и уводним одредбама Студијског програма докторских студија;
- Услови и поступци који су неопходни за завршетак докторских студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани, уводним одредбама студијског програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ и на Интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>.
- Курикулумом студијског програма докторских студија утврђени су: структура и садржај студијског програма, листа обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет и самостални научни и истраживачки рад предвиђен студијским програмом, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
- Циљеви студијског програма докторских студија, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Правног факултета;
- Курикулумима студијског програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.
- Докторска дисертација се оцењује на основу њеног научног доприноса.

У прилозима је дата структура студијског програма докторских студија и Интернет странице страних високошколских установа са упоредивим студијским програмима.

Анализа научне компетентности наставника ангажованих на докторским студијама и досадашњих резултата у менторском раду са магистрантима и докторантима показује да наставно особље има потребне научне квалификације за извођење студијског програма докторских студија.

За извођење студијског програма докторских студија обезбеђени су: одговарајући просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и предвиђеном броју студената;

Правилником о квалитету предвиђени су стандарди квалитета студијског програма, као и поступци за обезбеђење квалитета. Статутом Факултета и Правилником о квалитету утврђени су поступци за припрему, усвајање, праћење и контролу студијског програма, као и процедуре за осавремењавање студијског програма.



Квалитет важећег Наставног плана основних студија

Факултет је, такође, у складу са Правилником о квалитету, процењивао квалитет Наставног плана и програма из 2003. године путем анонимног анкетања послодаваца и дипломираних правника - некадашњих студената Факултета.

Резултати анкетања показују да Наставни план и програм из 2003. године углавном обезбеђује остваривање образовних циљева, односно стицање задовољавајућег нивоа стручних компетенција студената, али да има извесне мањкавости и недостатке, које су узете у обзир приликом креирања нових студијских програма. У наставку су приказани кључни налази анкетања послодаваца и некадашњих студената Факултета

Послодавци код којих су запошљени студенти Правног факултета Универзитета у Нишу, оценили су њихове стручне компетенције са просечном оценом **4.17**.

У односу на анкетање послодаваца спроведено 2008. године, резултати анкете из 2010/2011 показују већи степен задовољства послодаваца стручним компетенцијама дипломираних правника, који су студије права завршили на Правном факултету Универзитета у Нишу (раније су вредноване компетенције студената са просечном оценом 3,61).

Послодавци су нарочито задовољни умешношћу дипломираних правника да састављају правна писмена и обученошћу за рад на рачунару. Оно што је недостатак у образовању дипломираних правника односи се на недовољну обученост за тимски рад и неспособност дипломираних правника да у стручним дискусијама, убедљивим аргументима, бране своје стручно мишљење.

Анализа резултата анкетања дипломираних правника показује да дипломирани правници високо оцењују стручне способности и компетенције које су стекли током студија на Правном факултету Универзитета у Нишу.

Дипломирани правници Правног факултета Универзитета у Нишу високо су самовредновали: свој позитиван став према стицању нових знања и вештина, развијеност радних навика и вештине комуницирања, као и понашање у складу са правилима професионализма. Оно што би на Факултету требало унапредити јесте настава из страних језика, али и оспособљавање студената да прате измене у законодавству, да састављају поднеске, да се обучавају за рад на рачунару и да се оспособљавају за тимски рад.

У поступку самовредновања, квалитет важећег студијског програма основних студија оцењиван је и према индикаторима везаним за успех студената у студирању и на испитима.

По налогу Одбора за квалитет, Служба за наставу и студентска питања припремила је Извештај о успеху студената уписаних на студије шк. 2006/2007. године. Избор ове генерације студената извршен је имајући у виду да студије трају четири године и да је у шк. 2010/2011. њима истекао апсолвентски стаж, што омогућава да се континуирано прати напредак и успех студената. Анализа података из овог извештаја пружа следећу слику:



Школске 2006/2007 уписано је 637 студената

Од њих у школској 2010/2011. години:

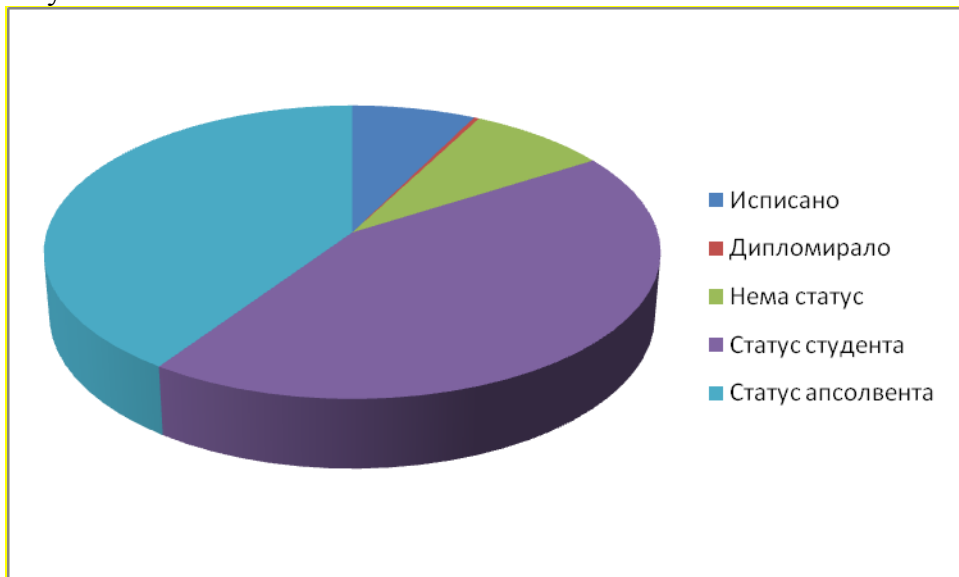
Дипломирало 2

Статус апсолвента има 258

Статус студента има 277

Исписало се 47

Нема статус 53



Рапоред студената, уписаних школске 2006/2007. године, по годинама студија је следећи:

| Прва година | Друга година | Трећа година | Четврта година |
|-------------|--------------|--------------|----------------|
| 6 | 71 | 55 | 145 |

Школске 2007/2008 уписано је 664 студената

Од њих у школској 2012/2013

Дипломирало 43

Статус студента има 100

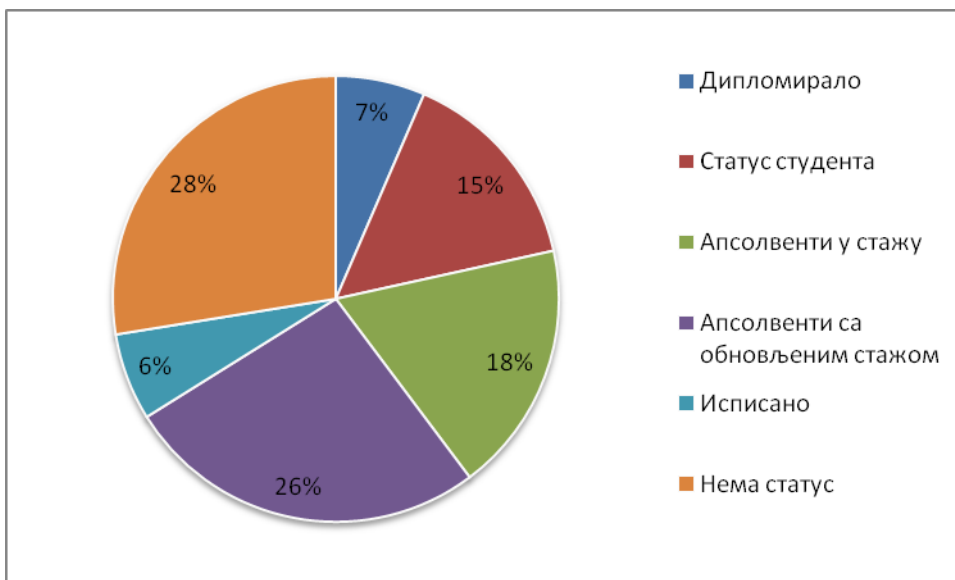
Апсолвенти у стажу 121

Апсолвенти са обновљеним стажом 175

Исписано 42

Нема статус 183

| Прва година | Друга година | Трећа година | Четврта година |
|-------------|--------------|--------------|----------------|
| 2 | 3 | 16 | 79 |



По налогу и по упутствима Одбора за квалитет, Служба за наставу и студентска питања припремила је *Извештај о успеху студената на испитима* у шк. 2008/2009, 2009/2010. и 2010/2011. и 2011/2012. години, у коме су компаративно приказани резултати на испитима из свих предмета. На првој години студија, просечна оцена пролазности на испитима, за студенте који студирају према акредитованом Студијском програму основних академских студија права, из 2008. године, јесте 51.08%, а за студенте који студирају према старим плановима и програмима је 32.85%. На другој години студија, просечна оцена пролазности на испитима, за студенте који студирају према акредитованом Студијском програму основних академских студија права јесте 60.04%, а за студенте који студирају према старим плановима и програмима је 25.34%. На трећој години студија, просечна оцена пролазности на испитима, за студенте који студирају према акредитованом Студијском програму основних академских студија права јесте 79.06%, а за студенте који студирају према старим плановима и програмима је 48.74%. На четвртој години студија, просечна оцена пролазности на испитима за студенте који студирају према старим плановима и програмима јесте 44.10%. Упоређујући те резултате са оствареним резултатима на испитима у шк. 2005/2006 и 2006/2007. години (Видети у прилогу ове резултате) изводи се закључак о значајном побољшању успеха студената на испитима. Сасвим сигурно, томе је делом допринела Одлука Наставно-научног већа о увођењу система „пар–непар“, и могућности студената да полажу испит код оног наставника код кога су у целисти слушали предавања. Охрабрује и чињеница да је већа стопа пролазности студената на испитима који студирају по Студијском програму основних академских студија, из 2008. године, у односу на студенте који студирају према старим плановима и програмима.

Одбор за квалитет је разматрао податке о успеху студената у студирању и пролазност на испитима и констатовао да успех студената није на задовољавајућем нивоу, иако постоји тренд побољшања, да су узроци таквог стања веома комплексни (режим студија, могућност уписивања године са заосталим испитима, преоптерећеност студената градивом, немотивисаност студената, превисоки



критеријум на испиту из појединих предмета и др) и да је неопходно наставити са редовном анализом стања, пратити тренд успеха студената на испитима и примењивати све мере предвиђене Правилником о квалитету, које обезбеђују објективно оцењивање студената (полагање пред комисијом, полагање путем теста) и примену савремених метода и технике оцењивања студената.

Предности:

1. Дугогодишње академско наслеђе Факултета
2. Усаглашеност студијских програма са савременим трендовима и са захтевима тржишта рада
4. Нису уочене неравномерности у односу ЕСПБ, према оптерећењу студената

Слабости:

1. Недовољна функционална интегрисаност достигнутог теоријског знања са захтевима праксе
2. Недовољна заступљеност праксе у образовном процесу

Могућности:

1. Регионално повезивање високошколских установа у циљу размене искуства у побољшању квалитета студијских програма
2. Већа сарадња са правосуђем и привредом у циљу повећања могућности за извођење практичне наставе
3. Додатно усавршавање младих кадрова у иностранству
4. Успостављање чешће комуникације с Националном службом запошљавања у циљу праћења потреба тржишта

Процена испуњености Стандарда 4 и предлог корективних мера:

На основу анализе студијских програма основних и дипломских академских студија на Правном факултету, извршене према критеријумима утврђеним *Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог степена високог образовања*, може се закључити да студијски програми основних и дипломских академских студија на Правном факултету испуњавају Стандард 4.

Нови програми академских студија првог и другог нивоа, као и програм докторских студија, резултат су критичког преиспитивања постојећих наставних програма и израз су настојања да се у пуној мери задовоље стандарди савременог правничког образовања. Приликом њиховог креирања, драгоцен путоказ били су ставови, мишљења, препоруке и сугестије које су поједине категорије испитаника дале изјашњавајући се о појединим аспектима квалитета студија.

У току реализације студијских програма биће примењиване процедуре за праћење, контролу и осавремењавање студијских програма, предвиђене Правилником о квалитету (чл. 27-29). Квалитет студијских програма биће процењиван помоћу квалитативних и квантитативних показатеља, утврђених Правилником о квалитету (чл. 24-26). Уколико се током реализације студијских програма покаже да поједини њихови елементи умањују њихов квалитет, биће предузете одговарајуће корективне мере.

Докторске академске студије права на Правном факултету Универзитета у Нишу организују се у складу са Стандардом бр. 4, а на основу Дозволе за рад



Министарства просвете Републике Србије, бр. 612-00-01453/2009-04, од 23. 11. 2009. године.

Измењени и допуњени студијски програми основних, дипломских и докторских академских студија права резултат су критичког преиспитивања постојећих наставних програма, и израз су настојања да се у пуној мери задовоље стандарди савременог образовања из области права. Приликом њиховог креирања, драгоцен путоказ били су ставови, мишљења, препоруке и сугестије које су поједине категорије испитаника дале, изјашњавајући се о појединим аспектима квалитета студија.

На Правном факултету Универзитета у Нишу, од студијских програма за које је добијена акредитација у претходном периоду, у току је реализација Студијског програма основних, мастер и докторских академских студија права.

г) Прилози:

4.1. Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма основних академских студија 2008

4.2 Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма дипломских академских студија 2008

4.3. Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма докторских студија 2012

4.4. Одлука Сената Универзитета у Нишу о изменама и допунама Студијског програма основних академских студија права 2011

4.5. Одлука Сената Универзитета у Нишу о изменама Студијског програма дипломских академских студија права 2011.

4.6. Статут Факултета 177/11

4.7. Правилник о квалитету

4.8. Информатор за бруцоше 2011/12 и Информатор за 2012/2013 на Интернет страници

4.9. Одлуке о акредитацији студијских програма 2008

4.10. Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми основних академских студија упоредиви са студијским програмом основних академских студија Правног факултета

4.11. Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми дипломских академских студија упоредиви са студијским програмом дипломских академских студија Правног факултета

4.12. Списак интернет адресе страних високошколских установа чији су студијски програми докторских студија упоредиви са студијским програмом докторских студија Правног факултета

4.13. Потврда Правног факултета Универзитета у БАЊОЈ ЛУЦИ о подударности студијских програма



- 4.14. Потврда Правног факултета „Јустинијан Први“ Универзитета „Свети Кирило и Методије“ у Скопљу о подударности студијских програма
- 4.15. Потврда Правног факултета Универзитета Источно Сарајево
- 4.16. Студентске анкете о квалитету студијског програма од шк. 2008/2009 до 2010/2011. године
- 4.17. Извештај о резултатима анкетања послодаваца, дипломираних студената, наставног и ненаставног особља, са анкетним упитницима 2007/2008 и 2010/2011
- 4.18. Извештај о резултатима анкетања наставног и ненаставног особља 2012/2013
- 4.19. Извештај о успеху студената на испитима од шк. 2008/2009 до 2011/2012. године



Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Правни факултет у Нишу посвећен је сталном унапређењу квалитета наставног процеса, оцењујући да је квалитет наставе од кључне важности за остваривање постулираних циљева правничког образовања.

Статутом Правног факултета и Правилником о квалитету дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса и педагошког рада, као и поступци за праћење, контролу, оцењивање и унапређивање наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника.

Извод из Извештаја о самовредновању из 2008. године

Организација наставе

Статутом Факултета предвиђено је да се студије изводе према Плану извођења наставе који усваја Наставно-научно веће и којим се утврђује: 1) наставници и сарадници који ће изводити наставу према студијском програму; 2) места извођења наставе, у складу са дозволом за рад; 3) почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе; 4) облици наставе (предавања, практична настава, семинари, вежбе, консултације, теренски рад, провера знања и др.); 5) начин полагања испита, испитни рокови и мерила испитивања; 6) попис препоручене литературе и 7) остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Обезбеђење квалитета наставног процеса

Правилником о квалитету предвиђено је да се квалитет наставног процеса обезбеђује кроз: доношење и поштовање планова рада на предметима, интерактивност наставе, професионални рад наставника и сарадника, коректан и отворен однос према студентима, разумевање и уважавање потреба студената, поштовање различитих стилова учења и редовно праћење и вредновање рада студената током наставе. Стандарди квалитета наставног процеса обухватају: 1) *стандарде квалитета планова рада (силабуса)*, 2) *стандарде квалитета наставе*, и 3) *стандарде квалитета оцењивања*.

У току припрема студијских програма чију акредитацију тражи, Факултет је припремио *Књигу предмета* у којој су садржани сумарни силабуси за све предмете, у складу са упутствима Комисије за акредитацију. Књига предмета доступна је на Факултету и на интернет страници Факултета

Поред тога, у складу са одредбама чл. 34. Правилника о квалитету, а према *Упутству за израду силабуса*, припремљени су и усвојени детаљни планови рада на стандардизованом обрасцу, који садрже: назив предмета, статус и профил предмета, бодовну вредност предмета исказану у ЕСПБ, имена, презимена и академска звања свих наставника и сарадника на предмету, време пријема студената, локације кабинета, телефони у кабинетима и e-mail адресе наставника и сарадника, предуслове за упис предмета, кратак опис садржине и структуре предмета, обавезну и допунску литературу, облике наставе, методе рада студената током наставе (предиспитне активности), максимални и минимални број поена које доноси сваки облик предиспитних активности, критеријуми и мерила за оцену успешности студената у предиспитним активностима, као и сразмеру поена стечених предиспитним активностима и на завршном испиту у структури



укупне оцене студента на предмету. Облици предиспитних активности студената које се оцењују утврђени су тако да њихово испуњење буде у функцији савлађивања наставног предмета и реално могућно. Планови рада садрже план предавања и вежби, са тематским јединицама по недељама (календар).

Нацрте планова рада припремали су предметни наставници, о њима је дискутовано на седницама катедри, а коначни текст планова рада усвојило је Наставно-научно веће на седници од 03.03.2008. године. Наставници и сарадници дужни су да наставу изводе према плану рада (чл. 43. Правилника о квалитету).

Силабуси за предмете нових студијских програма са календаром (планом предавања и тематским јединицама по недељама), који су усклађени са потребама и могућностима студената, објављени су на Интернет страници Факултета _____.

За прву генерацију студената који ће студирати по новом студијском програму припремљен је Водич за бруцоше, који је такође објављен на Интернет страници Факултета

Факултет је, у складу са Правилником о квалитету, усвојио *Правилник о настави на основним и дипломским академским студијама*, којим је предвидео правила о организацији наставе и обавезама наставног особља у наставном процесу. Правилник је доступан на Интернет страници Факултета.

Правилником о квалитету (чл. 40) предвиђени су стандарди квалитета у погледу садржине, метода и динамике предавања и вежби, као и стандарди професионалног понашања наставника и сарадника и професионалног односа међу самим наставницима и сарадницима. Наставници су дужни да садржину предавања и других облика наставе перманентно иновира и усклађује их са најновијим научним сазнањима и достигнућима. Предавања треба да покрију најмање 75% градива предвиђеног планом рада на предмету. Предавања морају бити осмишљена тако да буду корисна за савладавање градива и припрему испита. Наставник је дужан да један део предавања посвети примерима, илустрацијама, задацима и другим облицима практичне примене теоријског знања.

Чланом 42. и 45. Правилника о квалитету предвиђени су стандарди квалитета у извођењу наставе. Наставницима и сарадницима наложено је да на наставу долазе припремљени, да излажу разумљиво и јасно, на начин који држи пажњу слушалаца и који стимулише студенте на критичко размишљање. Они су, такође, дужни да примењују интерактивне наставне методе, да укључује примере из праксе и да подстичу студенте на креативност, самостално истраживање и примену стеченог знања. Од посебног значаја је дужност наставника и сарадника да перманентно унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прати, евидентира и оцењује успех студената у остваривању предиспитних обавеза.

Да би се остварио задовољавајући ниво *професионалног понашања наставника и сарадника према студентима*, у чл. 49. Правилника о квалитету дефинисани су посебни стандарди, према којима се од наставника очекује: да уредно извршава своје наставне обавезе, да се пристojно понаша и да долази на час уредно обучен, да успостави и одржава коректан однос према студентима, уз пуно поштовање личности и потреба студената, да стил њихових излагања буде неутралан и професионалан, да излагање не садржи увредљиве или дискриминаторске изразе према било којем појединцу или друштвеној групи. Наставницима и сарадницима изричито је забрањено да предавања и вежбе злоупотребљавају у политичке или верске сврхе и наложено им је да у раду са студентима наставници и сарадници морају деловати неутрално, без истицања личних политичких ставова и верских убеђења.

Стандарди професионалног односа наставника и сарадника према студентима утврђени су *Кодексом професионалне етике Универзитета у Нишу*. Кодексом је предвиђено предузимање корективних мера и санкционисање у случајевима неетичког понашања наставника и сарадника. Поступак утврђивања оговорности и изрицање мера



поверено је *Етичком комитету Универзитета у Нишу*, чији је рад регулисан Пословником о раду Етичког комитета. Ови општи акти јавно су доступни на сајту Универзитета.

У циљу успешног извођења наставе, чл. 50. Правилника о квалитету утврђени су *стандарди професионалног односа наставника и сарадника на истом предмету*, којима је јасно дефинисана одговорност за извођење наставе и дужност наставника да сарадницима пружа перманентну помоћ у припремању и извођењу вежби и стручна и методолошка објашњења и инструкције у погледу начина припреме и извођења наставе на вежбама. Наставницима и сарадницима на истом предмету наложено је да перманентно размењују информације у погледу наставе и студената, да у међусобном опхођењу поштују правила академског понашања и да евентуалне несагласности и сукобе решавају споразумно. Шеф катедре овлашћен да посредује ради споразумног решавања сукоба, он може упозорити наставника, односно сарадника, а ако су због повреде правила угрожени квалитет наставе и интереси студената, може предложити декану доношење одговарајуће дисциплинске мере против наставника, односно сарадника.

Правилником о квалитету (чл. 54) детаљно су регулисани *поступци за обезбеђење и унапређивање квалитета наставног процеса*. Међу овим поступцима посебан значај има дужност наставника и сарадника да током извођења наставе воде *Наставни дневник рада* и *Административни дневник рада*. У Наставном дневнику рада, који је јединствен за сваки предмет, води се евиденција о свим студентима (име, презиме и број индекса), њиховим предиспитним активностима, поенима које су на основу сваке предиспитне активности остварили, поенима које су остварили на завршном испиту, као и о коначној оцени. У Административни дневник рада, који се јединствено води за студијски програм, наставници и сарадници уписују податке о: датумима одржавања часова, броју одржаних часова, тематским јединицама обрађеним на часовима, и примењеним наставним методама. Служба за наставу и студентска питања дужна је да пре почетка наставе сваком наставнику одговорном за предмет достави Наставни дневник рада, у који су уписани подаци о студентима који су уписали предмет.

Контрола квалитета наставе обухвата контролу одржавања наставе према плану извођења наставе на студијском програму и плану рада на предмету и контролу квалитета облика, садржине и метода наставе. Служба за наставу и студентска питања периодично током семестра, најмање једном месечно, прати уписивање часова од стране наставника и сарадника (чл. 57. Правилника о квалитету). У случају да се часови не уписују, студентска служба о томе обавештава продекана за наставу. Продекан за наставу писменим путем упозорава наставника или сарадника који не уписује часове да то убудуће чини. На крају академске године, продекан за наставу о датим упозорењима подноси писмени извештај Одбору за квалитет и Комисији за праћење и унапређивање студирања. У складу са чл. 58. Правилника о квалитету, Служба за наставу и студентска питања, у року од 15 дана од завршетка наставе у семестру, закључује Административни дневник рада и врши контролу одржане наставе тако што упоређује датуме и теме одржане наставе на предмету са Планом извођења наставе на студијском програму и планом рада на предмету. Служба за наставу и студентска питања у року од седам дана од дана закључивања Административног дневника рада доставља шефу катедре извештај о одржаној настави, који садржи и евентуална одступања од плана рада. Један од метода за праћење квалитета наставе је и анкетање студената о остваривању планова рада (чл. 49. Правилника о квалитету), којим се проверава да ли су планови рада реализовани онако како су утврђени. Време анкетања, анализа резултата анкете и начин поступања у случајевима одступања од плана рада на предмету које је веће од 30%, регулисани су Правилником о квалитету. Међу овим мерама је и организована подршка наставницима и сарадницима да кроз одговарајућу едукацију унапреде своје педагошке способности.



Факултет је у последње две године посебну пажњу покљонио унапређивању педагошких способности наставника и сарадника. У два наврата организовани су семинари о интерактивним облицима наставе, које су држали угледни стручњаци из области педагогије. Ову врсту обуке успешно су завршила 23 наставника и сарадника Факултета, што је потврђено издавањем одговарајућих сертификата. На унапређивање педагошких способности наставника и сарадника одређени утицај има и њихов боравак на страним правним факултетима, у оквиру Темпус пројеката или на основу индивидуалних стипендија. У последње три године 37 наставника и сарадника боравило је на европским (24), америчким (5) и руским (8) правним факултетима.

Полагање испита на Факултету регулисано је *Правилником о начину полагања и оцењивања на испиту*, („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 120/2008) који је доступан на интернет страници Факултета. Овим актом регулисани су испитни термини, пријављивање испита, начин полагања испита, начин оцењивања предиспитних активности и знања студента на испиту, начин формирања коначне оцене, поступање у случају приговора на оцену, услове и поступак полагања испита пред испитном комисијом, стандарди понашања наставника и студената на испиту, начин попуњавања записника о полагању испита и др.

Актуелно стање квалитета наставног процеса

И пре него што је успостављен нови систем обезбеђења квалитета наставног процеса, Факултет је примењивао традиционалне инструменте за обезбеђење квалитета наставе: план наставе и распореда часова који је прилагођен потребама студената и евидентирање одржане наставе уписивањем часова у Књигу наставе. Распоред наставе редовно се објављује на огласним таблама Факултета и на Интернет страници Факултета. Анализа података из Књиге наставе показује да се настава одвија у складу са усвојеним Планом наставе и Распоредом наставе и да нема већих одступања.

Резултати анкетања студената, које је спроведено у складу са Правилником о самовредновању, показало је да су студенти у великој мери задовољни распоредом часова, да су информисани о наставном плану и програму и да су информисани о својим правима и обавезама. Међутим, нешто је већи проценат студената који нису сасвим задовољни обимом градива на предметима и садржином предмета које изучавају.

Студенти су високом оценом вредновали квалитет педагошког рада наставника и сарадника. Укупна оцена педагошког рада наставника и сарадника је 4.10. Анализа података из анкетних упитника који се односе на поједине аспекте педагошког рада показује да су студенти најзадовољнији тиме што се настава одржава на време (4.35, што је за 0,20 више у односу на укупну оцену, 4,10), док су најмање задовољни умешношћу наставника да створе подстицајну атмосферу за учење (3.77, што је за 0,33 мање у односу на укупну оцену, 4,10). Студенти су веома задовољни изражавањем поштовања које наставници и сарадници показују према њима, припремљеношћу наставника и сарадника, разумљивим одговорима које им пружају на постављена питања, комуникацијским вештинама наставника и сарадника, као и разумљивошћу њихових излагања. Нешто мање су задовољни степеном доступности наставника и сарадника за консултације, спремношћу наставника и сарадника да уваже потребе студената, да им олакшавају разумевање материје кроз примере и да студенте подстакну на критичко мишљење, као и умешношћу наставника и сарадника да створе атмосферу која је подстицајна за учење.

Резултати анкетања показују да су укупне оцене педагошког рада наставника и сарадника по годинама студија прилично уједначене. Педагошки рад наставника и сарадника са прве године, студенти су оценили највишом оценом (4.20), следе наставници и сарадници са четврте године студија (4.10), затим наставници и сарадници са друге године (4.03) и на крају наставници са треће године студија (4.01), чији је рад оцењен за



0,19% нижом оценом у односу на најбоље оцењене наставнике и сараднике са прве године. Посматрана појединачно по индикаторима квалитета, ова слика се у извесној мери мења: највишу укупну оцену у погледу индикатора „Разумљивост излагања“, „Подстицање студената на критичко мишљење“, „Давање адекватних задатака за решавање“ и „Стварање атмосфере подстицајне за учење“, добили су наставници и сарадници четврте године студија.

Просечна оцена (на скали 1-5) којом су наставници и сарадници вредновали сопствену наставу је 4,2, а просечна оцена квалитета односа са студентима је 4,4. Према подацима из анкетних упитника, приликом извођења наставе, наставници и сарадници суочили су се са различитим проблемима, од којих су неки везани за студенате и режим студија, док су други везани за техничке услове извођења наставе. Највећи број анкетираних наставника и сарадника (37,0%) апострофирао је као проблем наставе уписа године са великим бројем заосталих испита из претходне године. Нешто мањи број испитаника (30,4%) навео је да су основни проблеми у извођењу наставе неадекватан број студената на часовима наставе. За једну групу наставника, тешкоћу представља околност да је број студената превелик, што онемогућава примену интерактивних облика рада и успостављање неопходне дисциплине. Друга група наставника и сарадника апострофирала је проблем малог броја студената који присуствују настави, при чему узрок овог проблема виде у томе што студенти припремају заостале испите из претходне године. За 26,1% испитаника основни проблеми у извођењу наставе везани су за понашање студената: неактивност, незаинтересованост, неангажованост, неприпремљеност студената за рад и нередовно присуство, док је 8,7% испитаника идентификовало два основна проблема: недовољно опште и недовољно правничко образовање студената.

Подаци прикупљени анкетирањем послодаваца о квалитету наставног процеса указују да послодавци разлоге због којих студенти Факултета не завршавају студије на време виде у околностима које се тичу наставног програма, рада наставника и студената, при чему један број послодаваца као разлоге наводи шире друштвене околности (опште неповољне економске и политичке прилике у друштву, поремећај система друштвених и личних вредности, недостатак перспективе за запошљавање после дипломирања). Послодавци су упутили низ корисних сугестија и препорука, које су добар путоказ за унапређење наставног процеса.

Сличне су оцене квалитета наставног процеса које су дали и дипломирани правници, некадашњи студенти Факултета. И они сматрају да је кључни разлог дугог студирања оптерећеност наставног програма, а затим, сама организација наставе, смисао и циљ наставног процеса, као и недовољно квалитетан педагошки рад појединих наставника. Један број дипломираних правника узроке дугог студирања препознао је у неадекватној комуникацији између професора и студената, екскатедарској настави, у превисоким критеријумима и необјективности у оцењивању, као и у самом начину полагања испита.

Резултати анкетања били су предмет разматрања на седници Одбора за квалитет од 31.01.2008. године и седници Наставно-научног већа од 14.02.2008. године.

Анализа важећег наставног програма основних студија показала је да је овај програм преобиман и да су наставни планови појединих предмета предимензионирани. То у великој мери доприноси да студенти продужавају своје студије и да успех студената на појединим испитима није на задовољавајућем нивоу. На бази ових сазнања, приликом дизајнирања нових студијских програма учињен је напор да се они растерете и прилагоде савременим стандардима, тако да се очекује да ће највећи број студената успети да заврши студије у предвиђеном року.



Извод из Извештаја о самовредновању из 2011. године

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 5

Статутом Правног факултета и Правилником о квалитету прописана су основна правила, којима се обезбеђује квалитет наставног процеса.

Статутом Факултета предвиђено је да се студије изводе према Плану извођења наставе. Наставно-научно веће, на крају школске године, усваја овај План и њиме утврђује: 1) наставници и сарадници који ће изводити наставу према студијском програму; 2) места извођења наставе, у складу са дозволом за рад; 3) почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе; 4) облици наставе (предавања, практична настава, семинари, вежбе, консултације, теренски рад, провера знања и др.); 5) начин полагања испита, испитни рокови и мерила испитивања; 6) попис препоручене литературе и 7) остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Правилником о квалитету предвиђено је да се квалитет наставног процеса обезбеђује кроз: доношење и поштовање планова рада на предметима, интерактивност наставе, професионални рад наставника и сарадника, коректан и отворен однос према студентима, разумевање и уважавање потреба студената, поштовање различитих стилова учења и редовно праћење и вредновање рада студената током наставе.

Стандарди квалитета наставног процеса обухватају: 1) *стандарде квалитета планова рада (силабуса)*, 2) *стандарде квалитета наставе*, и 3) *стандарде квалитета оцењивања*.

За све предмете, у оквиру акредитованих студијских програма, осим сумарних силабуса, који чине Књигу предмета, постоје и детаљни планови рада. Увидом у њихову садржину, утврђено је да сваки од силабуса има: назив предмета, статус и профил предмета, бодовну вредност предмета исказану у ЕСПБ, имена, презимена и академска звања свих наставника и сарадника на предмету, време пријема студената, локације кабинета, телефони у кабинетима и е-mail адресе наставника и сарадника, предуслове за упис предмета, кратак опис садржине и структуре предмета, обавезну и допунску литературу, облике наставе, методе рада студената током наставе (предиспитне активности), максимални и минимални број поена које доноси сваки облик предиспитних активности, критеријуми и мерила за оцену успешности студената у предиспитним активностима, као и сразмеру поена стечених предиспитним активностима и на завршном испиту у структури укупне оцене студента на предмету. Облици предиспитних активности студената, које се оцењују, утврђени су тако да њихово испуњење буде у функцији савлађивања наставног предмета и реално могућно. Планови рада садрже план предавања и вежби, са тематским јединицама по недељама (календар).

Силабуси за предмете акредитованих студијских програма са календаром (планом предавања и тематским јединицама по недељама), који су усклађени са потребама и могућностима студената, објављени су на Интернет страници Факултета.

Факултет је, у складу са Правилником о квалитету, усвојио *Правилник о основним и дипломским академским студијама*, којим је предвидео правила о



организацији наставе и обавезама наставног особља у наставном процесу. Правилник је доступан на Интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>.

На почетку сваког семестра, у току једне школске године, продекан за наставу израђује план и распоред наставе (предавања и вежби). Од школске 2011/2012. године, настава и на четвртој години студија биће организована на основу акредитованог Студијског програма основних академских студија права. Распоред предавања и вежби израђује се уз претходне консултације са наставницима и сарадницима који ће изводити наставу у том семестру и уз максимално уважавање сугестија Студентског парламента, студента продекана и студентских организација које не чине Студентски парламент.

Распоред предавања и вежби за дати семестар обавезно се објављује на огласној табли Факултета и Интернет страници Факултета. Такође, студенти се на овај начин редовно обавештавају о свим изменама у распореду предавања и вежби.

У поступку за обезбеђење и унапређивање квалитета наставног процеса нарочито спада дужност наставника и сарадника да воде: *Наставни дневник рада и Административни дневник рада*. У Наставном дневнику рада, који је јединствен за сваки предмет, води се евиденција о свим студентима (име, презиме и број индекса), њиховим предиспитним активностима, поенима које су на основу сваке предиспитне активности остварили, поенима које су остварили на завршном испиту, као и о коначној оцени. У Административни дневник рада, који се јединствено води за студијски програм, наставници и сарадници уписују податке о: датумима одржавања часова и тематским јединицама које су обрађене. Служба за наставу и студентска питања дужна је да пре почетка наставе сваком наставнику, одговорном за предмет, достави Наставни дневник рада, у који су уписани подаци о студентима који су уписали предмет.

Контрола квалитета наставе обухвата контролу одржавања наставе према плану извођења наставе на студијском програму и плану рада на предмету и контролу квалитета облика, садржине и метода наставе. Служба за наставу и студентска питања периодично током семестра, најмање једном месечно, прати уписивање часова од стране наставника и сарадника. У случају да се часови не уписују, Служба за наставу и студентска питања о томе обавештава продекана за наставу. ПрODEKAN за наставу писменим путем упозорава наставника или сарадника који не уписује часове да то убудуће чини. На крају академске године, продекан за наставу о датим упозорењима подноси писмени извештај Одбору за квалитет и Комисији за праћење и унапређивање студирања. У складу са чл. 58. Правилника о квалитету, Служба за наставу и студентска питања, у року од 15 дана од завршетка наставе у семестру, закључује Административни дневник рада и врши контролу одржане наставе тако што упоређује датуме одржане наставе на предмету са Планом извођења наставе на студијском програму и планом рада на предмету. Служба за наставу и студентска питања, у року од седам дана од дана закључивања Административног дневника рада, доставља шефу катедре извештај о одржаној настави, који садржи и евентуална одступања од плана рада.

Један од метода за праћење квалитета наставе је и анкетање студената о остваривању планова рада, којим се проверава да ли су планови рада реализовани онако како су утврђени. Време анкетања, анализа резултата анкете и начин поступања у случајевима одступања од плана рада на предмету које је веће од 30%,



регулисани су Правилником о квалитету. Међу овим мерама је и организована подршка наставницима и сарадницима да кроз одговарајућу едукацију унапреде своје педагошке способности.

Полагање испита на Факултету регулисано је *Правилником о начину полагања и оцењивања на испиту*, који је доступан на Интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>. Овим актом регулисани су испитни термини, пријављивање испита, начин полагања испита, начин оцењивања предиспитних активности и знања студента на испиту, начин формирања коначне оцене, поступање у случају приговора на оцену, услове и поступак полагања испита пред испитном комисијом, стандарди понашања наставника и студената на испиту, начин попуњавања записника о полагању испита и др.

Резултати анкетања студената, према резултатима студентске анкете о вредновању студијских програма, наставе и услова рада, школске 2010/2011. године, показали су да, када је реч о распореду часова предавања и вежби, по семестрима, већина анкетираних студената (65,56%) сматра да је он усаглашен са потребама студената, док је распоредом предавања делимично задовољно 25,50% студената, а уопште није задовољно 8,94% студената. За студенте је, према коментарима и предлозима које су изнели, битно: „да предавања почињу касније“, „да се распоред часова усклади са важношћу појединих предмета“ и „да распоред часова не буде управљен према професорима, већ према студентима“.

Студенти су високом оценом вредновали квалитет педагошког рада наставника и сарадника. Укупна оцена педагошког рада наставника и сарадника, који су држали наставу у јесењем семестру, шк. 2010/2011. године је 4.52. Анкете показују да се су студенти најзадовољнији односом наставника према студентима (4.72 што је за 0.24 више од просечне оцене 4.48) док су најмање задовољни задацима за решавање и примерима које наставник даје (4.11, што је за 0,39 мање у односу на укупну оцену, 4.48) и постицањем студената на критичко размишљање (4.23 што је за 0.25 мање од просечне оцене 4.48). Студенти су веома задовољни и одговорима на постављена питања као и припремљеношћу наставника за час а мање задовољни доступношћу наставника за консултације и примерима које наставници дају.

Резултати анкете показују да су резултати по годинама прилично уједначени. Најбоље су оцењени наставници са четврте године студија 4.60, затим са треће године 4.55, са прве године 4.52 док су најслабије оцењени наставници са друге године студија 4.29, при чему су ту студенти најмање задовољни задацима за решавање (3.83) и подстицањем на критичко размишљање (3.95)

По мишљењу послодаваца, квалитет образовног процеса на Правном факултету Универзитета у Нишу могао би бити побољшан: уколико се организује адекватна стручна пракса, ако се користе интерактивне наставне методе, уколико се у настави укључе правници практичари, ако се унапреде педагошке способности наставника и сарадника Факултета и уколико се изврши боља селекција студента, приликом уписа.

Дипломирани правници су, као основне разлоге за незавршавање студија права на време, навели: „недовољан рад и учење“, „неизвесност запошљавања“, „преобимност програма“, „мањак практичне наставе“, „преобимно градиво са непотребним информацијама“, „незаинтересованост професора за рад са студентима“ и „превисоки критеријуми за полагање испита“. По мишљењу дипломираних правника, основне тешкоће



са којима су се сусрели током студирања јесу: превише теорије, недовољно ангажовање професора, неадекватни уџбеници и начин полагања појединих испита.

Анкете из јесењег семестра 2011/2012 показују да се су студенти најзадовољнији одговорима на постављена питања (4.74 што је за 0.19 више од просечне оцене 4.55) док су најмање задовољни задацима за решавање и примерима које наставник даје (4.22, што је за 0.33 мање у односу на укупну оцену, 4.55) и постицањем студената на критичко размишљање (4.28 што је за 0.27 мање од просечне оцене 4.558). Студенти су веома задовољни и припремљеношћу наставника за час и тиме што се настава одржава на време а мање задовољни подстицајем за активно учење.

Резултати анкете показују да су резултати по годинама прилично уједначени.

Најбоље су оцењени наставници са треће године студија 4.69, затим са четврте године 4.65, са прве године 4.58 док су најслабије оцењени наставници са друге године студија 4.42, при чему су ту студенти најмање задовољни задацима за решавање (4.04) и подстицањем на критичко размишљање (4.04)

У пролећном семестру анкете показују да се су студенти најзадовољнији тиме да се часови одржавају навреме (4.74) и одговорима на постављена питања (4.71 што је за 0.24 више од просечнооцене 4.47) док су најмање задовољни задацима за решавање и примерима које наставник да је (4.03, што је за 0,44 мање у односу на укупну оцену, 4.47) и постицањем студената на критичко размишљање (4.17 што је за 0.30 мање од просечне оцене(4.47). Студенти су веома задовољни и односом наставника према њима (4,68), припремљеношћу наставника за час(4,65), а мање задовољни подстицајем за активно учење (4,35). Резултати анкете показују да су резултати по годинама прилично уједначени. Најбоље су оцењени наставници са треће године студија 4.61, затим са друге године 4.54, са прве године 4.36 док су најслабије оцењени наставници са четврте године студија 4.34.:

У јесењем семестру школске 2012/2013 анкете показују да се су студенти најзадовољнији одговорима на постављена питања(4.79) и поштовањем које добијају од наставника (4.78) (што је за 0.22 односно 0.23 више од просечне оцене 4.56) док су најмање задовољни задацима за решавање и примерима које наставник даје (4.24, што је за 0,32 мање у односу на укупну оцену, 4.56) и постицањем студената на критичко размишљање (4.35 што је за 0.21 мање од просечне оцене 4.56). Студенти су веома задовољни припремом часова а мање задовољни примерима које наставник даје.

Најбоље су оцењени наставници са четврте године студија 4.62, затим са треће године 4.61, са друге године 4.60 док су најслабије оцењени наставници са прве године студија 4.52, при чему су ту студенти најмање задовољни задацима за решавање (4.15) и подстицањем на критичко размишљање (4.30)

Предности:

1. Компетентност и искуство наставника и сарадника у образовном раду.
2. Примена савремених наставних метода, усклађених са захтевима исхода учења.
3. Висока мотивисаност већине наставника и сарадника за унапређивање квалитета наставног процеса.
4. Редовна информисаност студената о свим сегментима наставе.

Слабости:

1. Део наставе се још увек одвија „ex cathedra“.



2. Недостаје адекватна мотивација студената за активније учешће у настави.

Могућности:

1. Развијање облика наставе, базиране на савременим технологијама.

Опасности:

Недовољност материјалних средстава за успешнију реализацију неких ваннаставних активности, као и културних садржаја.

в) Процена испуњености Стандарда 5 и предлог корективних мера:

На основу претходно изнетих чињеница и докумената у прилогу може се закључити да је на Правном факултету испуњен Стандард 5.

Нови студијски програми, нови режим студија, правила о праћењу и оцењивању успеха студената у предиспитним активностима и друга правила у погледу извођења наставе, пружају предуслове за задовољавајући квалитет наставе и већи успех студената у студирању.

Факултет ће у наредном периоду обезбедити да се стриктно примењују правила о обезбеђењу квалитета наставе, што подразумева редовно праћење и контролу квалитета, и предузимање корективних мера, у складу са Правилником о квалитету. Одбор за квалитет посебно ће инсистирати на томе да се у Административни дневник рада обавезно уписују подаци о тематским јединицама, обрађеним на часовима и да се уредније води Наставни дневник рада, како би се стекао прави и потпуни увид у рад студената.

Факултет ће наставити да пружа организовану подршку наставницима и сарадницима ради унапређења њихових педагошких способности, посебно за примену интерактивних облика рада и адекватно праћење рада студената и оцењивање њихових знања и вештина.

За квалитет наставе од изузетне је важности да студенти раде у малим групама, посебно кад је реч о настави на стручно-апликативним предметима, која подразумева примену интерактивних метода рада. Због тога је за квалитет наставе неопходно повећање броја сарадника, као и ненаставног особља у службама које подржавају наставни процес. Међутим, потребан број наставног и ненаставног особља, као и трошкови извођења наставе, уређују се на основу норматива и стандарда рада високошколских установа, које утврђује Влада, на предлог Националног савета за високо образовање, а по прибављеном мишљењу Конференције Универзитета. У овом тренутку се само може констатовати да на Правном факултету постоји потреба за повећањем броја сарадника и да се очекује да надлежни органи обезбеде могућност запошљавања младих кадрова.

г) Прилози:

- 5.1. Статут Универзитета
- 5.2. Статут Факултета
- 5.3. Правилник о квалитету
- 5.4. Правилник о основним и дипломским академским студијама
- 5.5. Правилник о докторским студијама
- 5.6. Правилник о начину полагања и оцењивања на испиту



- 5.7. Правилник о самовредновању
- 5.8. Извештај о резултатима студентске анкете оцењивање наставника, са анкетним упитницима
- 5.9. Распоред предавања и вежби, по семестрима, у школској 2012/2013. години



Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада
Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес

Извод из Извештаја о самовредновању из 2008. године

Правни факултет је Одлуком Министарства науке Републике Србије број 021-01-61/5 од 19.02.2007. године, на основу *Закона о научноистраживачкој делатности*, акредитован као државни факултет у области друштвених наука – право за обављање научноистраживачке делатности.

Правни факултет у Нишу од самог оснивања организује, прати и подстиче научно-истраживачки рад и стратешки је опредељен да перманентно повезује и остварује јединство образовне и научно-истраживачке и стручне делатности. На тај начин, Факултет доприноси развоју друштва знања, решавању актуелних друштвених проблема и проблема у функционисању правног система, развоју науке и научног стваралаштва, унапређивању правничког образовања и правне струке, остваривању принципа учења током читавог живота, развоју и усавршавању научног подмлатка, укључивању студената у научно-истраживачки рад, промовисању Факултета као националног и регионалног центра основних, развојних и примењених истраживања у области друштвено-хуманистичких наука, повезивању Факултета са другим научним институцијама у земљи и у иностранству ради размене знања и искустава и рада на заједничким пројектима, повезивању Факултета са правосудним и другим правним и друштвеним институцијама, и стварању бољих материјалних услова за рад и развој Факултета.

Научноистраживачки рад Факултета одвија се у оквиру *Центра за правна и друштвена истраживања*. Стручни орган Центра је *Научно веће*, а њихова овлашћења регулисана су *Статутом и Правилником о раду Центра за правна и друштвена истраживања*.

Током 47 година континуираног рада Факултет је, самостално или у сарадњи са другим установама у земљи и иностранству, реализовао низ научно-истраживачких пројеката, који су дали значајан допринос развоју правне науке.

Наставници и сарадници Факултета тренутно су укључени у 5 пројеката; Факултет реализује самостално 2 пројекта, а у сарадњи са другим установама 3 пројекта. Факултет из својих средстава финансира 1 пројекат, а остале финансира Министарство науке. Факултет тренутно учествује у два ТЕМПУС пројекта. На пројекту који финансира Факултет ангажовани су сви наставници и сарадници, а на осталим пројектима преко 60% наставног особља.

Факултет је у протеклом периоду организовао преко 30 научних скупова, од којих највећи број има карактер научних скупова националног значаја и скупова са међународним учешћем. Радови са ових скупова публиковани су у тематским зборницима радова, што је омогућило дисеминацију научног знања и идеја. Од 1994. године на Факултету се развија општи семинар "Српска цивилистика", у оквиру кога је одржан низ скупова и семинара посвећених српском грађанском праву.

Од 1962. године Факултет континуирано објављује „Зборник радова Правног факултета у Нишу, научни часопис који на листи категорисаних часописа Министарства науке има категорију R62.

Квалитет научно-истраживачког рада наставника и сарадника Факултет остварује се: обезбеђивањем услова за научно-истраживачки рад, утврђивањем и доследним остваривањем стандарда у погледу квантитета и квалитета научно-истраживачког рада



наставника и сарадника, и утврђивањем и остваривањем етичких стандарда у научно-истраживачком раду.

Факултет води развојну политику научно-истраживачког и стручног рада и систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника. Факултет усваја Програм научно-истраживачког рада, Програм усавршавања младих научних истраживача, План рада Центра за правна и друштвена истраживања и План рада Центра за публикације. Ови документи усклађени су са стратешким циљем Факултета, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.

Према чл. 115. Правилника о квалитету, Планом научно-истраживачког рада утврђује се минимални број научних и стручних радова које је наставник, односно сарадник, дужан да објави у току академске године, као и минимални број научних и стручних скупова на којима треба да учествује.

Факултет подстиче и стимулише научно-истраживачки и стручни рад и научну продукцију наставника и сарадника, настојећи да обезбеди литературу, приступ базама података, рачунарску и другу опрему, неопходне дозволе за емпиријска истраживања, информације о конкурсима, помоћ у припреми пројектне документације, формирању пројектних тимова и др. Центар за правна и друштвена истраживања организују семинаре, курсеве, радионице и друге облике едукације младих научних истраживача у области методологије истраживања. Ради подстицања научног стваралаштва, Факултет је установио годишњу награду „Најбољи научни истраживач“, која се свечано додељује (чл. 128. Правилника о квалитету).

Факултет објављује резултате индивидуалног и колективног научно-истраживачког и стручног рада, како би их учинио доступним правничкој и широј јавности и на тај начин утицао на развој науке и правне струке. Радови се објављују у редовним и тематским издањима Зборника радова Правног Факултета у Нишу, у виду посебних публикација. Објављивање научних публикација остварује се у оквиру Центра за публикације, чија је делатност уређена *Правилником о раду Центра за публикације*. Издавачки савет Центра, у складу са утврђеним приоритетима Факултета и финансијским могућностима, доноси годишњи *Издавачки план*. Ауторима се упућује јавни позив за пријаву научних радова за објављивање (чл. 107. Правилника о квалитету). Делатност објављивања резултата научно-истраживачког рада обавља Центар.

Факултет континуирано прати и вреднује резултате научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника разматрањем извештаја наставника и сарадника и утврђивањем научне и стручне компетенције наставника и сарадника. У Центру за правна и друштвена истраживања формира се *научни картон* за сваког наставника и сарадника, у који се уносе подаци о објављеним радовима наставника и сарадника, учешћу на научним скуповима и пројектима, менторском, рецензентском и уређивачком раду, чланству у експертским комисијама и др. (чл. 120. Правилника о квалитету). Научни картони су саставни део документације Центра за правна и друштвена истраживања и јавно су доступни на Интернет страници Факултета.

Наставници и сарадници на крају академске године Центру за правна и друштвена истраживања подносе извештај о научном и стручном раду, који садржи податке о објављеним научним и стручним радовима и податке о свим облицима научног и стручног рада, на основу којих се утврђује научна компетенција научних истраживача. Уз извештај о научном и стручном раду, наставник, односно сарадник, дужан је да поднесе прилоге којима документује свој научни и стручни рад.

У оквиру Центра за правна и друштвена истраживања формирана је *Комисија за праћење резултата научног и стручног рада наставника и сарадника*, која сваке године, на основу података из годишњих извештаја наставника и сарадника о научно-истраживачком раду, утврђује научну компетенцију наставника и сарадника. Комисија припрема годишњи извештај о резултатима научно-истраживачког рада, који доставља



катедрама, продекану за наставу, Наставно-научном већу и Одбору за квалитет. Поступак за утврђивање научне компетенције као и садржај извештаја регулисани су Правилником о квалитету (чл. 122-123. Правилника о квалитету).

Факултет се стара да се научно-истраживачки рад одвија у складу са принципима добре научне праксе. Факултет је усвојио *Етички кодекс научно-истраживачког рада*, којим су утврђени етички стандарди у обављању научно-истраживачке делатности на Факултету, облици недозвољених понашања у научно-истраживачком раду, санкције и академске мере у случају недозвољеног понашања, као и поступак у коме се оне изричу.

Научно-истраживачки рад на Факултету обавља се у складу са универзалним принципима добре научне праксе, која подразумева да се научна истраживања спроводе у складу са најновијим научним достигнућима, да се радови других аутора коректно цитирају, да се резултати истраживања презентују на начин који обезбеђује њихову проверу и да се критичност и егзактност, као битне карактеристике научног рада, примењују у свим фазама научно-истраживачког рада. Сви наставници и сарадници дужни су да поштују принципе добре научно-истраживачке праксе, а Факултет је дужан да младе сараднике упозна са принципима добре научне праксе одмах по заснивању радног односа.

На Факултету се посебна пажња придаје раду са младим научним истраживачима. Усвојен је *План усавршавања младих научних истраживача*, којим су предвиђени програми за усавршавање у области методологије правних и друштвених истраживања, планирања, дизајнирања и руковођења научно-истраживачким пројектима, програми за унапређивање знања и вештина у области информатичких и комуникационих технологија, страних језика и др. Млади научни истраживачи на пројектима имају право на перманентну помоћ старијих истраживача, а њихов рад у оквиру научних пројеката јасно је одређен у погледу предмета, очекиваних резултата и рокова (чл. 111. Правилника о квалитету).

Факултет подстиче стручни рад наставника и сарадника. У досадашњем периоду организовани су низ стручних семинара и обука намењени правницима практичарима (програми припрема за полагање правосудног испита, испита за стечајне управнике, испита за нотаре и др.). Наставници Факултета ангажовани су у раду радних група за припрему нацрта закона и као експерти-консултанци у реформским пројектима надлежних министарстава.

У циљу унапређења стручног рада, новим Статутом предвиђено је оснивање Центра за перманентно образовање. Ова посебна наставно-научна јединица Факултета треба да обавља организационе и друге послове у циљу припремања, реализације, праћења, промовисања и популаризације програма за иновацију знања, сталног стручног образовања и усавршавања (образовање током читавог живота) и других посебних облика стручног образовања, усавршавања и обуке, ван оквира акредитованих студијских програма (чл. 160. Статута).

Извод из Извештаја о самовредновању из 2011. године и Извештај из 2013. године

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 6

Правни факултет Универзитета у Нишу је Одлуком Министарства науке Републике Србије број 021-01-61/5, од 19.02.2007. године, а на основу *Закона о научноистраживачкој делатности*, акредитован, за обављање научно-истраживачке делатности, у области друштвених наука.

Научноистраживачки рад Факултета одвија се у оквиру *Центра за правна и друштвена истраживања*. Рад овог тела регулисан је *Статутом и Правилником о*



раду Центра за правна и друштвена истраживања („Билтен ПФ“ 101/2007 и 167/2010).

Факултет води развојну политику научно-истраживачког и стручног рада и у том циљу: усваја, на годишњем нивоу, Програм научно-истраживачког рада, Програм усавршавања младих научних истраживача, План рада Центра за правна и друштвена истраживања и План рада Центра за публикације. Ови документи усклађени су са стратешким циљем Факултета, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.

Научно-истраживачки рад на Факултету обавља се у складу са универзалним принципима добре научне праксе, која подразумева да се научна истраживања спроводе у складу са најновијим научним достигнућима, да се радови других аутора коректно цитирају, да се резултати истраживања презентују на начин који обезбеђује њихову проверу и да се критичност и егзактност, као битне карактеристике научног рада, примењују у свим фазама научно-истраживачког рада. Сви наставници и сарадници дужни су да поштују принципе добре научно-истраживачке праксе, а Факултет је дужан да младе сараднике упозна са принципима добре научне праксе одмах по заснивању радног односа.

Факултет подстиче и стимулише научно-истраживачки и стручни рад и научну продукцију наставника и сарадника: финансијском подршком, ради учешћа на научним или стручним скуповима, у земљи и иностранству, обезбеђивањем литературе, приступом базама података, набавком рачунарске и друге опреме, неопходним дозволама за емпиријска истраживања, информацијама о конкурсима, пружањем помоћи у припреми пројектне документације, формирањем пројектних тимова и др. Центар за правна и друштвена истраживања организују семинаре, курсеве, радионице и друге облике едукације младих научних истраживача у области методологије истраживања.

Факултет објављује резултате индивидуалног и колективног научно-истраживачког и стручног рада, како би их учинио доступним правничкој и широј јавности и на тај начин утицао на развој науке и правне струке. Радови се објављују у редовним и тематским издањима Зборника радова Правног Факултета у Нишу, у виду посебних публикација. Од 1962. године Факултет континуирано објављује „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, научни часопис који на листи категорисаних часописа Министарства науке има категорију М52. Објављивање научних публикација остварује се у оквиру Центра за публикације, чија је делатност уређена *Правилником о раду Центра за публикације*. Издавачки савет Центра, у складу са утврђеним приоритетима Факултета и финансијским могућностима, доноси годишњи *Издавачки план*.

Факултет континуирано прати и вреднује резултате научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника на основу *Правилника о критеријумима и поступку за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научно-истраживачког рада*.

Наставници и сарадници Факултета дужни су да, на почетку сваке академске године, својој Катедри и Центру за правна и друштвена истраживања поднесу извештај о планираним активностима на пољу научно-истраживачког и стручног рада. Такође, наставници и сарадници дужни су да, на крају сваке академске године, Катедри којој припада и Центру за правна и друштвена



истраживања поднесу извештај о реализованом научно-истраживачком и стручном раду. Уз извештај о научном и стручном раду, наставник, односно сарадник, дужан је да поднесе прилоге којима документује свој научни и стручни рад.

За сваког наставника и сарадника Факултета формиран је **научни картон**, у који се уносе подаци о објављеним радовима наставника и сарадника, учешћу на научним скуповима и пројектима, менторском, рецензентском и уређивачком раду, чланству у експертским комисијама и др. Научни картони су саставни део документације Центра за правна и друштвена истраживања и јавно су доступни на Интернет страници Факултета.

Током 53 године континуираног рада Факултет је, самостално или у сарадњи са другим установама у земљи и иностранству, реализовао низ научно-истраживачких пројеката, који су дали значајан допринос развоју правне науке.

Наставници и сарадници Факултета тренутно су укључени у једанаест пројеката.

Факултет реализује самостално два пројекта:

1. *Стварање услова за развој модерног правног и друштвеног система Србије као демократске државе*, Пројекат Института за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Универзитета у Нишу, период 2011–2015. године;

2. *Заштита људских и мањинских права у европском правном простору*, (бр. 179046), носилац Пројекта Правни факултет Универзитета у Нишу, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије, период 2011–2014. године.

У сарадњи са другим установама, Факултет реализује шест пројеката, које финансира Министарство просвете и науке Републике Србије:

1. *Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција* (бр. 179074), носилац Пројекта Филозофски факултет Универзитета у Нишу, период 2011–2014. године;

2. *Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту* (бр. 179076) носилац Пројекта Факултет политичких наука Универзитета у Београду, период 2011–2014. године;

3. *Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије* (бр.179013), носилац Пројекта Машински факултет Универзитета у Нишу, период 2011–2014. године;

4. *Развој методологије евидентирања криминалитета као основа ефикасних мера за његово сузбијање и превенцију* (бр. 179044), носилац Пројекта Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, период 2011–2014. године;

5. *Криминал у Србији: феноменологија, ризици и могућност специјалне интервенције* (бр. 47011), носилац Пројекта Институт за криминолошка и социолошка истраживања у Београду, период 2011–2014. године;

6. *Превентивни, терапијски и етички приступ претклиничким и клиничким истраживањима гена и модулатора редокс ћелијске сигнализације у имунском, инфламаторном и пролиферативном одговору ћелије* (бр. 41018), носилац Пројекта Медицински факултет Универзитета у Нишу, период 2011–2014. године.



7. Факултет узима учешће и у SEELS програму (Мрежа правних факултета југоисточне Европе).

8. У оквиру Правне клинике тренутно се реализује пројекат: *Правна клиника за заштиту женских људских права*, који финансира Министарство спољних послова Краљевине Норвешке, период 01.11.2010–01.11.2013. године.

9. Development of Policy-Oriented Training Programmes in the Context of the European Integration-DEPOCEI Reference No: 530730-TEMPUS-I-2012-1-RS-TEMPUS-JPHES

10. TEMPUS PROJEKAT– MASTER EVROPSKIH STUDIJA (NOVI SAD/NIŠ 2012/2013)

11. TEMPUS PROJEKAT Equi-ed (Equal access for all)

Факултет је учествовао у регионалном *TEMPUS мастер пројекту из права интелектуалне својине*, (бр. 144582), носилац Пројекта Правни факултет „Јустинијан први“ у Скопљу, период 2008-2012), као и на пројекту *Правна клиника за борбу против трговине људима*, који је финансирао Високи комесаријат за избеглице УН, Канцеларија УН за борбу против дроге и криминала и Међународна организација за миграције, а који је реализован у периоду децембар 2010–децембар 2011. године.

На пројекту који финансира Факултет, ангажовани су сви наставници и сарадници.

Факултет је у протеклом периоду организовао преко 40 научних скупова, од којих највећи број има карактер научних скупова националног значаја и скупова са међународним учешћем. Радови са ових скупова публиковани су у тематским зборницима радова, што је омогућило дисеминацију научног знања и идеја. Од 1994. године на Факултету се развија општи семинар „Српска цивилистика“, у оквиру кога је одржан низ скупова и семинара посвећених српском грађанском праву. На Факултету се, такође, од 2001. године, организује Сталним семинар о праву Европске уније, а од 2010. године, Семинар посвећен актуелним темама из медицинског права. У досадашњем периоду, на Факултету, организовано је низ стручних семинара и обука намењени правницима практичарима (програми припрема за полагање правосудног испита, испита за стечајне управнике, испита за нотаре и др).

Наставници Факултета ангажовани су у раду радних група за припрему нацрта закона и као експерти-консултанци у реформским пројектима надлежних министарстава. Наставници Факултета су чланови редакција међународних и националних часописа и ангажовани су на рецензији радова у многобројним часописима.

Правни факултет Универзитета у Нишу остварио је дугогодишњу и успешну сарадњу са високошколским институцијама у иностранству:

1. Правни факултет Универзитета у Киеву;
2. Универзитет „Дружба Народов“, Москва;
3. Правни факултет Универзитета „Св. Климент Охридски“, Софија;
4. Правни факултет у Темишвару;
5. Правни факултет „Јустинијан први“ Универзитета „Св. Ђирило и Методије“ у Скопљу;
6. Правни Факултет Универзитета у Бањој Луци;



7. Правни факултет Универзитета „Тарас Шевченко“ у Киеву;
8. Правни факултет Универзитета у Салзбургу;
9. Правни факултет „Јарослав Мудри“, Новгород;
10. Правни факултет Универзитета у Марибору;
11. Факултет за државне и европске студије у Подгорици;
12. Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву – Пале.

Сарадња се релизује у областима:

- размене објављених публикација;
- усавршавања наставника и сарадника;
- учешћа у одређеним облицима наставе;
- сарадње студентских асоцијација. пров

Предности:

1. Укупно 88% наставника и сарадника укључено је у научно-истраживачки пројекат, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије
2. Високе научне компетенције наставника и сарадника
3. Развијена међународна сарадња са сродним институцијама
4. Плодна издавачка делатност Факултета

Слабости:

1. Недовољно учешће наставника и сарадника у међународним пројектима

Могућности:

1. Повећање броја објављених SCI–индексираних радова
2. Активније укључивање у међународне пројекте

Опасности:

Перманентно заостајање издвајања средстава за потребе образовања и културе на нивоу Републике.

в) Процена испуњености Стандарда 6 и предлог корективних мера:

На основу изнетих чињеница о организацији и резултатима научно-истраживачког рада и докумената у прилогу, закључује се да је на Правном факултету Универзитета у Нишу испуњен Стандард 6.

У наредном периоду потребно је унапредити сарадњу са домаћим и страним научно-истраживачким установама ради реализације заједничких пројеката.

Од посебне важности је веће подстицање наставника и сарадника за веће учествовање у конкурсима за међународне пројекте и пружање помоћи у изради пројектне документације.

Потребно је операционализовати рад Центра за перманентно образовање, како би се поспешила реализација програма за перманентно образовање.

Потребно је повећати сопствено финансирање научно-истраживачког рада, пружањем консултантских услуга профитним и непрофитним организацијама.



У наредном периоду, Факултет ће стриктно примењивати све поступке и инструменте за обезбеђење квалитета научно-истраживачког и стручног рада, предвиђене Правилником о квалитету и Правилником о раду Центра за правна и друштвена истраживања. Уколико се оцени да њихова примена не даје очекиване ефекте, биће потребно да они буду иновирани.

г) Прилози:

- 6.1. Одлука Министарства науке Републике Србије број 021-01-61/5 од 19.02.2007. године о акредитацији Правног факултета као државног факултета у области друштвених наука – право за обављање научноистраживачке делатности
- 6.2 Статут Факултета
- 6.3. Правилник о раду Центра за правна и друштвена истраживања
- 6.4. Правилник о раду Центра за публикације
- 6.5. Правилник о критеријумима и поступку за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научно-истраживачког рада.
- 6.6. План рада Центра за правна и друштвена истраживања за 2011,2012 и 2013. годину, у оквиру Програма рада Факултета за 2011,2012 и 2013 годину
- 6.7. План рада Центра за публикације за 2011,2012 и 2013. годину, у оквиру Програма рада Факултета за 2011,2012 и 2013 годину
- 6.8. Програм научноистраживачког рада за 2011,2012 и 2013. годину, у оквиру Програма рада Факултета за 2011,2012 и 2013 годину
- 6.9. Програм развоја научноистраживачког подмлатка за 2011,2012 и 2013, у оквиру Програма рада Факултета за 2011,2012 и 2013 годину
- 6.10. Назив и евиденциони број Научно-истраживачког пројекта, који финансира Министарство просвете и науке, чији је руководилац наставник стално запослен на Правном факултету Универзитета у Нишу
- 6.11.Списак наставника и сарадника, запослених на Факултету, учесника у пројектима, које је финансирало Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије, за период 2006–2010. године и које у пројектном циклусу од 2011 до 2014. године финансира Министарство за просвету и науку Републике Србије
- 6.12.Табеларни приказ опреме, у власништву Факултета, која се користи за научно-истраживачки рад
- 6.13. Збирни преглед научно-истраживачких резултата наставника и сарадника у 2011 и 2012. години, према критеријумима Министарства за науку
- 6.14. Списак одбрањених докторских дисертација свих кандидата, који су докторирали на Правном факултету Универзитета у Нишу, у периоду од 2006. до 2013. године
- 6.15. Списак објављених уџбеника, монографија и осталих публикација, чији су аутори или уредници наставници Правног факултета Универзитета у Нишу (период јануар 2009 -фебруар 2013. године)
- 6.16. Уговори о сарадњи, које је Правни факултет Универзитета у Нишу до сада закључио са другим институцијама, у земљи и иностранству



Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Извод из Извештаја о самовредновању из 2008. године

Правилником о квалитету дефинисани су стандарди квалитета наставника и сарадника Факултета: висока оспособљеност за наставни и научно-истраживачки и стручни рад, мотивисаност за максимални допринос развоју науке и научног стваралаштва, способност интегрисања нових научних знања у наставни процес, морални квалитети који служе за узор студентима и др. Од наставника и сарадника очекује се: да у комуникацији са студентима буду коректни, праведни и објективни, да испољавају спремност на сарадњу и пружање помоћи у раду, доследни су у поштовању договорених правила, да разумеју потребе студената, изразе емпатију и релаксирају узнемиравајуће ситуације, да својим укупним радом и деловањем доприносе изградњи савременог друштва, које свој развој заснива на знању као једној од основних компаративних предности.

Већина наставника и сарадника Факултета оспособљена је за: примену савремених наставних метода, организовање и управљање наставом како би она максимално одговарала потребама образовања и потребама студената, разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и различитих стилова учења, развијање инструмената за редовно праћење и квалитетно оцењивање рада студената и коришћење савремених информационих технологија и дидактичких средстава у настави.

Подаци о наставницима и сарадницима Факултета доступни су на Интернет страници Факултета, а *Књига наставника* је саставни део прилога у документацији за акредитацију студијских програма.

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се поштовањем законских и других прописа о избору наставника и сарадника, који су садржани у Закону о високом образовању Републике Србије, Статуту Универзитета у Нишу, Статуту Правног факултета, Правилнику о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу, који је усклађен са Препорукама Националног савета за високо образовање од 4. маја 2007. године. Приликом избора кандидата у звање наставника, Факултет посебно вреднује: резултате научног и истраживачког рада кандидата, ангажовање кандидата у развоју наставе и развоју других делатности Факултета, резултате педагошког рада кандидата, резултате постигнуте у обезбеђивању научно-наставног подмлатка, као и повезаност образовног рада наставника са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.

Задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника постиже се и перманентним праћењем и подстицањем наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника, перманентним подизањем нивоа педагошких и дидактичко-методичких компетентности наставника и сарадника, и подизањем нивоа управљачких и комуникацијских компетентности наставника и сарадника.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за перманентно научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања наставника и сарадника о конкурсима за стипендије, информисања наставника и сарадника о научним скуповима у организацији образовних и других институција у земљи и иностранству, обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким ресурсима на Интернету и другој научној инфраструктури, успостављањем билатералне и мултилатералне сарадње са домаћим и међународним образовним институцијама у циљу размене наставника и



сарадника, припреме и реализације заједничких пројеката и др, одобравања плаћених одсуства ради студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и у иностранству и партиципирања у финансирању научног и стручног усавршавања наставника и сарадника.

Научно и стручно усавршавање наставника и сарадника Факултета финансира се из средстава Факултета, у складу са *Правилником о научном и стручном усавршавању*.

Квалитет педагошког рада наставника и сарадника Факултета је на задовољавајућем нивоу, што потврђују резултати анкетирања студената. Квалитет педагошког рада наставника и сарадника студенти су оцењивали помоћу 12 индикатора, којима је додата и оцена за укупни утисак. Укупна оцена педагошког рада наставника и сарадника је 4.10.

Анализа података из анкетних упитника који се односе на поједине аспекте педагошког рада наставника и сарадника показује да су студенти најзадовољнији тиме што се настава одржава на време (4.35), док су најмање задовољни умешношћу наставника да створе подстицајну атмосферу за учење (3.77). Студенти су веома задовољни поштовањем које наставници и сарадници показују према њима, припремљеношћу наставника и сарадника, разумљивим одговорима које им пружају на постављена питања, комуникацијским вештинама наставника и сарадника, као и разумљивошћу њихових излагања. Нешто мање су задовољни степеном доступности наставника и сарадника за консултације, спремношћу наставника и сарадника да уваже потребе студената, да им олакшавају разумевање материје кроз примере и да студенте подстакну на критичко мишљење, као и умешношћу наставника и сарадника да створе атмосферу која је подстицајна за учење. Резултати анкетирања показују да су укупне оцене педагошког рада наставника и сарадника по годинама студија прилично уједначене; педагошки рад наставника и сарадника са прве године, студенти су оценили највишом оценом (4.20), следе наставници и сарадници са четврте године студија (4.10), затим наставници и сарадници са друге године (4.03) и на крају наставници са треће године студија (4.01), чији је рад оцењен за 0,19% нижом оценом у односу на најбоље оцењене наставнике и сараднике са прве године.

Факултет је својим актима детаљно регулисао начин праћења и вредновања квалитета педагошког рада наставника и сарадника, укључујући и периодичну студентску анкету и предвидео је корективне мере за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета. Према потреби, Факултет организује обуке за унапређење педагошких и дидактичко-методичке компетенције својих наставника и сарадника. У делу овог извештаја који се односи на квалитет наставног процеса наведени су подаци о активностима на унапређивање педагошких способности наставника и сарадника.

Извод из Извештаја о самовредновању из 2011. године и Извештаја из 2013. године

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 7

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се поштовањем законских и других прописа о избору наставника и сарадника, који су садржани у Закону о високом образовању Републике Србије, Статуту Универзитета у Нишу, Статуту Правног факултета, *Правилнику о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу* и *Правилнику о условима, начину и поступку избора у звање сарадника Правног факултета у Нишу*, који су усклађени са Препорукама Националног савета за високо образовање од 4. маја 2007. године и



одредбама Ближих критеријума за избор наставника Универзитета у Нишу од 31.03.2008. године („Гласник Универзитета у Нишу“ бр. 2/2008).

Подаци о наставницима и сарадницима Факултета доступни су на Интернет страници Факултета, а Књига наставника је саставни део прилога у документацији за акредитацију студијских програма. Број запослених наставника и сарадника (62 у 2011. години), у односу на укупан број студената (2.753), износи 44,4 студената у односу на једног наставника и сарадника, односно 38,24 студента у односу на једног наставника и сарадника у 2013. години.

У 2013. години однос броја студената (2.218) **само према броју ангажованих наставника (47)** износи **47,19 студента по наставнику**. На свим студијским програмима Факултета број ангажованих наставника са пуним радним временом је у складу са чл. 16, ст. 3 Закона о високом образовању. Списак свих наставника и сарадника Факултета, према звањима и статусу, налази се у прилогу овог Стандарда.

Приликом избора кандидата у звање наставника, Факултет посебно вреднује: резултате научног и истраживачког рада кандидата, ангажовање кандидата у развоју наставе и развоју других делатности Факултета, резултате педагошког рада кандидата, резултате постигнуте у обезбеђивању научно-наставног подмлатка, као и повезаност образовног рада наставника са радом на пројектима и радом у другим областима привредног и друштвеног живота.

Факултет наставницима и сарадницима омогућава перманентно научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања о конкурсима за стипендије, информисања о научним скуповима у организацији образовних и других институција у земљи и иностранству, обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким ресурсима на Интернету и другој научној инфраструктури, успостављањем билатералне и мултилатералне сарадње са домаћим и међународним образовним институцијама, у циљу размене наставника и сарадника, припреме и реализације заједничких пројеката и др, одобравања плаћених одсуства ради студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и у иностранству и партиципирања у финансирању научног и стручног усавршавања наставника и сарадника.

Научно и стручно усавршавање наставника и сарадника Факултета финансира се из средстава Факултета, у складу са *Правилником о научном и стручном усавршавању*.

Већина наставника и сарадника Факултета оспособљена је за: примену савремених наставних метода, организовање и управљање наставом како би она максимално одговарала потребама образовања и потребама студената, разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и различитих стилова учења, развијање инструмената за редовно праћење и квалитетно оцењивање рада студената и коришћење савремених информационих технологија и дидактичких средстава у настави. Факултет је до сада више пута организовао обуке за унапређивање педагошких и дидактичко-методолошких компетенција својих наставника и сарадника.

Факултет, преко Одбора за квалитет и његових комисија нарочито прати педагошки рад наставника и сарадника, кроз студентске анкете о педагошком раду



наставника и сарадника, као и путем давање мишљења о педагошком раду наставника и сарадника од стране Студентског парламента.

Факултет је својим актима детаљно регулисао начин праћења и вредновања квалитета педагошког рада наставника и сарадника, укључујући и периодичну студентску анкету, и предвидео је корективне мере за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета. Квалитет педагошког рада наставника и сарадника Факултета је на задовољавајућем нивоу, што потврђују резултати анкетања студената.

Квалитет педагошког рада наставника и сарадника студенти су у шк.2010/2011. години оцењивали помоћу 10 индикатора. Укупна просечна оцена педагошког рада наставника и сарадника који су држали наставу у јесењем семестру јесте 4.52, а укупна просечна оцена педагошког рада наставника и сарадника који су држали наставу у пролећном семестру је, нешто виша, 4.60.

Анкетирање студената, спроведно у јесењем семестру шк. 2010/2011. године показује да су студенти најзадовољнији односом наставника према студентима (4.72 што је за 0.24 више од просечне оцене 4.48) док су најмање задовољни задацима за решавање и примерима које наставник даје (4.11, што је за 0.39 мање у односу на укупну оцену, 4.48) и постицањем студената на критичко размишљање (4.23 што је за 0.25 мање од просечне оцене 4.48). Студенти су веома задовољни и одговорима на постављена питања као и припремљеношћу наставника за час а мање задовољни доступношћу наставника за консултације и примерима које наставници дају.

Резултати анкете показују да су резултати по годинама прилично уједначени. Најбоље су оцењени наставници са четврте године студија 4.60, затим са треће године 4.55, са прве године 4.52 док су најслабије оцењени наставници са друге године студија 4.29, при чему су ту студенти најмање задовољни задацима за решавање (3.83) и подстицањем на критичко размишљање (3.95).

Анкетирање студената, спроведно у пролећном семестру шк. 2010/2011. године показује да се су студенти најзадовољнији одговорима на постављена питања (4.74 што је за 0.19 више од просечне оцене 4.55) док су најмање задовољни задацима за решавање и примерима које наставник даје (4.22, што је за 0.33 мање у односу на укупну оцену, 4.55) и постицањем студената на критичко размишљање (4.28 што је за 0.27 мање од просечне оцене 4.558). Студенти су веома задовољни и припремљеношћу наставника за час и тиме што се настава одржава на време а мање задовољни подстицањем за активно учење. Резултати анкете показују да су резултати по годинама прилично уједначени. Најбоље су оцењени наставници са треће године студија 4.69, затим са четврте године 4.65, са прве године 4.58 док су најслабије оцењени наставници са друге године студија 4.42, при чему су ту студенти најмање задовољни задацима за решавање (4.04) и подстицањем на критичко размишљање (4.04).

Анкете показују да се су студенти најзадовољнији одговорима на постављена питања (4.79) и поштовањем које добијају од наставника (4.78) (што је за 0.22 односно 0.23 више од просечне оцене 4.56) док су најмање задовољни задацима за решавање и примерима које наставник даје (4.24, што је за 0.32 мање у односу на укупну оцену, 4.56) и постицањем студената на критичко размишљање (4.35 што је за 0.21 мање од просечне оцене 4.56). Студенти су веома задовољни припремом часова а мање задовољни примерима које наставник даје.



Резултати анкете показују да су резултати по годинама прилично уједначени. Најбоље су оцењени наставници са четврте године студија 4.62, затим са треће године 4.61, са друге године 4.60 док су најслабије оцењени наставници са прве године студија 4.52, при чему су ту студенти најмање задовољни задацима за решавање (4.15) и подстицањем на критичко размишљање (4.30)

Предности:

1. Компетентност и искуство наставника и сарадника у образовном раду
2. Висок ниво свести наставног особља о одговорности за сопствени развој и развој друштвене заједнице
3. Високе научне компетенције наставника и сарадника Факултета
4. Висока мотивисаност већине наставника и сарадника за унапређивање квалитета студијских програма, наставног процеса и услова рада

Слабости:

1. Недовољна повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди
2. Национална опредељеност правних наука као препрека научном и стручном усавршавању млађих наставника и сарадника у иностранству

Могућности:

1. Регионално повезивање високошколских установа у циљу размене наставника и ради побољшања квалитета наставе
2. Запошљавање младих сарадника
3. Усавршавање младих сарадника у иностранству

Опасности:

- Рестриктивна законска регулатива и недостатак материјалних предуслова за подстицање радног ангажовања најбољих студената у области друштвено-хуманистичких наука
- Отежани услови међународног признавања резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника и верификација њихове научне компетенције

в) Процена испуњености Стандарда 7 и предлог корективних мера:

Правни факултет Универзитета у Нишу испуњава Стандард 7.

Факултет ће и даље водити адекватну кадровску политику и доследно примењивати критеријуме за избор и заснивање радног односа са наставницима и сарадницима, перманентно пратити и подстицати наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника. Приликом избора наставника и сарадника у одговарајућа звања, Факултет се строго придржава прописаних процедура и критеријума, путем којих оцењује научно-истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Кроз усвојени Програм развоја научно-истраживачког подмлатка, Факултет, такође, спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог професионалног напретка.



У наредном периоду, Факултет ће нарочиту пажњу посветити промовисању научних резултата наставника и сарадника у научној и стручној јавности.

Одбор за квалитет ће, у складу са Планом рада Комисије за односе са студентима за 2013. годину, иницирати едукацију наставника и сарадника за усавршавање у области педагошког рада (извођење наставе, оцењивање, праћење и подстицање наставних и ваннаставних активности студената).

г) Прилози:

- 7.1. Статут Универзитета у Нишу
- 7.2. Статут Факултета
- 7.3. Правилник о квалитету
- 7.4. Правилник о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу
- 7.5. Правилник о условима, начину и поступку избора у звање сарадника Правног факултета у Нишу
- 7.6. Правилник о научном и стручном усавршавању
- 7.7. Књига наставника
- 7.8. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника на Правном факултету Универзитета у Нишу
- 7.9. Извештај о резултатима студентске анкете, са анкетним упитницима



Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Упис студената на Правни факултет Универзитета у Нишу обавља се према **Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу**.

Број студената, који уписују Правни факултет Универзитета у Нишу усклађен је са кадровским, просторним и техничким могућностима, и наведен је у дозволи за рад, коју је издало Министарство просвете Републике Србије.

Квалитет студената обезбеђује се тиме што се путем конкурса, према унапред утврђеним и јавно објављеним критеријумима, врши селекција пријављених средњошколаца, што обезбеђује упис кандидата, за које је утврђено да су својим успехом у средњој школи и бројем освојених поена стекли довољан квантум знања за успешно укључивање у процес наставе на Факултету. Факултет редовно издаје **Информатор за бруцоше**, који садржи све потребне информације о упису на Факултет и огледне тестове за пријемни испит. Информатор се објављује и на Интернет страници Факултет. За пријављене кандидате Факултет организује припремну наставу из Српског језика и Историје.

Факултет издаје **Водич за студенте**, који садржи информације о студијском програму, режиму студија, правима и обавезама студената и сл. Издавањем ових публикација и објављивањем информација на Интернет страници Факултета путем стално активног простора на домену, Факултет обезбеђује да сви студенти буду информисани о свим питањима везаним за студије, као и о организацији и раду Факултета и његових органа и служби, систему обезбеђења квалитета, резултатима самовредновања и др.

На сајту Правног факултета Универзитета у Нишу постоје **Студентски портал, као и Фејсбук страница**, чиме се обезбеђује студентима свих нивоа студија, односно, другим заинтересованим лицима: доступност информација о настави, испитима, одлукама стручним тела Факултета, као и изражавања ставова и мишљења поводом активности Факултета.

Факултет обезбеђује равноправност и једнаке могућности студентима и забрањује и спречава сваки вид дискриминације, по било ком основу (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем и др).

Студенти са инвалидитетом у пуној мери су укључени у све облике наставног рада и студентског организовања. У складу са политиком запошљавања и афирмативном акцијом запошљавања оваквих лица, Факултет је засновао радни однос на неодређено време са једним студентом докторских студија у својству стручног сарадника на пословима клиничког рада и образовања студента, у оквиру Правне клинике. У складу са евидентираним потребама ових лица, предузете су и мере побољшања њиховог живота и боравка на Факултету (постављање специјалне „рампе“, на улазу у зграду, адаптација једног WC-а у приземљу, коришћење прилагођене уџбеничке литературе и др).

На Правном факултету Универзитета у Нишу, од његовог оснивања до маја 2011. године дипломирало је укупно 6.435 студената. Звање магистра правник



наука стекао је укупно 121 магистрант, а звање доктора правних наука 72 доктораната.

Прва генерација студената који студирају према одредбама Болоњске декларације уписала је Правни факултет Универзитета у Нишу 2008/2009. године. У прилогу овог Стандарда налази се број уписаних студената у шк. 2008/2009., 2009/2010., 2010/2011. и 2011/2012. години.

Статутом и, ближе, Правилником о начину полагања и оцењивања на испиту Факултета предвиђено је да се рад студента у савлађивању појединог предмета континуирано прати током наставе и изражава у поенима. У силабусима је утврђена сразмера поена, стечених у испуњавању предиспитних обавеза и на испиту, при чему је од укупног броја поена, најмање 30, а највише 70 поена предвиђено за активности и провере знања у току семестра (предиспитне обавезе). Статутом Факултета предвиђено је да на испит може изаћи студент који је задовољио све прописане предиспитне обавезе. С обзиром да су студијски програми из области права, што подразумева развијање способности студената за усмено излагање, предвиђено је да се испити, по правилу, полажу усмено.

Факултет је предвидео правила о полагању испита, која обезбеђују пуну објективност у оцењивању. Статутом, Правилником о квалитету и Правилником о начину полагања и оцењивања на испиту предвиђена су правила о јавности испита, правила о полагању испита пред испитном комисијом и путем теста, као и правила о поступању поводом приговора студента на оцену. Декан Факултета, суочен са нижим степеном пролазности на испитима из појединих предмета, донео је посебну Одлуку (бр. 01-3777, од 28.12.2010. године), којом је доследно примењен принцип парног и непарног броја индекса, који спречава да студент један испит полаже, у два испитна рока заредом, код једног истог наставника (на предметима где су два наставника) и могућност да студент може изабрати, као испитивача, оног наставника код кога је у целости слушао предавања. Резултати полагања испита, у испитним роковима који су уследили после усвајања ове Одлуке показују да су њена решења добре корективне мере којима се спречава низак ниво пролазности на појединим испитима. Овом одлуком, такође, смањен је број исписивања студената са Факултета.

Факултет је обезбедио систематско праћење и проверу пролазности студената, по предметима, програмима, годинама студија. Контрола квалитета поступка оцењивања остварује се: контролом наставних Дневника рада и вредновањем оцењивања, путем анонимног анкетирања студената. Контрола резултата оцењивања врши се на основу извештаја о резултатима оцењивања студената, који припрема Служба за наставу и студентска питања. На седницама Одбора за квалитет, Наставно-научног већа и катедара редовно се дискутује о успеху студената и предузимају се мере за унапређење квалитета оцењивања.

Компарирајући резултате студената на испитима, остварене на првој години основних студија, у школској 2007/2008. години, који студирају према старим правилима и резултате студената на испитима, на првој години основних академских студија, који студирају према правилима Болоњске декларације, може се сагледати, с тог аспекта, квалитет студирања. Наиме, од уписаних 664 студента, на Правном факултету у Нишу, у школској 2007/2008. години, који студирају према старом студијском програму, њих 46 уписало је другу годину студија, са свим



положеним испитима, а њих 404, уписало је другу годину студија, са заосталим предметима. Од укупно 554 студената, генерације 2008/2009. године, који студирају према правилима Болоњске декларације, 31 студент успео је да упише другу годину студија са свим положеним испитима, а њих 309, уписало је другу годину студија са потребним бројем бодова, који се траже за студенте на буџету, односно за студенте, који сами финансирају своје студије.

Факултет је обезбедио да студенти у пуној мери остваре право на самоорганизовање и учешће у одлучивању. На Правном факултету Универзитета у Нишу данас активно делују пет студентских организација: Савез студената Правног факултета; ELSA; Клуб студената; Унија студената и Студентска асоцијација Правног факултета.

Факултет пружа помоћ и подршку раду Студентског парламента и студентских организација кроз обезбеђивање адекватног простора и опреме, финансирањем едукативних, културних, спортских и осталих студентских активности, пројеката и манифестација. Три најбројније студентске организације, Савез студената права, ELSA и Клуб студената, као и Студентски парламент, имају своје посебне, савремено опремљене просторије. Студентима је на располагању Клуб студената, укупне површине 136 квм, који је отворен током целог дана и у вечерњим часовима. Клуб је место промовисања уметничког, музичког, књижевног, научно-истраживачког и других облика рада студената. Програм рада Студентског клуба утврђује се на месечном нивоу и у његовом креирању учествују све студентске организације и Студентски културни центар Универзитета у Нишу.

Представници Студентског парламента активно учествују у раду органа и стручних тела Факултета: у Савету, Наставно-научном већу, Одбору за квалитет, Комисији за праћење и унапређење студирања и у Комисији за односе са студентима. Студенти активно учествују у културним и спортским акцијама и манифестацијама које организују Академско културно уметничко друштво СКЦ-а Универзитета у Нишу и универзитетске организације. Од 2004. године, студенти редовно учествују на Moot Court такмичењима из области Хуманитарног права, Медијског права, симулација суђења пред Европским судом за људска права и Међународне трговинске арбитраже и међународне продаје робе, на којима су увек остваривали завидан пласман. Једна од редовних активности студената је њихово учешће на Правнијади, годишњем такмичењу студената права у знању и спорту.

Студенти показују велико интересовање за рад Правне клинике, у којој под надзором професора и адвоката, пружају бесплатну правну помоћ грађанима. На тај начин они значајно доприносе и друштвеној заједници.

Предности:

1. Велика заинтересованост кандидата за упис на Факултет
2. Велики број студената
3. Студенти који су у стању да јасно артикулишу своје захтева за побољшање наставе и услова рада



Слабости:

1. Недовољан рад на планирању и развоју каријере студената
2. Низак ниво мобилности студената
3. Пасивност студената у наставном процесу

Могућности:

1. Увођење додатних параметара, приликом уписа кандидата на Факултет, (нпр. полагање два предмета од више понуђених предмета, по избору кандидата, на пријемном испиту)
2. Подстицање такмичарског духа студената (стипендије Факултета, набавка уџбеника по регресираној цени за студенте са бољим резултатима студирања и сл.), а у циљу веће ефикасности студирања
3. Обезбеђење адекватних учила за студенте са инвалидитетом
4. Повећање степена мобилности студената на међународном нивоу

Опасности:

Непостојање критеријума за остваривање повластица студената (могућност смештаја у студентске домове, добијање стипендија и кредита и сл.) прилагођених пољу друштвено-хуманистичких наука на нивоу Републике

в) Процена испуњености Стандарда 8 и предлог корективних мера:

Правни факултет Универзитета у Нишу испуњава Стандард 8.

Будући да је прва генерација студената који студирају према акредитованом Студијском програму основних академских студија редовно уписала четврту годину студија школске 2011/2012. године, можемо говорити и о коначним резултатима студирања за овај период:

Из генерације студената уписаних на факултет школске 2008/2009 године (њих 554):

- Дипломирало је њих 14.
- исписало се 16 студената
- Статус студената у школској 2012/2013. години има њих 390

| Година студија | Број студената |
|----------------|----------------|
| Прва година | 9 |
| Друга година | 45 |
| Трећа година | 50 |
| Четврта година | 286 |

На основу Дневника рада, који се води за сваки предмет понаособ може се закључити да је редовност долазака студената на предавања и вежбе (шк. 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011 и 2011/2012. године) повећана у односу на



претходне генерације студената, који студирају по старим наставним плановима и програмима.

Факултет чини потребне напоре, предузимањем одређених корективних мера, да пролазност на поједним испитима повећа.

Факултет ће и даље настојати да прикупља податке о нивоу стручних компетенција дипломираних правника - приправника, што ће омогућити да се благовремено утврди која знања и вештине студијски програм не развија у довољној мери и коју врсту интервенција треба предузимати.

Прилози:

- 8.1. Извештај о самовредновању из 2008. године
- 8.2. Текст конкурса за упис на основне студије за шк. 2012/2013. године
- 8.3. Правилник о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу
- 8.4. Статут Факултета
- 8.5. Правилник о квалитету
- 8.6. Правилник о начину полагања и оцењивања на испиту
- 8.7. Одлука Декана Факултета, бр. 01-3777, од 28.12.2010. године
- 8.8. Информатор за бруцоше
- 8.9. Дневник рада
- 8.10. Извештај о резултатима студентске анкете
- 8.11. Извештај о успеху студената на испитима од шк. 2008/2009 до шк. 2011/2012



Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 9

Правни факултет Универзитета у Нишу студентима обезбеђује уџбенике и другу литературу, неопходну за савладавање градива, у потребној колични и на време. За сваки предмет, у оквиру студијских програма, почетком сваке школске године, Наставно-научно веће Факултета одређује обавезну и допунску литературу. Ти подаци су свим студентима доступни преко сајта Факултета.

Највећи део литературе Факултет обезбеђује издавањем уџбеника и другог наставног и испитног материјала. Богата издавачка делатност Факултета ближе је регулисана *Правилником о издавачкој делатности* („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 123/2008). Послове издавања уџбеника обавља Центар за публикације, као део Научно-истраживачке јединице, чија су овлашћења и надлежности регулисане Статутом Факултета. Од извршене акредитације, па закључно са фебруаром 2013. године, Факултет је објавио 31 уџбеник и 49 других учила.

Уџбеници и друга литература продају се у Књижари Факултета.

Факултет обезбеђује квалитет литературе доследном применом правила о рецензирању уџбеника и правила о садржини, структури, стилу и обиму уџбеника приликом усвајања планова рада, као и контролом квалитета уџбеника, путем анкетирања студената. Правила којима се обезбеђује квалитет уџбеника садржана су у Правилнику о уџбеницима и у Правилнику о квалитету. Правилником о квалитету утврђене су мере за побољшање квалитета уџбеника, укључујући и меру повлачења уџбеника и одређивања другог уџбеника као обавезне литературе.

Факултет је обезбедио студентима Библиотеку са фондом од 84.420 библиографских јединица. Факултет располаже са укупно 517 наслова стручних часописа, од чега је 300 на српском језику, а 217 на страним језицима (53.606 свезака). У 2012. години Факултет је набавио, по основу претплате и међубиблиотечке размене и поклона, 51 наслов домаћих и 25 наслова страних часописа из области права и других друштвено-хуманистичких наука, као и 445 наслова књига или укупно 657 књига. Факултет располаже са **30.750** научних књига и уџбеника. Библиотека представља важну научно-истраживачку јединицу, и од користи је не само наставницима, сарадницима и студентима нашег Факултета, него и правницима и стручњацима из других установа у граду и региону. Библиотека врши размену са универзитетским и факултетским библиотекама у Србији и региону, што доприноси богатству и разноврсности библиотечког фонда.

У саставу Библиотеке су и две читаонице: читаоница, намењена студентима основних и мастер студија, корисне површине 230 квадратних метара, са 110 места, и читаоница, намењена студентима докторских студија, корисне површине 40,94 квм, са 6 места за наставнике и 1 местом за студенте докторских студија.



За претраживање библиотечког фонда, претраживање базе правних прописа и приступ Интернету студентима су на располагању један рачунар у просторијама Библиотеке, 21 рачунар у Рачунарској учионици, на петом спрату и 10 рачунара у Рачунарско-информационом центру Факултета.

Читаонице раде сваког радног дана од 8 до 20 часова, а суботом од 8 до 18 часова. Исто радно време има и позајмно одељење, које се налази уз Читаоницу, што обезбеђује целодневни приступ библиотечком фонду.

Обрада библиотечког материјала се врши по међународним библиографским стандардима (ISBD). Библиотека је новембра 2008. године постала пуноправни члан система KOBISS, који представља организациони модел повезивања библиотека у библиотечки-информациони систем са узајамном каталогизацијом, библиографско-каталошком базом података, локалним базама података библиотека учесница, базом података о библиотекама и бројним другим функцијама. Унос записа започет је марта 2009. године, чиме је завршен рад са дотадашњим базама података TENAX, STIPO, LEGO и FORAS. Сви унети подаци видљиви су у узајамној библиографско-каталошкој бази података KOBISS/ОРАК и могуће их је on line претражити.

Правила о коришћењу библиотечког фонда садржана су у *Правилнику о коришћењу Библиотеке Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 105/2007).

Набавну политику води Библиотечки одбор Факултета, који чине представници катедара. Одбор систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда и стара се да сви предмети буду покривени одговарајућом литературом.

Библиотека издаје „Билтен приновљених књига“, који излази два пута годишње у електронском облику и израђује:

- „Библиографију наставника и сарадника Факултета“, која се може претражити на Интернет страници Факултета;
- „Библиографију монографских и серијских публикација објављених на Правном факултету“, која редовно излази у Зборнику радова Правног факултета у Нишу и
- „Библиографију одбрањених магистарских теза и докторских дисертација“, која се може претражити на Интернет страници Факултета.

У Библиотеци је запослено пет особа, од којих је један библиотекар са звањем виши библиотекар, један библиотекар, два виша књижничара и један књижничар са дугогодишњим искуством, тако да су врста и ниво њихове стручне спреме усклађени са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. Запослени у Библиотеци су компетентни и мотивисани за рад са студентима, и спремни да студентима пруже помоћ у проналажењу литературе и претраживању база података. За студентске жалбе на рад библиотечког особља и предлоге за унапређење рада обезбеђене су посебне кутије, које се налазе у фоајеу Читаонице.

Просторије, намењене за смештај библиотечког фонда, налазе се у приземљу зграде и опремљене су према савременим стандардима. Студентске читаонице и Позајмно одељење су на другом спрату и студентима и наставном особљу пружају адекватне услове за рад.



Један део рачунарске и комуникационе опреме (скенери, штампачи и др.) студентима је доступан, у Рачунарско-информационом центру, на првом спрату, а други, већи део у Рачунарској учионици, на петом спрату Факултета. Све студентске организације имају рачунарску опрему и имају приступ Интернету.

У Рачунарско-информационом центру запослена су два дипломирана инжењера електротехнике, који одржавају опрему, старају се о локалној мрежи и www презентацији Факултета. У зависности од интересовања студената, у Рачунарско-информационом центру организују се обуке за рад на рачунару, за коришћење правних и осталих база података и др.

Коришћење рачунарске опреме регулисано је *Правилником о организацији и раду Рачунарског центра* („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 106/2007).

Амфитеатар и све учионице опремљени су неопходним аудио-визуелним средствима за извођење савремене наставе, а на свим рачунарима користе се лиценцирани рачунарски програми. Рачунарска и комуникациона инфраструктура и опрема редовно се одржавају и осавремењавају. Факултет обезбеђује несметано функционисање локалне рачунарске мреже, као дела академске мреже Србије, која повезује све рачунаре дате на коришћење наставницима, сарадницима, службама Факултета и студентским организацијама.

Контрола рада Библиотеке и Рачунарско-информационог центра остварује се подношењем и разматрањем годишњих извештаја, као и студентском анкетом.

Анализа резултата анкета студената, показује да су они, као корисници Библиотеке, у претежном делу задовољни условима рада у читаоници, доступношћу литературе, радним временом библиотеке и радом њеног особља. Резултати анкете показују да је већина студената (72,28%) задовољно радним временом Библиотеке и литературом коју она може студентима понудити. Своје незадовољство радом Библиотеке исказала су 6,93% студената, док је делимично задовољно 20,79% студената. Студенти, у делу посвећеном коментарима, предлажу да им се омогући да у дужем временском периоду задржавају позајмљене књиге из Библиотеке и да се обезбеди већи број примерака потребне литературе за припрему предиспитних обавеза и полагање испита. Студенти су, такође, позитивно оценили и степен доступности рачунара и Интернета и изразили задовољство радом особља.

Предности:

1. Богат библиотечки фонд
2. Дуга издавачка традиција Факултета
3. Добра библиотечка размена
4. Добри информатички ресурси

Слабости:

1. Недовољност магациног простора за библиотечке фондове како стално коришћених уџбеника и часописа, тако и њихових архивских примерака

Могућности:

1. Повећање и проширивање библиотечког фонда
2. Осавремењивање информатичких ресурса
3. Побољшање приступа електронским библиотекама



Опасности:

Недовољност расположивих материјалних средстава за набавку учила и опреме

Процена испуњености Стандарда 9 и предлог корективних мера:

Правни факултет у Нишу испуњава Стандард 9.

Факултет ће, у складу са финансијским могућностима, улагати у библиотечки фонд, нарочито инострану литературу, и осавремењавати рачунарску и комуникациону опрему.

Факултет ће повећати број образовних и других установа и организација са којима врши размену публикација, како би библиотечки фонд био што богатији.

Факултет ће мотивисати наставнике да припреме што више едукативног материјала у електронском облику (видео-презентације, модели тестова, задаци за решавање, изводи из књига и сл.) и учине их доступним студентима преко сајта Факултета.

Факултет ће омогућити студентима да заврше напредне обуке за коришћење одговарајућих програмских пакета (ACCESS, EXEL и сл.).

г) Прилози:

- 9.1. Извештај о самовредновању из 2008. године
- 9.2. Извештај о самовредновању из 2011. године
- 9.3. Статут Факултета
- 9.4. Правилник о квалитету
- 9.5. Правилник о уџбеницима
- 9.6. Правилник о коришћењу библиотеке
- 9.7. Попис библиографских јединица - извод из књиге инвентара
- 9.8. Правилник о организацији и раду Рачунског центра
- 9.9. Правилник о издавачкој делатности
- 9.10. Билтен приновљених књига
- 9.11. Извештај о резултатима студентске анкете о условима рада школске 2012/13
- 9.12. Списак објављених уџбеника и монографија, чији су аутори наставници Правног факултета Универзитета у Нишу, период јануар 2009 – март 2013. године.
- 9.13. Попис информатичких ресурса



Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 10

Правни факултет Универзитета у Нишу је својим општим актима, у складу са законом, установио органе управљања и пословођења, као и стручне органе, и детаљно је регулисао њихову надлежност и одговорност у организацији и управљању Факултетом. На основу Статута Факултета, орган управљања је Савет, орган пословођења је декан, а стручни органи Факултета су: Наставно-научно веће, Веће у одговарајућем саставу, Научно веће Центра за правна и друштвена истраживања и Одбор за перманентно образовање. Остваривање права и заштита интереса студената у надлежности је Студентског парламента, чији је рад регулисан Статутом Студентског парламента, као и студента-продекана.

Организациону структуру Факултета чине четири јединице: Наставно-научна јединица, Научно-истраживачка јединица, Јединица за квалитет и Секретаријат Факултета. Наставно-научну јединицу чине, седам катедара, Центар за перманентно образовање и Правна клиника. Научно-истраживачку јединицу чине: Центар за правна и друштвена истраживања, Центар за публикације, Библиотека и Рачунарско-информациони центар. Субјекти обезбеђења квалитета, у оквиру Јединице за квалитет, су Одбор за квалитет, две сталне и повремене комисије и радна тела која се образују према потреби. Послови Секретаријата Факултета груписани су у три службе: Служба за опште послове, Служба за наставу и студентска питања и Служба за материјално-финансијске послове.

Правилником о систематизацији радних места („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 193/2013) дефинисана су сва радна места на Факултету и описан је круг дужности и одговорности за свако радно место. *Правилником о Књизи упутстава о раду Секретаријата* („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 132/2008) утврђени су поступци и процедуре за рад запослених у одговарајућој служби, као и обрасци које свака служба користи у свом раду.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Правилником о раду, у складу са Законом о раду и Колективним уговором, и доступни су јавности. Код заснивања радног односа са ненаставним радницима, Факултет је утврдио прецизне критеријуме за избор. Ради пријема најквалитетнијих кадрова, Факултет објављује оглас или јавни позив, а за спровођење процеса избора кандидата пријављених на оглас, односно на јавни позив, формира се комисија. По закључивању уговора о раду, запослени се уводи у посао. Сваки запослени на Факултету има свој персонални досије, у који се уписују подаци о квалификацијама и компетенцијама запосленог, о напредовању, евентуалним дисциплинским мерама и др.

Факултет је обезбедио редовно и систематско праћење, контролу и оцењивање рада органа пословођења, шефова служби и ненаставних радника, при



чему је посебна пажња посвећена праћењу и оцењивању њиховог односа према студентима и мотивације у раду са студентима.

Контролу квалитета рада ненаставних радника врше секретар и шефови служби. Правила о мерама за побољшање квалитета, укључујући и дисциплинске мере, садржана су у Правилнику о раду и у уговорима о раду и доследно се примењују.

Факултет, применом одговарајућих мера (повећани коефицијент варијабилних примања, награда „Најбољи радник у служби“ и сл.) подстиче ненаставно особље на усвајање и развијање културе квалитета, на посвећеност раду и максимално залагање на послу до степена изврности, на развијање професионалног односа према корисницима услуга и др. Предвиђене су, такође, и корективне мере за отклањање узрока неквалитетног рада запослених у службама (надзор над радом запосленог, мере због повреде радне дужности и радне дисциплине и сл.), као и начин њихове примене.

Деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења.

Резултати последњег анкетања студената спроведеног у марту 2013 године показали су да су студенти најзадовољнији радом Библиотеке, а најмање су задовољни радом Службе за наставу и студентска питања, чије радно време сматрају неадекватним. Такође, студенти нису обавештени у довољној мери да на факултету могу да користе рачунаре са приступом интернету. Анкетирани студенти су задовољни радним временом читаонице, док нису задовољни условима рада у њој. У делу анкете, посвећене примедбама и коментарима, студенти су изнели своја запажања о квалитету студирања и студијског програма на нашем факултету. На основу анализа свих података прикупљених анкетањем студената можемо закључити да је за побољшање студијског програма и квалитета студирања неопходно: боља организација рада студентске службе, ажурније објављивање података у погледу оквирних и појединачних распореда полагања испита, формирање приступачнијих цена пријаве испита и прављење стратегије за спречавање преласка студената на приватне факултете.

Одзив наставника и сарадника значајно је већи ове године. У претходно спроведеној анкети учешће је узело свега 28 од укупно 62 наставника и сарадника, што је 45,16%, док је у овогодишњој анкети учешће узело 75.86% од укупног броја наставника и сарадника Факултета.

Резултати анкетања ненаставних о условима рада, јасно показују да су ненаставни радници изузетно задовољни радним временом (4.81). Нешто нижом оценом вредновани су: одговорност и радна дисциплина запослених у служби (4.00), простор, средства за рад и услови рада (4.03) и међуљудски односи међу запосленима (4.16).

Анкетирање ненаставног особља у погледу процене квалитета руковођења, радног окружења и радне перспективе показује високу просечну оцену, када је реч о опхођењу руководиоца служби према запосленима (сада 4.33, што је незнатно ниже у односу на ранију оцену 4.38), као и помоћи и подршци коју пружају једни другима (сада 4.42, што је виша оцена у односу на ранију 4.38).



Ненаставно особље је врло добром, али нешто нижом просечном оценом, вредновало квалитет наредби и инструкција које издаје руководиоца службе (4.20). У погледу усклађеност статуса запослених у служби са стручним квалификацијама (3.53), дошло је до пада висине просечне оцене у односу на ранију оцену (4.14), као и у погледу помоћи и подршке руководиоца службе

Број ненаставних радника, степен њихове стручности у складу су са стандардима за акредитацију. Ненаставно особље Факултета је квалификовано, али не и оптимално оспособљено и компетентно да својим радом успешно пружа подршку квалитетној реализацији студијских програма и обављају научно-истраживачке и осталих делатности Факултета.

Факултет перманентно осавремењава процес рада у службама, увођењем нових информационах технологија и процедура, што изискује стално усавршавање и образовање управљачког и ненаставног особља.

Предности:

1. Статутом Факултета јасно су дефинисане надлежности органа управљања, органа пословођења и стручних органа
2. Статутом Факултета дефинисана је организациона структура Факултета
3. Квалитет управљања Факултетом се редовно вреднује
4. Спроводи се анкете о квалитету рада стручних служби и ненаставне подршке и предузимају се мере за унапређивање квалитета

Слабости:

1. Неконтинуирано усавршавање ненаставног особља
3. Недостатак оптималне стручне и радне ангажованости појединих ненаставних радника

Могућности:

1. Веће укључивање свих структура ненаставне подршке у креирање и спровођење мера предвиђених Планом интегритета
2. Едукација ненаставних радника, ради остваривања бољег контакта са студентима
3. Успостављање система за усавршавање ненаставних радника, кроз сарадњу са институцијама у региону и Европској унији
4. Стално побољшавање и дорада софтвера за квалитетнији и ефикаснији рад Студентске службе

Опасности:

Непримењивање корективних и подстицајних мера може смањити мотивацију ненаставних радника

в) Процена испуњености Стандарда 10 и предлог корективних мера:

Правни факултет, највећим делом, испуњава Стандард 10.



Управа Факултета мора у предстојећем периоду унапређивати промотивно-маркетиншке активности, због велике конкуренције сродних факултета у образовном процесу.

Факултет ће и даље наставити да побољшава услове рада ненаставних радника обезбеђивањем адекватног простора, набавком савремених средстава за рад и побољшањем техничких услова рада.

Потребно је појачати надзор над радом запослених у службама и доследно примењивати корективне и подстицајне мере.

У наредном периоду, неопходно је редовно спроводити анкетање наставника и сарадника и студената о квалитету управљања Факултетом.

г) Прилози:

- 10.1. Извештај о самовредновању из 2008. године
- 10.2. Извештај о самовредновању из 2011. године
- 10.3. Статут Факултета
- 10.4. Правилник о квалитету
- 10.5. Правилник о систематизацији радних места
- 10.6. Правилник о књизи упутстава о раду Секретаријата
- 10.7. Списак ненаставних радника, стално запослених на Правном факултету Универзитета у Нишу, у оквиру одговарајућих организационих јединица
- 10.8. Шематска организациона структура Правног факултета Универзитета у Нишу
- 10.9. Извештај о резултатима студентске анкете 2013, са анкетним упитником



Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 11

Правни факултет Универзитета у Нишу за обављање наставне и научно-истраживачке делатности користи укупно **8.509,38 квм** корисне површине, и то:

- Амфитеатар површине 381,50 квм са 480 места,
- 8 учионица укупне површине 718,29 квм, са 828 места,
- 48 функционално опремљених кабинета, укупне површине од 897,50 квм,
- Библиотека – Позајмно одељење, укупне површине од 22,38 квм,
- Читаоница за студенте основних и мастер академских студија, укупне површине 240,40 квм, са 110 места,
- Читаоница за студенте докторских студија, укупне површине 40,94 квм, са 7 места,
- Рачунарско-информациони центар, укупне површине 68,11 квм, са 11 места
- Рачунарска учионица, укупне површине 53,47 квм, са 21 местом,
- две сале-суднице на 2-ом и 5-ом спрату, укупне површине 98,53 квм, са 65 места,
- Правна клиника, са огледном адвокатском канцеларијом, укупне површине 77,82 квм са 19 места,
- Студентски клуб, укупне површине 268,00 квм, са 136 места,
- три просторије за рад студентских организација и Студентског парламента, укупне површине 56,76 квм, са 40 места,
- 20 просторија за рад факултетских служби, укупне површине 527,9 квм, са 33 места.

Факултет располаже са паркинг простором, капацитета 50 паркинг места, која дели са Економским факултетом у Нишу.

Расположиви простор, по студенту, узимајући у обзир студенте који студирају према акредитованим студијским програмима (укупно студената 1.436) износи **5,93 квм**.

Иако Факултет задовољава стандарде квалитета у погледу простора, који су дефинисани правилима о акредитацији, постоји потреба да се просторни капацитети повећају. То долази до изражаја нарочито у време када се, истовремено са наставом, организују и испити. Да би се процес наставе несметано одвијао, потребно је да се прошире просторни капацитети Факултета, а једна од могућности је и уступање на коришћење просторија које се налазе у источном делу зграде, а на којима право коришћења припада ЖТП-у Београд. Иначе, Правни факултет је, заједно са Економским факултетом у Нишу, такав захтев упутио надлежним органима још 2003. године и овај захтев стално обнавља, очекујући повољан исход.

Детаљна спецификација простора дата је у **Прегледу простора**.

За разлику од 2008. године када је Факултет располагао са укупно 142 рачунара, 15 лап-топова, 60 штампача, шест видео пројектора и три скенера, у 2011. години Факултет је имао: 108 десктоп-рачунара, 53 лаптоп-рачунара, 83



штампача, 10 видео пројектора, два скенера и осталу пратећу опрему. Факултет располаже са укупно шест сервера.

У 2013. години Факултет располаже са 96 десктоп-рачунара, 79 лаптоп-рачунара, 87 штампача, 9 видео пројектора, два скенера и осталом пратећом опремом. Факултет располаже са укупно шест сервера.

Од 2011. године, сопственим средствима, Факултет је обезбедио бежичну интернет везу у већем делу објекта којим располаже.

Детаљна спецификација опреме садржана је у *Инвентару опреме*.

Факултет води одговарајућу набавну и финансијску политику како би обезбедио услове за квалитетно извођење наставе и задовољио потребу запослених и студената за савременим информатичким средствима, имајући у виду њихов број.

Факултет је студентима обезбедио две учионице, опремљене савременим техничким и осталим уређајима, који студентима омогућавају рад на рачунарима, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала. Укупно 29 рачунара намењено је искључиво студентима. У Рачунарско-информационом центру, који се налази на првом спрату Факултета, студенти могу користити укупно 8 рачунара, са пратећом опремом. У Рачунарској учионици, на петом спрату Факултета, студентима су на располагању 21 рачунар, са пратећом опремом. На тај начин, студентима је обезбеђен неометан приступ свим информацијама у погледу студија, које се редовно објављују на Интернет страници Факултета. Студентима је, такође, доступан Интернет, правне и библиографске базе Факултета и наставни материјали у електронском облику.

Сваки наставник и сарадник добио је на коришћење компјутер, одговарајуће конфигурације. Службе су опремљене одговарајућим техничким средствима и компјутерском опремом и у раду користе адекватне софтвере. Сви запослени на Факултету имају приступ различитим информацијама у електронском облику и информационом технологијама, које користе у сврху професионалног усавршавања.

Квалитет простора и опреме обезбеђује се: праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама студената и наставног процеса; контролом квалитета простора и опреме, путем анкетања студената и запослених; доследном применом законских правила и утврђених процедура набавке ствари, опреме и потрошног материјала и предузимањем корективних и подстицајних мера у циљу ефикаснијег обављања послова на одржавању опреме.

Анкетирање студената и ненаставних радника показало је да су они углавном задовољни квалитетом простора и опреме, изражавајући истовремено и захтев да квалитет ових ресурса буде још бољи.

Предности:

1. Добра опремљеност учионица, читаонице, Рачунарско-информационог центра, Правне клинике, сале-суднице и осталог пословног простора
2. Квалитетније обављање наставе, због увођења савремене технологије
3. Континуирано осавремењивање информатичких ресурса



Слабости:

1. Повремена недовољност учионичког простора, узрокована преклапањем наставе и испитних рокова
2. Лоша термичка и хидроизолација, због дотрајалности фасаде и прозорске столарије.

Могућности:

1. Проширивање пословног простора и уступање на коришћење просторија које се налазе у источном делу зграде, а на којима право коришћења припада ЖТП-у Београд.
2. Инсталација климатизације у Амфитеатру Факултета, уз финансијску помоћ Министарства просвете
3. Замена прозорске столарије и прозорских стакала, уз финансијску помоћ Министарства просвете

Опасности:

1. Нередовно финансирање материјалних трошкова Факултета за текуће инвестиционо одржавање
2. Старост објекта и инсталација
3. Нерешено питање обезбеђења даљинског грејања зграде

в) Процена испуњености Стандарда 11 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 11.

Факултет ће наставити да перманентно побољшава квалитет простора и опреме.

У предстојећем периоду, Факултет ће уложити потребна финансијска средства за обезбеђење адекватног озвучења у свим учионицима и за инсталирање нове климатизације у Амфитеатру и Библиотеци Факултета.

г) Прилози:

- 11.1. Извештај о самовредновању из 2008. године
- 11.2. Извештај о самовредновању из 2011. године
- 11.3. Извод из катастра
- 11.4. Одлука о подели простора са Економским факултетом
- 11.5. Преглед простора
- 11.6. Попис опреме – извод из Књиге инвентара
- 11.7. Извештај о резултатима студентских анкета о условима рада



Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 12

Правни факултет Универзитета у Нишу има дугорочно обезбеђена финансијска средства, неопходна за реализацију наставног процеса, научноистраживачког рада и других активности из свог делокруга, чиме је обезбеђена финансијска стабилност.

Средства за обављање делатности, Факултет стиче из: средстава која обезбеђује оснивач, из школарина, донација, поклона и завештања, средстава за финансирање научноистраживачког и стручног рада, уговора са правним и физичким лицима о реализацији едукативних програма, истраживања и консултантских услуга, накнада за комерцијалне и друге услуге, оснивачких права из уговора са трећим лицима и из других извора, у складу са законом.

Правни основ стицања и расподеле прихода дефинисан је Законом о високом образовању, а само пословање ближе је уређено Статутом Факултета и општим актима у складу са Статутом и Законом.

Факултет редовно доноси годишњи Финансијски план, који обухвата целокупно финансијско пословање. Факултет обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава, кроз извештај о успешности пословања и годишњи обрачун, који на предлог Наставно-научног већа усваја Савет Факултета.

Квалитет финансирања остварује се: доследним поштовањем правила о припреми и усвајању Финансијског плана и других финансијских аката, контролом коришћења финансијских средстава и предузимањем одговарајућих мера.

Предности:

1. Буџетски начин финансирања
2. Сопствени приходи

Слабости:

Недостатак буџетских финансијских средстава за подмиривање текућих материјалних трошкова

Могућности:

Повећање прихода Факултета, учешћем у домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима и пружањем консалтинг услуга

Опасности:

1. Лош материјални положај студената
2. Економска криза у земљи и у окружењу
3. Нелојална конкуренција приватних факултета



Процена испуњености Стандарда 12 и предлог корективних мера:

Правни факултет Универзитета у Нишу, упркос објективним потешкоћама, успева да испуни Стандард 12.

г) Прилози:

- 12.1. Финансијски извештај за 2012. годину
- 12.2. Финансијски план за 2013. годину
- 12.3. План јавних набавки за 2013. годину
- 12.4. Одлука Савета Факултета о усвајању Извештаја о пословању у 2012. години
- 12.5. Одлука Савета Факултета о усвајању Финансијског плана за 2013. годину
- 12.6. Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2013. годину



Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Опис стања, анализа и процена стандарда 13

Правни факултет у Нишу је својим општина актима и одговарајућим одлукама установио институционални систем обезбеђења квалитета којим је обезбедио да студенти буду у пуној мери укључени у процес праћења, контроле, обезбеђења и унапређивања квалитета. Улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се: радом студентских организација и студентских представника у органима и стручним телима Факултета, учешћем представника студената у раду органа за обезбеђење квалитета, редовним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, рада наставника, сарадника и факултетских служби у поступку анкетирања, изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета и изражавањем мишљења поводом извештаја о резултатима самовредновања.

Факултет подстиче студенте на активно укључивање у процес развоја студијских програма и планова рада на предметима, као и у унапређивање процеса наставе, метода испитивања и др.

На Правном факултету Универзитета у Нишу делују студентске организације у којима студенти остварују своја права и интересе, баве се различитим ваннаставним активностима и утичу на побољшање квалитета студирања.

Студентске организације на изборима за Студентски парламент пропорционално учествују приликом формирања Студентског парламента. Представници Студентског парламента учествују у раду: Наставно-научног већа Факултета (пет представника Студентског парламента), Савета Факултета (три представника Студентског парламента), Одбору за квалитет (једног представника Студентског парламента), Комисије за праћење и унапређивање студирања (једног представника Студентског парламента) и Комисије за односе са студентима (једног представника Студентског парламента).

Редовним присуством на седницима Наставно-научног већа и Савета Факултета, представници Студентског парламента активно учествују у креирању студијског програма основних академских студија и мастер студија, његовим изменама и допунама, као и решавању свих питања везаних за статус студената.

Сви студенти Факултета имају могућност да активно учествују у оцени квалитета: студијских програма, свих елемената наставног процеса, обавезне и допунске литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника и факултетских служби. Резултати свих анкета редовно су предмет разматрања на седницама Студентског парламента.



Факултет подстиче студенте на активно укључивање у процес развоја студијских програма и планова рада на предметима, као и у унапређивање процеса наставе, метода испитивања и др.

Предности:

Учешћем у стручним телима Факултета и и у анкетама, студенти утичу на унапређење квалитета свих сегмената рада

Слабости:

Преклапање наставе и испита у редовним и ванредним роковима може утицати на недовољан број испитаника при спровођењу анкета, односно, оцене квалитета студијских програма, педагошког рада наставника и сарадника и услова рада

Могућности:

Предузимање адекватних мера, у правцу измена и допуна студијских програма, побољшања наставе и услова рада, на бази реалне процене студената и дипломираних студената (организација осталих облика наставе, попут теренске наставе, стручних екскурзија, семинара, радионица, спортских активности и сл.).

Опасности:

Несразмера учешћа у планирању наставних и ваннаставних активности студената у оквиру обавезног фонда часова и испуњавања предиспитних обавеза.

Процена испуњености Стандарда 13 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 13.

У наредном периоду, Факултет ће, у циљу транспарентности и кредибилитета анкета које се спроводе, наставити са укључивањем представника Студентског парламента у процес прикупљања, класификације и обраде резултата анкетирања.

Факултет ће наставити да унапређује систем обезбеђења квалитета, уз пуну укљученост студената, студентских организација и Студентског парламента.

Факултет ће настојати да још више мотивише студенте за објективно вредновање квалитета, као и да повећава свест и знање студената о систему обезбеђења квалитета, као и потреби да својим предлозима и сугестијама допринесу његовом даљем унапређивању.

г) Прилози:

- 13.1. Статут Факултета
- 13.2. Правилник о квалитету
- 13.3. Одлука о именовању чланова Одбора за квалитет
- 13.4. Одлука о именовању чланова Комисије за праћење и унапређивање студирања
- 13.5. Одлука о именовању чланова Комисије за односе са студентима



- 13.6. Предлози Студентског парламента за побољшање квалитета наставног процеса, организације и метода испитивања
- 13.7 Анкете студената 2008-2013



Стандард 14 : Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 14

Правни факултет Универзитета у Нишу је усвајањем Стратегије управљања квалитетом, Правилника о квалитету и Правилника о самовредновању, као и избором чланова Одбора за квалитет, са својим сталним комисијама, обезбедио институционалне оквире за систематско праћење, периодичну проверу и унапређивање квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

Факултет је обезбедио услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета, у свим областима које су предмет самовредновања. За сваку област обезбеђења квалитета утврђени су посебни методи и индикатори за праћење и вредновање квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета.

Правилником о квалитету предвиђено је редовно периодично вредновање квалитета, уз могућност да се изврши и ванредна провера квалитета, ако за тим постоји потреба. Према чл. 227. Правилника о квалитету, најмање једном у три године Факултет спроводи поступак самовредновања и провере нивоа квалитета, током којег проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета и достигнути ниво остваривања утврђених стандарда квалитета.

Факултет обезбеђује редовну повратну информацију од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената, на начин утврђен овим Правилником и другим општим актима Факултета. Факултет обезбеђује и податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета.

Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета учињени су доступним јавности на интернет страници Факултета

Сви наставници, сарадници и ненаставни радници упознати су са новоуспостављеним системом обезбеђења квалитета. Извештаји о резултатима анкетирања, извештаји о успеху студената у студирању и на испитима, као и извештаји о положају правника на тржишту рада, предмет су разматрања на седницама Одбора за квалитет, одговарајућих комисија и Наставно-научног већа Факултета.

Факултет је континуирано и систематски прикупљао потребне информације о обезбеђењу квалитета и вршио периодично провере у свим областима обезбеђења квалитета, у складу са стандардима за акредитацију, Правилником о квалитету и Правилником о самовредновању. Својим проактивним приступом, запослени на Факултету, задужени за обезбеђење квалитета дали су значајан допринос у испуњењу овог стандарда.

На основу усвојених докумената из области обезбеђења и провере квалитета, 2011. године, извршена је друга свеобухватна провера квалитета рада на Правном факултету Универзитета у Нишу и састављен је Извештај о самовредновању.

Факултет је 2013. године сачинио додатни Извештај о самовредновању за период јул 2011-март 2013. године.



Извештаји о резултатима анкетања, извештаји о успеху студената у студирању и на испитима, као и извештаји о положају правника на тржишту рада, били су предмет су разматрања на седницама Одбора за квалитет, одговарајућих комисија и Наставно-научног већа Факултета.

Формирана је база података Одбора за квалитет која ће обезбедити трајно чување прикупљених података и њихово упоређивање са подацима који ће се прикупити током спровођења наредног анкетања и примене других метода за прикупљање података.

Извештај о самовредновању учињен је доступним јавности објављивањем на Интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.rs

Предности:

1. Стратегија управљања Факултетом усаглашена је са стратегијама за обезбеђивање квалитета других престижних високошколских институција у земљи и иностранству

2. На Факултету постоји инфраструктура која систематски прати и обезбеђује квалитет

Слабости:

1. Недовољна комуникација Факултетата са поједним послодавцима или дипломираним правницима, у погледу процене квалитета стечених компетенција дипломираних студената

Могућности:

1. Унапређење успостављене сарадње са другим високошколским установама на европском образовном простору, са циљем размене искустава о институционалним оквирима за систематско праћење, периодичну проверу и унапређивање квалитета, у свим областима обезбеђења квалитета

2. Организација конференција, посвећених процени и унапређивању квалитета у високом образовању.

Опасности:

Несразмера учешћа у планирању наставних и ваннаставних активности студената у оквиру обавезног фонда часова и испуњавања предиспитних обавеза може довести до тога да сагледавање правог стања, у погледу контроле и спровођења нивоа квалитета на Факултету, не буде увек заступљено на захтеваном нивоу активности.

в) Процена испуњености Стандарда 14 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 14.



У наредном периоду, неопходно је наставити са проверама квалитета и дорадом процедуре за те провере, као и са успостављањем нових стандарда и процедура за обезбеђење и проверу квалитета.

Од нарочите је важности, да би се обезбедили услови за даљи развој, унапређивање и проверу квалитета, запослити стручно и компетентно лице – менаџера квалитета, што је и предвиђено Правилником о квалитету Факултета.

г) Прилози:

- 14.1. Правилник о квалитету
- 14.2. Правилник о самовредновању
- 14.3. Извештај о самовредновању из 2011. године